1989.
V. évf. 10 (27.) szám
Ára: 49 Ft

video magazin

Einstein és a Tasmán Ördög

45–47. OLDAL

JAPÁN TUDÓSÍTÓNK JELENTI

Kedves Olvasó!

Ön szerint hány képmagnó üzemel a világon? Ne törje sokáig a fejét: 187 millió! Egy londoni szakfolyóirat becslése ez. S hogy a Föld különböző pontjain hogyan használják a videót, arról sajátos körképet olvashat e havi számunkban.

Tudósítónk ezúttal Tokióból jelentkezik, hogy beszámoljon, milyenek a videózási szokások abban az országban, ahol 24 millió készülék működik a háztartásokban, ahol a világ legkorszerűbb képmagnóit és kamkordereit gyártják és kínálják, nagy fejtörést okozva a japán vásárlóknak.

Egy másik véglet a Szovjetunió, ahol a legutóbbi időkig a rendszer egyik ellenségének tekintették a videót, ám – ahogy beszámolónkból is kiderül – ma már a hatalmas országban 2 milliónál több a készülékek száma, virágzó feketepiaccal.

Ezentúl, Kedves Olvasó, magazinunkban találkozhat a Videóvilág alkotóközösségének munkáival. A színvonalas televíziós műsor stábja nemrégiben Hollandiában járt, ahol alkalmuk nyílt felkeresni néhány videóházat és megismerkedni a videózás tág lehetőségeivel, a videóművészet megbecsülésével. Tapasztalataikat most megosztják velünk.

De nemcsak a nagyvilágban, hanem idehaza is zajlanak az események. Ezek közül a legjelentősebb a cenzúra eltörlése, mely természetesen kihat a videóra is. Hogy miként, az is kiderül, ha tovább lapoz.

Falus Tamás

video magazin

VIDEÓVILÁG

Profi feliratozó 12
Számítógép az editálásban 12
Kamerarobotok 13
Időkódkezelő 14
Produkciós gépkocsi 14
Genesis videóeffekt-generátor 15

FILMGLÓBUSZ

Vibrálás • Menekülés a bizonytalanba • Utazzon Mr. Learyvel! • A törvény a halál 5
A tanuló • A három komaasszony • A jel • Herkules Omphale lábainál • Péntek, tizenharmadika • Orlac keze 6
A legnagyobb „fejfájás" 42
Einstein és a Tasmán Ördög .. 45

TESZT ÉS TECHNIKA

Frontáttörés 16
Víziók a televíziókról 22

HÁZUNK TÁJA

A Videóvilág a Videó Magazinban 26
Balaton Channel, Siófok 28
Sikerlista 29
Cenzúra – törölve! 30
Erotika rózsaszínben 30
Egy sötét ügyről 31
Nyelvleckék II.: Francia 32

VÁSÁRLÁS

Tévé és videó éjjel-nappal 9
Böngésző 34
Szétszedési útmutató 35
Gelka–Koma barátság 36
Selectronic-újdonságok 36
A vidéket járva 36
Vigyázat! Használhatatlan 37
Olcsó Gold Starok 37
Keres-kínál 37

HÍRÖZÖN

Az UNIÓ Kft. magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla · Szerkesztő: Bíró Zoltán István · Helyettes szerkesztő: Falus Tamás · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal · Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50–56.
Levélcím: Budapest 1398 Pf 598 · Telefon: 140-8960

Kiadja az UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató

Kossuth Nyomda, Budapest 89.0435 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 sz. pénzforgalmi jelző számra.
HU ISSN 0237-5141

VIBES

VIBRÁLÁS

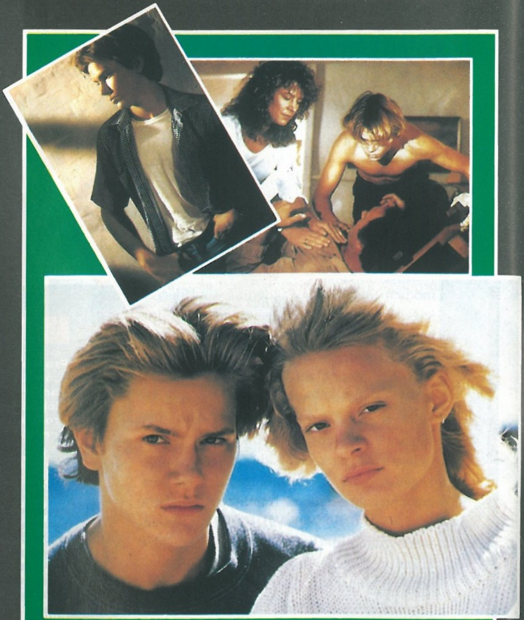
Adva van egy kozmetikusnő, akit a híres rockcsillag, Cindy Lauper alakít, s láthatatlan médiuma, egy bizonyos Louise, aki tanácsokkal látja el. A lányhoz csapódik egy különleges képességgel megáldott féri, Nick Deezy, aki arról híres, hogy a kezébe kerülő tárgyakról el tudja mondani azok történetét. Fellép a filmben még egy ördögi parapszichológus, vagyis egy olyan férfi, aki földöntúli képességekkel bír, ő Harrison Steel. Hogy a csapat teljes legyen, a Columbo-filmek ballonkabátos sztárja, Peter Falk is feltűnik, egy titokzatos, kiismerhetetlen férfit alakítva.

Ez utóbbi, Harry Buscafusco azzal keresi fel a fiatal párt – a kozmetikust és a parapszichológust –, hogy segítsenek megkeresni az Andok hegyei között eltűnt fiát. Hőseinket nem annyira az apai szomorúság, inkább a jutalomként beígért 50 ezer dollár győzi meg arról, hogy azonnal induiniuk kell.

Peruban aztán hirtelen megtudják, mire is vállalkoztak. A nagy magasságban, a ritka levegőben missziójuk kártyavárként omlik össze, s kiderül, hogy az eltűnt fiú helyett az apa egy aranyvárost keres. Persze ez a város csak Harry álmaiban létezik, s ha aranyra nem is, de legalább egymásra talál az ifjú pár.

Cindy Lauper valósággal szárnyal szerepében, hiszen nem kell mást tennie, mint önmagát adnia. Összevissza ugrál, és elénekli a Hole in My Heart (Lyuk a szívemen) című dalt.

USA, 1989
Főszereplők: Cindy Laufer, Jeff Goldblum, Julian Sands
Rendezte: Ken Kwapis
95 perc

Arthur és Annie nem kevesebb, mint 17 éve menekülnek az FBI elől. Az üldöztetés oka igen egyszerű: diákként a vietnami háború idején ismerték meg egymást, s mindketten részt vettek az amerikai kormány elleni tiltakozó mozgalomban. Összeházasodtak, gyermekeik születtek, de közben a diákok akciói egyre radikálisabbá váltak. Arthur csoportja támadást intézett egy napalmbombával kísérletező laboratórium ellen. A támadás sikerült, de közben egy férfi életveszélyesen megsérült, a házaspár neve pedig az FBI, vagyis a szövetségi nyomozóhivatal feketelistájára került. S ezzel kezdetét veszi kálváriájuk.

Tizenhét év alatt szinte állandóan költöznek. Életük örökös szerepjátszás és félelem. Fiaik, Danny és Harry már erejük végén járnak. Az állandó változás kimerítette fizikai és szellemi tartalékaikat. A család éppen hogy csak beilleszkedik egy helyen, a gyerekek iskolába járnak, új barátokra találnak, a szüleik dolgozni kezdenek, mikor „menetrendszerűen" megjelenik az FBI, s ismét menekülniük kell. A tizenhét éves Danny – mintadiák és tehetséges zongorista – szenved a legjobban a vándorélettől, míg öccse kalandként fogja fel az egészet. Danny beleszeret egy osztálytársába, s az újabb költözködés előtt kijelenti: nem tart a többiekkel.

USA, 1988
Főszereplők: River Phoenix, Christine Lahti, Martha Plimpton
Rendezte: Sidney Lumet

Running on Empty

MENEKÜLÉS A BIZONYTALANBA

The Accidental Tourist

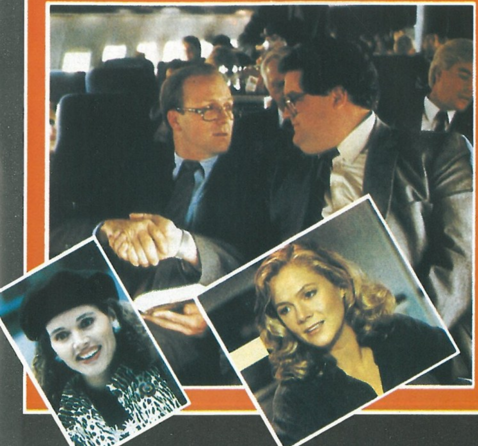
UTAZZON MR. LEARYVEL!

Macon Leary különleges foglalkozást űz: útikönyveket ír olyanok számára, akik, bár utálnak utazni, szakmájuk azonban mégis erre kényszeríti őket. Könyveiben rengeteg hasznos tanáccsal szolgál olvasóinak, s ezért kötetei valódi bestsellerek. Az íráshoz azonban sajnos neki is utaznia kell, hiszen nem teheti meg azt, hogy félvállról veszi készülő útikönyvét. Egyik útja után felesége, Sarah azzal fogadja, hogy válni akar. Ez ugyan nem éri meglepetésként – hiszen fiuk korai halála miatt együttlétük majdhogynem tarthatatlanná vált –, mégis teljesen kiborul.

Éppen hozzákezdene vadonatúj legényéletéhez, mikor eltöri a lábát. Nővéreihez költözik, hogy lábadozása idején ne legyen egyedül. A három nővér a külvilág teljes kizárásával éli életét egy nagy házban. Még a telefont is kihúzzák, s az élelmiszert is házhoz szállíttatják. Ebbe a miliőbe csöppen bele az agglegény, majd röviddel utána Muriel, aki „főállásban" kutyapszichiáter. Az ő feladata Macon neurotikus ebét jómodorra tanítani. Az asszony figyelme azonban a négylábúról egyre inkább gazdájára terelődik, aki viszont eleinte egyáltalán nem törődik a fiatal nővel.

A férfi egyik nővére esküvőjén Sarah megpróbál újra egykori férje közelébe férkőzni, s kapcsolatukat felmelegíteni, de Murielt sem akármilyen fából faragták. Mikor Macon legújabb könyvének kiadása ügyében Párizsba utazik, ugyanarra a repülőgépre száll, s megpróbálja meghódítani. A szállodában újabb meglepetés éri az írót, egykori felesége várja tárt karokkal.

USA, 1988
Főszereplők: William Hunt, Kathleen Turner, Geena Davis
Rendezte: Lawrence Kasdan
121 perc

Hivatalosan nem létezik, a törvény tiltja, a hatóságok mégis szemet hunynak afelett, hogy vannak olyan amerikaiak, akiknek több feleségük van. Ők a mormonok, akik Salt Lake City környékén, földrajzilag jól körülhatárolható részen, egy közösségben élnek. Itt játszódik a Nagy Magányos Bosszúálló, azaz Charles Bronson új filmje is.

Barney Doyle, a denveri rendőrfőnök éppen kedélyes sörözgetésbe merül Homer Foxszal, egy helyi üzletemberrel, amikor riasztják. A városon kívül eső farmon brutális gyilkosság történt: megölték Orville Beecham mormom farmer három feleségét és gyermekeiket. A gyilkosságot közvetlen közelről egy nagykaliberű fegyverrel követték el. A gyilkos semmilyen nyomot nem hagyott hátra, csupán egy falra festett képet, amely egy lángpallossal repülő angyalt ábrázol.

A gyilkosság helyszínére igyekvő Doyle-t a kocsmában tartozkodó Garret Smith (Charles Bronson), a Denver Tribune újság riportere és barátnője-kollégája, Jo is elkíséri.

Amikor a szerencsétlen farmer hazatér a munkából, már várják a rendőrök. Doyle a teljesen kétségbeesett férfit védőőrizetbe veszi. Doyle-lal ellentétben a riporter meg van győződve a farmer ártatlanságáról, s megmondja neki, a rendőrség őt gyanúsítja feleségei és gyermekei meggyilkolásával. Arra kéri Beechamet, mondjon el mindent a felügyelőnek. A férfi kipakol. Apja, a New Zion vallásközösség elöljárója és nagybátyja, Zenas között valóságos háborúskodás folyik. Apja ugyanis Zenast tartja az Antikrisztusnak.

Messenger of Death

A TÖRVÉNY A HALÁL

Főszereplők: Charles Bronson, Trish van Devere, John Ireland
Rendezte: J. Lee Thompson

A francia televízió 3-as csatornájának híres erotikus sorozata a ***Rózsaszín történetek*** *címet viseli, ezekből mutatunk be néhányat.*

A tanuló

Főszereplők: Michael Lees, Isabelle Strawa, Erik Burke
Rendezte: Harry Kumel
30 perc

A három komaasszony

Főszereplők: Diane Nidermann, Valerie Rojan, Pascale Pellegrin
Rendezte: Michel Boisrond
30 perc

A vidéki kastélyba új szobalány érkezik. Az idős uraság azonnal letámadja a lányt. Először az erényeit dicséri, azután fokozatosan „leimádkozza" róla a „felesleges" ruhadarabokat. A friss szolgálóleány azonban egyelőre nem adja oda magát. Az öregúr ekkor felviszi egy titkos szobába, ahonnan – egy rejtett tükrön át – megmutatja neki az unokaöccsét fürdőzés közben. Megígéri Suzanne-nak, hogy ha engedelmes lesz, a fiatal és vonzó fiú felesége lehet. Így sikerül engedékenységre bírnia a lányt – először Desgrand úrnak, majd ifjú rokonának, aki eljátssza az ártatlan kisfiú szerepét...

A másik történet szerzője *La Fontaine*, a közkedvelt meseíró. Egy fürdőben három úriasszony fogadást köt, melyikük tudja a legagyafúrtabb módon megcsalni a férjét. Természetesen mind a hárman fölöttébb leleményesnek bizonyulnak, s kísérletüket siker koronázza...

(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban)

A jel

Főszereplők: Tom Jansen, Marieke van der Pol, Lucienne Bruinooge
Rendezte: Fred Hilberdink
30 perc

Herkules Omphale lábainál

Főszereplők: Dominique Journet, Yves Pignot, Alexandre Widmer
Rendezte: Michel Boisrond
30 perc

Grangerie bárónő férje fontos és méltóságteljes férfiú. Halaszthatatlan állami teendői miatt túlságosan sokat hagyja magára szép, fiatal feleségét. Az asszony hiába próbálkozik, semmire sem megy férjével.

A szemközti házba egy csinos kurtizán költözik, aki a bárónő teljes megbotránkozására az ablakból „szedi össze" kuncsaftjait. Az asszony egy darabig bosszankodik a szomszédon, de később kénytelen bevallani magának: tetszik neki a látvány. Figyelni kezdi a csábítás trükkjeit. Gondosan tanulmányozza a lány fej- és kézmozdulatait, nevetését, s végül maga is kiáll az ablakba. Nem kell sokáig várnia, s máris megjelenik az első kuncsaft, mégpedig egy fiatal férfi képében, aki ráadásul két Lajos-arannyal jutalmazza szolgáltatásait. A történet azonban itt nem ér véget: a férj hazaérkezik, s botrányt csap. Mint kiderül, nem az asszony hűtlensége miatt...

A kazetta második darabjában fiatal fiú érkezik meg vidéki rokonaihoz. Theophile-t egy titokzatos szobában helyezik el a ház végén. A falakon festmények, a kárpitok mögött pedig titkos ajtók tartogatnak meglepetéseket a frissen érettségizett fiúnak. Az egyik kép Herkulest ábrázolja, amint Omphale lábainál hever. A kép megigézi Theophile-t. Egy éjjel megelevenedik a kép, s a szépséges Omphale ékszerestül, vadbőröstül az ágyában terem. Reggel zavartan ül le a reggelihez, mert nagynénje gyanúsan hasonlít a mitológiai szépséghez.

(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban.)

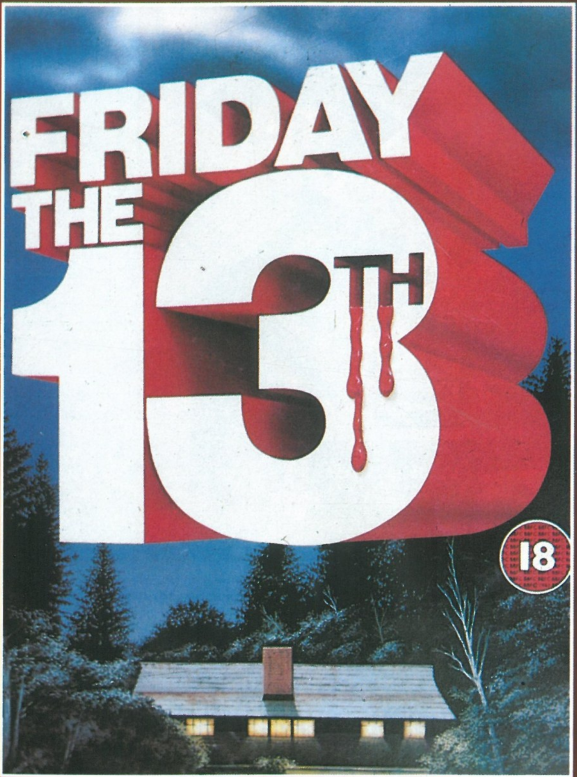
A Crystal Lake nevével ellentétben egyáltalán nem kristálytiszta. A helybeliek inkább „véres tónak" nevezik és még a környékét is elkerülik. Az első eset 1958-ban az ottani cserkésztáborban történt. Két fiatalt bestiális módon meggyilkoltak, éppen akkor, mikor a szénapadláson enyelegtek. Az akkori drámát tisztázatlan, kinyomozhatatlan halálesetek követték: a vízbe fulladt egy kisfiú, majd rejtélyes módon eltűnt két másik. 1962-ben pedig fertőzött lett a tó vize. A táborokat a vizsgálatokhoz hasonlóan lezárták.

Közel két évtizeddel a rejtélyes esetek után egy fiatalember, Steve elhatározza, hogy felújítja a tábort, s ismét megnyitja a nyaralni vágyó gyerekeknek. Sok pénzt és energiát fektet be a Crystal Lake újjáélesztésébe, s egyre közeledik az első turnus indításának határideje.

Sorban érkeznek a gyermekfelügyelők is az ország egész területéről. Ann, a jövendő szakácsnő, megáll a közeli bisztróban, hogy megkérdezze a legrövidebb utat, amely a tóhoz vezet. Döbbent csend fogadja kérdését. Senki nem akarja útba igazítani. Végül egy kamionos megsajnálja, s elviszi egy darabon, de azt tanácsolja, hogy azonnal forduljon vissza. A lány nem veszi komolyan a tanácsot, és gyalog indul tovább. Szerencséjére egy dzsip közeledik a kihalt úton. Stoppol, s az autó meg is áll az integető lánynak. Kedélyesen beszélgetni kezd a vezetővel, aki azonban nem áll meg a tábor bejáratánál, hanem tovarobog. A lány tiltakozik, de hiába. Végső kétségbeesésében kiugrik a kocsiból, a vezető azonban gyalog is követi...

Péntek, tizenharmadika

USA, 1980
Főszereplők: Betsy Palmer, Adrienne King, Jeannine Taylor
Rendezte: Sean S. Cunningham
95 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

Orlac keze

Az ifjú zongoraművész gyanútlanul ül be az autójába. Hamarosan megállítja egy stoppos, és arra kéri, hogy vigye el. Mialatt vele beszélget, az autó hátsó ülésére egy elmebeteg mászik be, észrevétlenül. Alighogy elindulnak, az őrült fegyverével, egy orvosi szikével megfenyegeti a férfit. Dulakodni kezdenek, s a rohanó autó az árokba fordul.

A zongoraművészt végzetes sérülés éri – mindkét kezét amputálni kell. Az orvosok tehetetlenek, de az egyik sebésznek mentőötlete támad: a szörnyethalt gyilkos kezeit operálják át az áldozat csonka végtagjaira. Elvégzik a bonyolult műtétet, ám a művész nem tudja, hogy mi történt vele.

A kötések egy darabig elfedik a valóságot, a géz alól kibukkanó ujjakról pedig még nem tudja a művész megállapítani, hogy máséi. Éppen ezért szörnyű a felismerés, hogy nem a saját kezét kapta vissza. Felesége azonban még többet tud. A kórház vezetője ugyanis elmondja neki, hogy az átültetett kezek tulajdonosa, Eusebio súlyos elmebeteg volt. Ennek semmi jelentősége nincs – nyugtatja meg az aggódó nőt, de hát el kell ezt is mondani.

Az asszony azonban gyanakszik. Ezt erősíti meg az egyre tökéletesebben mozgó kéz tulajdonosának viselkedése is. Egy este hiába keresi férjét a kórházi ágyon. Végül csatakosan, véres pizsamában érkezik vissza. Csak másnap tudja meg, hogy az ápolók ismét egy szikés gyilkossal találkoztak.

Franciaország, 1983
Főszereplők: Jacques Bonaffe, Anna Roussel
Rendezte: Peter Kassovitz
60 perc
(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban.)

ÁSZ
A SZÁMÍTÁSTECHNIKÁBAN!

AZ ÁPISZ SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZAKÜZLETE
(BUDAPEST XI., BUDAFOKI ÚT 7. ☎ 1-665-503)
OKTÓBER 17–21-IG
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN
A COMPFAIR '89 KIÁLLÍTÁSON IS
VÁRJA VÁSÁRLÓIT.

Ápisz

Keiko Sei,
a Videó Magazin tudósítója
jelenti
Tokióból

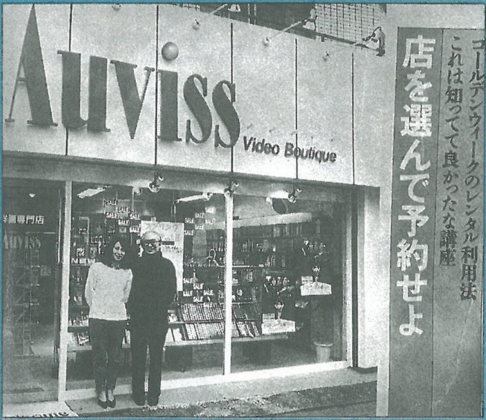

Tévé és videó éjjel-nappal

Azt mondják, a fényképezőgépet, amelyet minden japán gyerek magával visz az iskolai kirándulásra – már a közeli jövőben a felváltja a videókamera. Nem is meglepő ez a kijelentés, ha tudjuk, hogy 1988-ban Japánban 1,3 millió kamera kelt el, az idén pedig több mint 1,7 milliót adnak el. Még valószínűbb ez a kijelentés, ha kiegészítjük azzal a ténnyel, hogy a Sony forgalomba hozta a legkisebb méretű Videó–8-ast, melynek súlya csupán 790 g. Japánban egyébként már a lakosság több mint 10 százaléka rendelkezik videókamerával.

A háztartások kétharmadában található videómagnó, melyet többnyire filmek felvételére használnak. A rögzített programok száma pedig meghaladja a 220 milliót. Ezek 82 százalékát a televíziós adásokból vették fel. A videóműsorok kereskedelmi forgalma 210 millió dollár fölött van, a forgalomban lévő kazetták száma eléri a 9 és fél milliót, s lézerképlemezekből is csaknem 16 milliót vásároltak a japánok.

A számok pedig egyre növekednek. Különösen a kazettáké, mely 70 százalékkal haladta meg az előző évit (a lézerlemezek száma viszont csak 1-2 százalékkal emelkedett). Az idén, a császár halálának évében még nagyobb forgalomnövekedés várható.

Ez az esemény különben nem csupán az évszázad legnagyobb híre volt Japánban, hanem a legnagyobb médiaesemény is. Két nemzeti csatorna (az egyik oktatási), öt magáncsatorna és két műholdas adó sugároz a kantói területen, és a nemzeti csatornák kivételével minden műsor napi 24 órában ontja a programokat. Miután a császár megbetegedett, ez a kettő is fél éven át készen állt arra, hogy a nap bármely szakában, éjjel-nappal képes legyen továbbítani a híreket.

Amikor a császár meghalt, a csatornák három napon át szünet és reklámmegszakítások nélkül egyfolytában az eseményről tudósítottak és vele kapcsolatos programokat közvetítettek. Még akik úgy gondolták, ez jó alkalom Japán történelmének áttekintésére, azok is beleuntak az első nap után a háborús dokumentumokba és a császári családi albumokba. Inkább elmentek a videótékákba, melyek zsúfolásig teltek a megemlékezésektől megcsömörlött emberekkel.

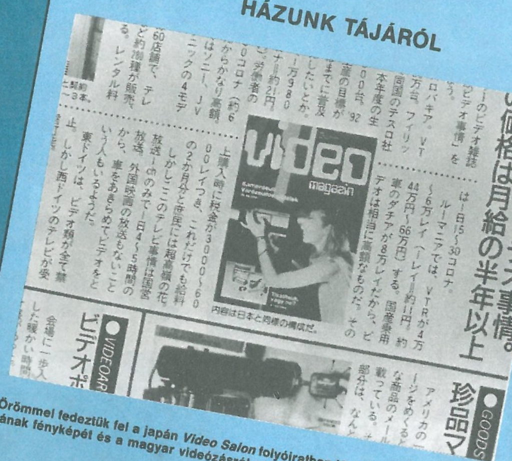
A japánok életmódját erősen meghatározza a televízió és a videó. Ez az egyetlen ország, ahol a tévé egész nap működik az otthonokban. Nincs értelme számolgatni, hogy mennyit nézik a televíziót, mert mindig bámulják – változó intenzitással. A koncentráció foka ingadozó. A *Family Games* (Családi játékok) című híres film egyik jelenetében egy japán családot látunk, amint vacsorázás közben nézik a tévét. Ez nem túlzás, hanem teljesen hétköznapi jelenség. A családfő késő este ér haza, amikor is tévézés közben megvacsorázik. Túl fáradt, hogy bármi mást csináljon. Az asszony egész nap szappanoperákat és pletykaműsorokat néz. A gyerek legalább kétféle iskolába jár, s amikor este hazamegy, pihenésképp a készülék elé ül, videózik vagy komputeres játékba merül.

Fejenként egy tévé már nem is elég (még egy háztartáson belül sem). A legújabb irányzat hogy mindenkinek legyen egy jumbo (óriás) tévéje vagy egy projektora, ►

esetleg egy hordozható LCD-tévéje. Pedig a városok, falvak kirakatai tömve vannak működő monitorokkal, így az AV-environment (audiovizuális környezet) szükségtelenné teszi a kistévék folytonos hurcolását. Az AV-környezet telítettsége a modern japán életmód egyik fő jellemzője.

Az AV-környezet egyik legfontosabb eleme a videotéka, mely minden sarkon megtalálható. A leggyakoribb látogatók az egyetemi hallgatók. Nekik van a legtöbb szabad idejük. (A japánok egyharmada jár egyetemre. Elvégezni sokkal könnyebb, mint bejutni. Sokan nem is a tanulás kedvéért, hanem az iskolaévek meghosszabbítása kedvéért járnak oda.) Életük abban a sajátos háromszögben telik el, amelynek jellemző pontja az otthon, a videókölcsönző és a „komfortbolt", amely ugyancsak minden sarkon megtalálható, s ahol sült krumplit rágcsálva lehet képregényt olvasni, de porított tészta is kapható.

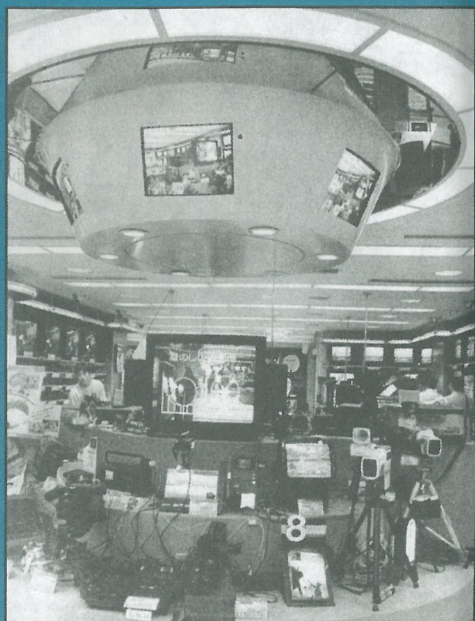
HÁZUNK TÁJÁRÓL

Örömmel fedeztük fel a japán *Video Salon* folyóiratban Videó Magazinunk borítójának fényképét és a magyar videózásról szóló rövid írást.

Se szeri se száma a videóműsor különböző fajtáinak. A skála az adótanácsadótól az illedelmes halevésig terjed. A mozifilmek és a por-

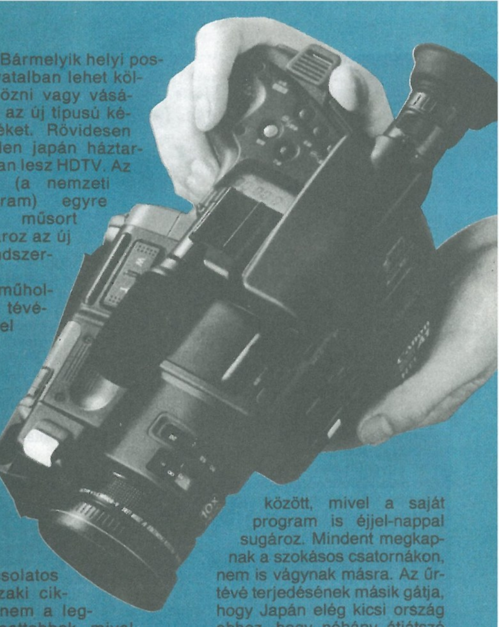

nók mellett – jórészt az egyetemista klienseknek köszönhetően – az egyik legelterjedtebb műsor a „sztárvideó", amely a tizenévesek által körülrajongott bálványokat mutatja be. Mivel a japán kultúrában a képregény legalább olyan fontos, mint az irodalom, az animációs videók – főként a rajzfilmek – nagyon népszerűek.

Újabban közkedvelt műfaj a „Karaoke" kazetta vagy lemez. „Karaoke" azt jelenti, üres zenekari kíséret. Erre szoktak az emberek dalolgatni az éjszakai szórakozóhelyeken és a kocsmákban. Anynyira közkedvelt, hogy klubok ezreiben van felállítva „lézerkaraoke", mely elé ha leül az énekelni vágyó japán, a zenekar képét is látja a háttérben, s egy reá irányuló kamera az ő képét keveri az előtérbe. Vannak, akik otthon is tartanak ilyen masinát, hogy jól begyakorolhassák magukat.

A videóprogramok ára 1000-től 15 ezer jenig terjed, de akadnak filmek, amelyek 4000 jenes árral indulnak. Jelenleg a *Római vakáció* a legnagyobb példányszámban fogyó film. 140 ezer példányban kelt el, részben az olcsó ár miatt, részben pedig azért, mert a főszereplő *Audrey Hepburn* a japánok örök bálványa. A kölcsönzési ár átlagosan napi 500 jen. Bonyolítja a helyzetet, hogy az üzleteknek minden formátumban (VHS, Beta, S–VHS, LD, VHD) rendelkezniük kell a filmkínálattal, mert nincs kizárólagosan egyeduralkodó rendszer. Sőt! Az újabb rendszerek megjelenése azt jelenti, hogy a kölcsönzőknek ilyen formátumban is követniük kell a választékot. Legutóbb az ED-Beta, a Sony által kifejlesztett „prosumer" (professzionális konzumtermék) technika indult viharos terjedésnek.

„Tégy félre pénzt a következő, még tökéletesebb képrögzítő és továbbító rendszerre!" – feltehetően ez a japán távközlési minisztérium jelmondata. A „műholdtévé" kölcsönakció után most a HDTV (nagy felbontású tv) kölcsönzési lehetőségét reklámozzák. Bármelyik helyi postahivatalban lehet kölcsönözni vagy vásárolni az új típusú készüléket. Rövidesen minden japán háztartásban lesz HDTV. Az NHK (a nemzeti program) egyre több műsort sugároz az új rendszerben.

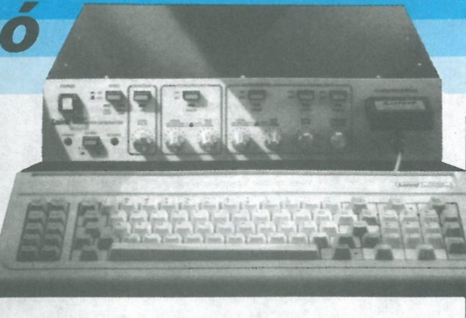

A műholdas tévézéssel kapcsolatos műszaki cikkek nem a legkeresettebbek, mivel a japánok nem rajonganak az űrtévéért, szemben Nyugat-Európával és Amerikával. Ennek egyik legfőbb oka az, hogy nem látják a különbséget a saját földi adó és az űrtévé között, mivel a saját program is éjjel-nappal sugároz. Mindent megkapnak a szokásos csatornákon, nem is vágynak másra. Az űrtévé terjedésének másik gátja, hogy Japán elég kicsi ország ahhoz, hogy néhány átjátszó adóval besugározható legyen az egész terület. Az „árnyékos" helyeken, kis falvakban és szigeteken pedig többnyire olyan idős emberek élnek, akik inkább csak a nemzeti programokra vágynak.

Tokió, 1989. október

Profi feliratozó

A videóképek feliratozásának igénye egyre nő. Segíti ezt az oktatás, az ipari és intézményi videózás terjedése, de a növekvő műsorcsere is. A feliratozó ma már egy természetes tartozéka minden videóstúdiónak.

Kezdetben személyi számítógépeket használtak a feliratozási feladatok megoldására, de ez sok nehézséggel járt, mivel a számítógépek kimenő videójele nem illeszkedik mindig a videórendszer jeleihez, bizonyos paraméterekben eltér attól. Később megjelentek a speciális videótechnikai célokat szolgáló feliratozók. Ezek egy vagy néhány betűtípust használnak, és a felirat elhelyezésének módja is kötött. A technikai illeszkedés tehát megoldott, de az ergonómiai-esztétikai szempontok általában nem vagy alig érvényesíthetők.

Az egyesült államokbeli Laird cég *CG–7000* típusú feliratozója több olyan lehetőséget kínál, amelyek az említett hiányosságokat részben kiküszöbölik. Az előtér – maga a felirat – és a felirat háttere („boksz") egymástól függetlenül kezelhető; sőt a feliratot annak plasztikusabbá tételére árnyékkal is el lehet látni. A színek, a videószintek külön-külön beállíthatók. Gondja van a berendezésnek arra is, hogy a mindenkori műsorjellel szinkronban legyen a feliratot hordozó videójel. Ennek érdekében jele genlockolható. A feliratot automatikusan középre tudja helyezni. A karakterkészletet nem belső memóriában tárolja, hanem egy dugaszolható modulban. Így igen sokféle betűkészlet használható hozzá.

A komponensjel-feldolgozás terjedésével ezeket a berendezéseket is át kell alakítani, mert ezek a feliratozók kompozit videójelekkel dolgoznak. A Laird már gondolt erre, sőt lépett is. A CG–7000Y/C típusú feliratozója minden tekintetben kompatibilis az S-VHS rendszerrel.

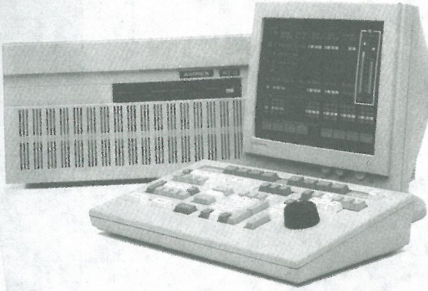
Mindkét feliratozó nagy mennyiségű szöveget képes tárolni – ezt talán ma már említeni sem kellene.

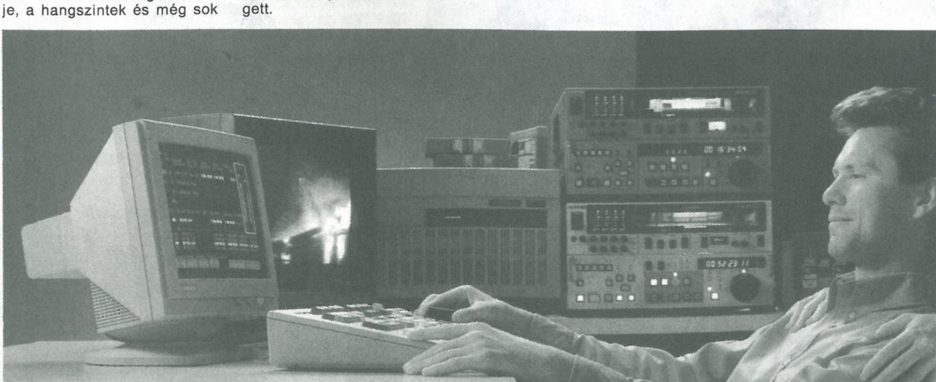
A CG–7000 ára az USA-ban 2195 dollár; az S-VHS változat valószínűleg jóval többe kerül, de ez sem lehet akkora, hogy egy valamirevaló videó- vagy tévéstúdió meg ne vásárolhassa – legalábbis a tengerentúlon...

Számítógép az editálásban

Ahhoz, hogy a stúdiómunka a képen látható kényelmes és örömteli dolog legyen, sok minden szükséges. Az Ampex szerint például az ACE–25 típusú editáló, amely nem más, mint egy speciális editálási célokra készített számítógép. A hozzá tartozó monitoron jól áttekinthető formában jelenik meg a menü és az editással kapcsolatos összes adat. A kezelőpult a harmadik egység. Ezen a nyomógombok mellett található egy forgatható kezelőszerv is, melynek segítségével nemcsak a képmagnók ide-oda futtatása vezérelhető, hanem – megfelelő átkapcsolással – a háttértrükk vágási szintje, a hangszintek és még sok más. Az editáló természetesen nemcsak egyféle géphez használható, hanem illeszthető minden használatos editáló géphez, illetve rendszerhez.

Az Ampex ACE–25 legnagyobb előnye talán az, hogy az editálást végző egy számítógép-monitort néz a szokásos videómonitorok helyett, amelyek képe – különösen az állókép módban – kellemetlenül remeg és igen fárasztja a szemet. Az ACE–25 monitora egy ergonomikus, remegésmentes képernyővel rendelkezik és mellette elég egy-egy pillantást vetni a videómonitorra a beállított kép ellenőrzése végett.

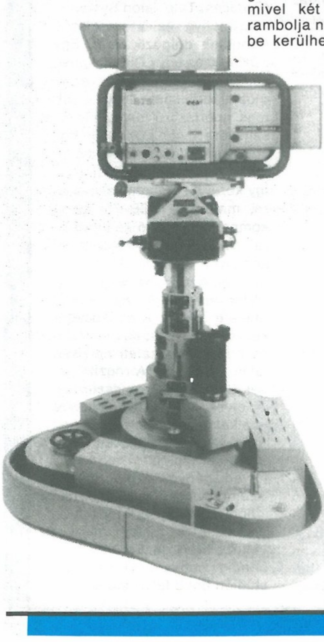

Kamerarobotok

A filmfelvétel kezdeteinek korában szó sem lehetett arról, hogy a kamera mozogjon és bizony a varióobjektíveket sem nagyon ismerték. A videó messzire jutott ettől a szó szerint merev felfogástól. A kamera ma már teljes mértékben követni képes az ember természetes mozgásait – például a *Steadycam* nevű igen bonyolult szerkezet segítségével, amelyet az operatőr a testére szerel, majd rá a kamerát és a keresőként szolgáló pici monitort, és máris futhat, akár lépcsőn fel, lépcsőn le – amíg bírja szusszal. Mindez úgy történik, hogy a közben felvett videóanyag kameramozgásai nem mutatják azt az őrült rángatózást, ami a kezdő amatőrök első, bizonytalan kezű felvételeit gyakran jellemzi.

Túl azon, hogy a Steadycam és a hasonló szerkezetek igen drágák, az ember – aki ez esetben rendező vagy operatőr – nem elégszik meg az ilyen fogásokkal, és azt szeretné, ha repülni is tudna, legalábbis a kamera. Ez persze megint csak pénzbe kerül, mivel daru vagy hőlégballon, esetleg helikopter kell hozzá.

De maradjunk egyelőre a földön. Stúdiófelvételeknél néha bonyolult mozgásokat kell reprodukálható módon kivitelezni kis helyen, mivel a stúdióban mindig kevés a hely

A Total Spectrum Manufacturing nevű cég kifejlesztett egy olyan stúdió-kameraállványt és egy hozzá tartozó vezérlést, amelynek segítségével stúdióminőségű padlózaton (azaz különlegesen sima talajon) programozható módon mozgatható. A mozgások ismétlési pontossága 20 ívmásodpercnél kisebb; a rendszer mozgási pontatlanságai nem halmozódnak. A kameraállványra természetesen bármilyen kamera felszerelhető. A mozgás egy terminálról vezérelhető.

Van olyan megoldás is – a Vinten cég használja –, ahol a stúdiópadlóra vékony alumíniumszalagokat ragasztanak, amelyek kijelölik a kívánt mozgáspályát. Ezen a pályán a statív bárhol megállítható vagy oda-vissza mozgatható. Külön gond az ütközések elkerülése, mivel két stúdiókamera karambolja nem csekély összegbe kerülhet, nem beszélve a balesetbiztonsági szempontokról. Megfelelő érzékelő- és vészfékrendszerek hivatottak az ilyen eseményeket megakadályozni.

Bár ezek a berendezések nem tudnak repülni, de legalább feleslegessé teszik a síneket és a kocsikat a stúdióban. Ezzel nemcsak pénzt takarítanak meg, hanem sok hely és munkaerő szabadul fel a stúdióban.

Kifejlesztettek egy olyan daruszerkezetet, amely embert ugyan nem bír el, de egy kamerát igen. Így a kamera mozgatását vagy az állvány mozgatásával, vagy egyéb úton kell biztosítani. A képkivágást az ellenőrző monitoron lehet ellenőrizni, amely az állványra szemmagasságban felszerelhető. Az egész úgy van kiegyensúlyozva, hogy kézzel is lehet mozgatni. Bonyolultabb kameramozgások kivitelezésére külön tartozékként meg lehet venni egy olyan fejet, amelyre szerelve a kamera dönthető és svenkelni tud. A *Jimmy Jib* nevű kis daruval, amely az egyesült államokbeli Stanton cég gyártmánya, 7 méter magasságig emelhetjük a kamerát vagy kamkordert. Amennyiben a varió és a fókusz távvezérelhető – a legtöbb profi kamera objektívje ilyen –, további optikai mozgásokat valósíthatunk meg a segítségével. Maga a daru 3400 dollár, a speciális mozgató fej további 3500 dollár.

Ilyen mozgató – svenkre és döntésre alkalmas – kamerafej „földi" kivitelben is kapható. Kiterjedten használják ezeket a különféle biztonsági rendszerekben, de a műsorkészítő gyakorlatban is jó szolgálatot tesznek bizonyos esetekben. Gondoljunk csak pl. egy síleskikló-verseny közvetítésére, ahol mínusz 10–15 fok hidegben kellene az operatőrnek órákat eltölteni a szabadban. Egy ilyen állvány és a hozzá tartozó távvezérlő egység lehetővé teszi, hogy a kamerát egy ellenőrző monitor segítségével egy jól fűtött stúdióhelyiségből irányítsa.

Az ábrán bemutatott típus ugyancsak a Total Spectrum Manufacturing vállalat terméke. Másodpercenként maximálisan 90 fokos elfordulásra képes. A forgatás pontossága 18 szögmásodperc. Akár 35 kg súlyú kamerát/kamkordert is elbír. A mozgás gyorsulása 360 fok/sec. Nemcsak állványra, hanem mennyezetre is szerelhető. Van olyan kivitel, amely ellenáll az időjárás viszontagságainak.

A hozzá tartozó elektronikus vezérlő egység képes „megjegyezni" egy adott mozgást és az bármikor előhívható. Egy távvezérlő négy ilyen fej távvezérlésére alkalmas. Az egység neve *HS–105 P;* a hozzá tartozó távvezérlő egység *RS–422* névre hallgat. Ez utóbbi a kameraobjektívek variójának és fókuszának távvezérlésére is alkalmas. Az éppen vezérlés alatt levő kamera számát egy kijelző mutatja a doboz tetején. Természetesen az egész rendszer működéséhez alapvető a megfelelő, merev felfogás – illetőleg minél kisebb a mozgások sebessége, annál rezgésmentesebb, stabilabb lesz a közvetített kamerakép.

Időkódkezelő

A professzionális technikában igen drága berendezések dolgoznak, és ezért a velük végzett munka minden perce igen sokba kerül. Az idő azért is drága, mert szorít a műsorrend; a késő délután felvett anyagnak már vágva kell lemennie az esti híradóban. Az sem utolsó dolog, ha egy hosszú szerkesztendő anyag snittjeinek kijelölése után az editáló szet „magától" készre vágja az anyagot. A felsorolt feladatok megoldásában alapvető segítséget nyújt az időkód.

Az időkód azt jelenti, hogy a szalagra felvesznek egy olyan segédjelet, aminek a segítségével a szalagon levő videóanyag bármely képe egyértelműen azonosítható és ezáltal visszakereshető – mégpedig igen gyorsan. Aki editált már, az tudja, hogy adott esetben mennyi idegtépő keresgéléstől szabadíthatja meg így az embert. Az időkód utólag is felvehető a szalagra, ha azon megfelelő sáv erre biztosítható. Az időkód sok olyan célra felhasználható, amelyek nagy stúdiókban a videóanyagok speciális kezelését megkönnyítik.

Az ESE cég *ES–488* típusú időkódolvasója generálni is tud időkódjeleket, sőt be is tudja azokat inzertálni a szalagra. Az előlapon található kijelző mutatja az aktuális kódot (órát, percet, másodpercet és képszámot). Az időkód a színes félképek megfelelő szekvenciájára is tekintettel tud lenni. Lassítás és gyorsítás esetén széles határok között el tudja látni feladatát (1/30–30x sebességig).

Az ember azt gondolná, hogy egy ilyen készülék már csak azért is igen drága, mivel stúdiócélokra készül. Nem így van. Az ES–488 ára az USA-ban nem egészen 1200 dollár.

Produkciós gépkocsi

A tévés, illetve videós produkciós munkában gyakran nem az a legfontosabb, hogy élőben lehessen közvetíteni valamilyen helyszínről az ott történteket, hanem az, hogy mielőbb készüljön egy szerkesztett összeállítás arról. Ehhez az a célszerű, ha a helyszínre visznek egy editáló szetet, és a nyersfelvételek elkészülte után azonnal – esetleg már közben – elkezdik a szerkesztést.

Erre a célra fejlesztették ki az ún. OB járműveket, amelyek tulajdonképpen olyan buszok, amelyekben egy kis stúdió foglal helyet (OB = On Board, vagy a „fedélzeten", használatra készen). Természetesen ezeket is felszerelik néha mikroláncon vagy műholdon át való direkt közvetítésre a helyszíni bejelentkezések biztosítása céljából. A fő jellemző azonban az, hogy nagyobb súlyt fektetnek a felvételi munkára, és ennek érdekében néha több kamerát visznek ki komolyabb állványokkal, amelyek a kocsitól akár több száz méterre is eltávolodhatnak. A rendező a kocsiban ülve monitorok előtt irányítja az operatőrök munkáját, a rögzített anyag időkóddal kerül a szalagra, és a szerkesztő azonnal válogathat, hogy mi kerül majd a végleges anyagba.

Nehéz döntés, hogy milyen legyen egy ilyen kocsi rendszertechnikája. A minőségi képfeldolgozás ma már megköveteli, hogy komponens rendszerben dolgozzon minden elrendezés, és legfeljebb a kimeneten legyen egy kóder, amely PAL, SECAM vagy NTSC rendszerbe teszi át a jelet.

A mellékelt ábrán látható gépkocsi a darmstadti BTS (Brodcast Television Systems) gyártmánya és a Hessische Rundfunk dolgozik vele. Egy LDK–900 és egy LDK–90 típusú kamerával van felszerelve; az utóbbi hordozható és így alkalmas riportszerű felvételek készítésére. Az LDK–900 egy könnyen hordozható stúdiókamera. Kimenőjelük kódolatlan. Így kerül a komponenskeverőre, majd egy BCB–75 típusú komponensrögzítő képmagnóra. Az ellenőrző monitorok kompozit videójelekkel dolgoznak. A rendszer végén PAL kóder van, de komponenskimenete is van. A gépkocsitér két részre oszlik: egy vezérlő- és egy utómunkálati helyiség található benne. A rögzítő gépek Betacam SP rendszerűek, amelyek kompozit rögzítésre is alkalmasak.

Az ilyen stúdiókocsik nem szériadarabok; mindegyik egyedi igények alapján készül. Üzembiztonságukról általában külön személyzet gondoskodik, annál is inkább, mert a változó helyszíni körülmények mindig nehezebbek, mint a stúdión belül folyó munka.

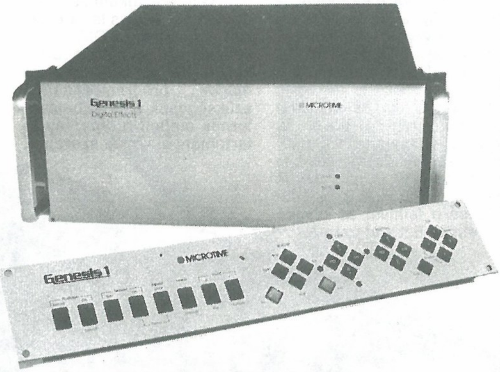
Genesis videó-effekt-generátor

Némi túlzással azt lehetne mondani, hogy ma egy jobb videóstúdióban azt csinálnak egy videóképpel amit akarnak. Csűrik-csavarják, tépik, összerakják, torzítják, sokszorozzák – mindezt természetesen elektronikusan.

Ennek persze ára van, mivel az ehhez szükséges berendezések inkább tízezrekbe, mint ezrekbe kerülnek – természetesen dollárban számolva.

Részben a költségek, részben a funkciók sokfélesége okozza, hogy az egyes részfeladatokra külön-külön egységeket hoznak forgalomba, amelyekből dominószerűen építheti fel a megrendelő az igényeinek és lehetőségeinek legjobban megfelelő rendszert.

A Microtime amerikai vállalat az ilyen berendezések kifejlesztésében nagy gyakorlattal rendelkezik. Legújabb egységei között van egy digitális effektgenerátor, egy háromdimenziós trükkegység és egy grafikus rendszer.

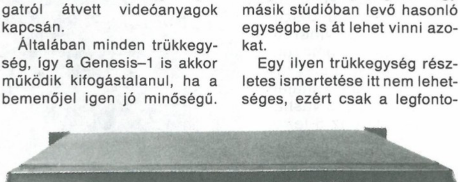
A Genesis–1 névre keresztelt effektgenerátor, illetve trükkegység – e kettő lényegében szinonim fogalom – a hozzá tartozó ACT 1 jelű vezérlő egységgel alkot egy egységet. Itt meg kell jegyezni, hogy a tervezők gyorsan reagáltak az S-VHS megjelenésére, és már is kapható az ACT 3 típusú vezérlő, amely amellett, hogy komponens bemenete és kimenete is van, háromdimenziós trükkökre is képes. A „háromdimenziós" ez esetben azt jelenti, hogy a képet nemcsak a saját síkjában lehet manipulálni, hanem vizuálisan, a képernyősíkból kilépve is. Ez teszi lehetővé az elektronikus lapozást, és ennek különböző „feltupírozott" változatait, pl. amikor a képet „elfújja a szél" és ehhez hasonlók. Az igazság az, hogy jobb lenne látni ezeket a trükköket, mivel körülírni nehéz őket. A műsorszóró tévék egyébként rengeteg ilyen trükköt mutatnak, főleg a nyugatról átvett videóanyagok kapcsán.

Általában minden trükkegység, így a Genesis–1 is akkor működik kifogástalanul, ha a bemenőjel igen jó minőségű. A trükközés néha igen körmönfont manipulációt jelent a jelre nézve és ha az nem tökéletes, nem kívánatos melléktermékek vagy hatások léphetnek fel, amelyek az egész trükköt használhatatlanná teszik.

A Genesis–1 ránézésre meglepően szerény és az ACT–1 sem nagyon hivalkodó: egypár nyomógomb, egy kijelző és egy botkormány az összes kezelőszerv. Ezt a „user friendly" program teszi lehetővé, amelynek segítségével a gombok nyomogatása révén a kijelző utasításai szerint – különösebb szakértelem nélkül – bárki meg tudja tanulni a készülék használatát. A menü logikusan kínálja a lehetőségeket, amelyeket a kijelző szimbólumai is mutatnak és így mintegy elvezetik a felhasználót a kívánt trükk felépítéséhez.

Tíz regiszterben lehet tárolni a felépített trükköket, és ezek egyetlen gombnyomásra vagy egy külső jelre előhívhatók. A trükköket egy hordozható tárolóban is lehet tárolni, melynek a segítségével egy másik stúdióban levő hasonló egységbe is át lehet vinni azokat.

Egy ilyen trükkegység részletes ismertetése itt nem lehetséges, ezért csak a legfontosabb jellemzőit említjük. A digitális trükkegységek tipikus funkciói, a mozaik, poszter, szolarizáció, stroboszkóp, állókép, osztott képmező, kompresszió, sokszorozás, keret (border) stb. itt is megtalálhatók. A Genesis ezenkívül árnyékot tud generálni, a kiválasztott képet lineáris vagy görbe vonalú pályán mozgatni tudja a képmezőn belül, megadott tengely körül forgatni képes azt stb.

Az egyes lehetőségek messzemenően kombinálhatók egymással és így képtelen változatosságú szekvenciák hozhatók létre. És mégis: ha az ember elkezd nézni egy amúgy istenigazában megtrükközött anyagot, mondjuk egy videóklipet, az első tíz másodperc után tudja, hogy milyen jellegű trükköket fog látni a továbbiakban. Sőt a szakember azt is megmondja, hogy milyen berendezéssel készült a kérdéses anyag. Hiába „háromdimenziós" ma már a trükktechnika, az egész mégis irtózatosan egysíkú. Ehhez talán az is hozzájárul, hogy vannak „kedvenc" és „divatos" trükkök, amelyeket nemigen lehet elkerülni, de ez azzal jár, hogy a divat letűnésével az egész anyag érdektelenné válik és legjobb esetben az archívumba kerül.

Kinek éri ez meg? – teszi fel az ember a kérdést. A szóban forgó Genesis–1 ára a hozzávaló ACT–1-gyel együtt kereken 20 ezer dollár; a háromdimenziós ACT–3-mal már 30 ezer. A Microtime egyébként 15 ezer dollár fejében kicseréli az előbbit az utóbbira. Az igazság persze az, hogy kell még egy s más ahhoz, hogy az egész működjön.

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumábam készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Frontáttörés

SONY SLV–402 és SLV–802

VIDEÓMAGNÓK TESZTJE

Úgy tűnik, hogy az oly sokat emlegetett liberalizált, vagyis szabadabb gazdasági feltételek között mozgó kereskedelem olyan hatásokat is hozott magával, melyekre fél éve még aligha gondolhattunk.

Nemegyszer hivatkoztunk egy-egy márkás készülék bemutatásánál gyári adatokra és tesztekre. A személyes kontaktus megteremtésére viszont csak baráti szálakon keresztül nyílt mód egy-egy, a turistaforgalomban idetévedt gép jóvoltából. Az elmúlt időben mind gyakrabban tűntek fel korszerű televíziók, majd megjelent az ITT Nokia VM 3998-a, s most a Beta és a Videó-8 rendszer mellett a VHS rendszert is tudomásul vevő Sony is betört a hazai piacra, rögtön két készülékkel. Az SLV–402 és az SLV–802 gyártóját nem kell bemutatni a hazai videózást kedvelők széles táborának, mely hirdetéseiben nem kevés büszkeséggel csak annyit közöl: „It's a Sony", vagyis: „Ez Sony"!

Mielőtt bárki is felkapná a fejét, hogy mi ez a nagy váltás a VHS felé, azokat rögtön megnyugtathatjuk, hogy a Beta és a Videó-8 kifejlesztője nem fordított hátat korábbi múltjának, csupán tudomásul vette a pluralizálódást, és ez évben három VHS típust is megjelentetett. Mindhárom készülék szolgáltatási koncepciójában, kialakításában eltérő, önálló modellként szerepel a kínálati listán. A legkisebb VHS a 201-es, még nem jutott el hozzánk, de lehet hogy a közeljövőben ezzel is számolni kell.

Az SLV–802 már megjelenésével is sokat sejtet, elegáns megjelenésű, hagyományos kezelőszervi elrendezésű, fekete színű készülék. Első lábai nagyméretű rezgéscsillapítós, krómozott, kerek talpak, a kazettafészek átlátszó műanyag ajtaján aranyozott betűkkel olvasható hifi felirat alatt az 5 fejre, a hifi hangra, a digitális képre, az álló és lassított képre utaló felirat. Valóban, a forgófejben a videocsík felvételére és lejátszására 2 fej található, és egy további fej biztosítja a stabil csíkmentes állóképet, míg az FM hifi hangot további két felvevő-lejátszó fej dolgozza fel.

Az előbb a kezelőszerveket hagyományos elrendezésűnek említettük, de ebből csupán annyi igaz, hogy azok egy része a bal oldalon elhelyezett kazettarész alatt, egy lehajtható ajtó mögött található, míg a további beállító és kezelő nyomógombok a hangkivezérlést mutató indikátor és a kijelző egység alatt helyezték el. A képernyőn történő megjelenítéssel, a digitalizálással kapcsolatos vezérlőszervek pedig jobbára a távvezérlőn találhatók. Ebből a topográfiai magyarázatból is látszik, hogy gombokkal és funkciókkal lesz dolgunk bőven, s szinte reménytelen vállalkozás a két készülék teljes bemutatása, mégis igyekszünk a főbb funkciókra, azok működésére felhívni az olvasó figyelmét. Ezt aláhúzza az az egyébként nem is titkolt Sony-koncepció, hogy a VHS táborba sajátos szolgáltatásokkal kívánnak belépni.

A készülék alapfelépítésében PAL koncepciójú, melynek lényegére kicsit később térünk ki, ez ugyanis nem érinti a vétellehetőségeket. A specifikáció szerint E2–E12, S01–S05, S1–S20, S21–S41 és E21–E69 csatornák vételére alkalmas a videótunere, vagyis tartalmazza mindazokat az OIRT frekvenciáknak megfelelő értékeket, melyek a hazai állomások programozásához szükségesek és a kábelcsatornák mellett a hipersáv is tartományai között szerepel.

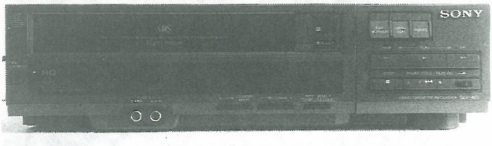

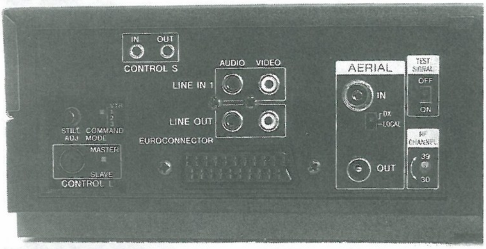
A memóriaegység 69 csatorna beprogramozását teszi lehetővé. E programok közül későbbi időpontban történő felvételhez egy éven belül 8 műsor választható ki, de lehetőség van naponta és hetente azonos időben történő felvételekre. Az óra természetesen kvarcvezérléses, s bár specifikáció szerint 15 perc, valójában legalább egy óráig védett a hálózatkimaradás ellen. A tv-készülékkel a kapcsolat egyrészt scart csatlakozón keresztül teremthető meg AV sávban, vagy a szokásos módon az UHF sáv 30–39 csatornáján.

A magnórészt két vagy pontosabban három részre kell bontani. Videós szempontból egyrészt egy hagyományosan kezelendő kétfejes magnóval van dolgunk, ahol az állóképet egy harmadik fej is segíti, másrészt egy digitális képtárolással rendelkező, számos effektet és trükköt tudó elektronika teszi teljesebbé a használatot. A hang szempontjából az állófejen kívül FM sztereó hangrögzítés is lehetséges, és önálló FM sztereó hangmagnóként is használható az SLV–802, ez esetben 8 órás felvételi idővel.

A magnónak 21 pólusú scart csatlakozója van, mellyel a tv-hez csatlakoztatva a képernyő azonnal kék színűre vált és bekapcsoláskor öt másodpercre kijelzi a magnófunkciót, a szalagállást és az aktuális csatornaprogramot. A magnófunkciók kezelésekor is kiíródnak a funkciók és a szalagállások, de felvételkor természetesen nem kerülnek fel a szalagra.

A hagyományos funkciók mellett állókép, képről képre léptetés és lassítás is szerepel a szolgáltatások között, ez utóbbi minőségének javítására külön tracking gomb szolgál. A kép élessége a sharpness gombbal változtatható. A visszajátszott kép bontása, zaja nagyon jó, az élességszabályzó középállásában is biztosan és határozottan értékelhető a 250 sor, míg kiemelt állásban 260 sor feletti bontást tapasztaltunk. A közvetlenül a forgófejről vett állókép zavarmentes és a változó sebességű képléptetéssel előállított lassítás minősége is jó, az esetleges függőleges szinkronhibák korrigálására is külön állítási lehetőség van. A mechanika nem gyorsbefűzéses rendszerű, de felvételvédelemmel biztosított kazetta esetén automatikusan befűzi a szalagot, és azonnal lejátszásra kapcsol.

SLV 402

Minden felvételkezdetkor egy indexjel kerül a szalagra, melyek a felkerülés egymásutánisága szerint sorszámot kapnak, és ezek segítségével könnyen megtalálható a keresett részlet, klip- vagy filmkezdet. Ily módon 99 markerjel vihető fel. A gyári előírás javasolja, hogy videófelvételeknél a pontos azonosítás miatt e láthatatlan jelek között két-, hangfelvételeknél legalább négyperces műsorrészletek legyenek. A visszakeresésre, a listázásra két mód is van: az egyik esetben a gyors képkeresés során minden új indexjelnél 10 mp-es képmintát láthatunk, a másik esetben a digitális képtároló részt is felhasználva a 4, 9 vagy 16 részre osztott képernyőn a kezdőképek jeleníthetők meg, majd ezt a „tartalomjegyzéket" akár szalagra is lehet rögzíteni. Felvételkor és lejátszáskor a tájékozódást segíti, hogy a kijelzőn a visszalévő szalagidő is látható.

Az előbbiekben már említést tettünk a képtárolásról, ideje kicsit bővebben szót ejteni a készülék specialitásáról is. Valójában nem ez az első ilyen készülék, melyet a Videó Magazinban bemutatunk, hiszen néhány hónapja már találkoztunk az ITT-Nokia hasonló erényeket felvonultató VM 3998 típusával, s mi több, az is FM sztereó készülék volt, így némi összehasonlítást is tehetünk a csúcskategóriába tartozó két VHS magnó között.

Anélkül, hogy mélyebb fejtegetésbe kezdenénk, néhány gondolattal ki kell térnünk a digitális rész működésére. Ezt meg kell tennünk azért is, mert a hazai felhasználás során az élvezet bizony nem hiánytalan. A készülék felépítése ugyanis alapjaiban PAL rendszerű, s bár a hagyományos forgófejes rész a SECAM kódolású videójeleket is képes rögzíteni és visszajátszani, ez a digitális részre nem igaz. Nos, hogyan is működik a di- ▶

gitális tárolás? A tárolóba kerülő jeleket először demodulálni kell, külön kell választani a világosság- és színjeleket, valamint a szinkronjeleket.

Az így még analóg információt jelentő világosság- és színjeleket először analóg-digitál jelátalakítókra kell vezetni, melyek kimenetén – nevükből következően – olyan digitális impulzussorozatot kapunk, melyet a tároló memória IC-k fogadni és raktározni tudnak. A képtároláshoz három memória IC-re van szükség, a tárolandó jelek sávszélességétől függően. A feldolgozandó sávszélességeknek megfelelően a világosságjelet két IC, a színjelet egy IC tárolja. Ez utóbbinál előzetesen szétválasztásra kerültek az R–Y, illetve B–Y színkülönbségi jelek. Az így tárolt képtartamokhoz most már bármikor hozzá lehet férni, csupán az előbbi folyamatot kell megfordítani.

Tehát a kiolvasott jeleket először digitál-analóg átalakítóra kell vezetni, majd a kapcsoló- és szinkronjelek segítségével egy PAL dekóder segítségével teljes képpé alakítani. Mit is jelentenek az előbbiek? A készülék mind a jel lebontását, mind visszaalakítását PAL rendszerben végzi, vagyis a SECAM jelekkel mit sem tud kezdeni. Illetve fekete-fehérben, vagyis a világosságjeltől elválasztott információt kezeli. Ez azt jelenti, hogy az összes SECAM kódolású digitális láncon áthaladó képünk fekete-fehér lesz (esetenként színzajok, hamis színinformációk fogják tarkítani a látványt, elsősorban a PIP funkcióban). Az ok világos, ma még olyan kisszámú az ilyen irányú érdeklődés, hogy a gyártóknak nem érdekük a fejlesztés.

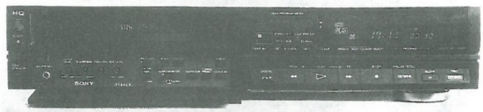
A készülék sajátos szolgáltatásai közé tartozik az OSD (On Screen Display) üzem, vagyis a képernyőn olvasva és a távvezérlő segítségével kommunikálva több speciális műveletet tudunk elvégezni. Ezek lebonyolításához két menü áll rendelkezésünkre. Így kiírathatjuk a tárban lévő beprogramozott időket naptári nap, kezdés, befejezés a programozott csatorna szerint. Lehetőség van – a kezelési útmutató szerint – 0001. év januárjától a 9999. év decemberéig minden hónap naptári napjait lehívni és láthatóvá tenni. Kipróbáltuk a pontosságát, különös tekintettel arra, hogy mit csinál a memória az 1582. október 4. és 14. között Gergely pápa által elrendelt naptárrendszerrel? Hát bizony erről nem tud, így nem javasoljuk, hogy valaki ebből kívánja megtudni mondjuk a mohácsi csatavesztés napját. Nézzük inkább, mire képes az OSD. Kihívhatjuk a tárolóban lévő képet és lehetőségünk van a beprogramozott csatornákból képmintákat venni, továbbá úgyszintén képmintákat vehetünk az indexjelekkel ellátott szalagról. Ez utóbbiról már szóltunk, ezért a képernyőn megjeleníthető műsorkeresésről illik beszélni. A beprogramozott csatornákból 1 mp-es lépésekben mintát vesz a készülék és ezt az előzőleg 4, 9, vagy 16 részre feloszlott képernyőre kis állóképek sorozatában írja fel. Az OSD funkciók közül a címmel való ellátási lehetőséget is meg kell említeni, vagyis a képernyőn elkészített feliratokat le lehet hívni a tárolóba és onnan a kívánt részbe be lehet illeszteni. Feliratokat csak olyan szalagra lehet készíteni, amelyen eredetileg is van felvétel, hiszen a tárolóból „visszahívott" képnek nincsenek azonosító jelei.

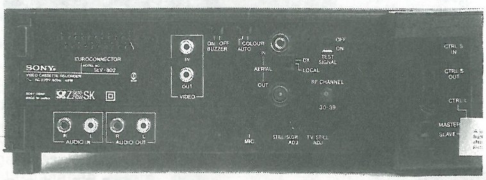
A digitális képtárolás természetesen az állóképeknél és lassításnál is kiemelt szerepet kap. Az ilyen üzemben a szalag folyamatosan halad, ezt abból is tudni lehet, hogy a hanginformáció folyamatos marad, a képernyőn azonban a digitálisan tárolt állóképet vagy a lassítás ütemében vett állóképek sorozatát láthatjuk.

A harmadik, a bevezetőben említett egység az állófejes, hagyományos hangrögzítés mellett alkalmazott frekvenciamodulált (FM) sztereóhifi hangfelvétel és visszajátszás. Csak emlékeztetőül foglaljuk össze e rögzítési mód előnyeit, ami a széles frekvenciaátvitellel, az igen alacsony zajjal és torzítással, valamint nagy dinamikával jellemezhető a jó, szinte elhanyagolható nyávogási értékek mellett. Mindezt a forgófejbe épített és frekvenciamodulációs eljárással dolgozó technika biztosítja.

Az SLV–802 az előlapon elhelyezett kapcsoló állásának megfelelően képes a hanganyagot állófejjel, a forgófejekkel, illetve Mix üzemben mindkettővel biztosítani. A különböző üzemmódokat az előlapon fényemittáló diódák jelzik. A sztereó üzem mellett kétnyelvű adások vétel is lehetséges. A hifi hang felvételekor a megfelelő szint beállítására külön szintszabályzó szolgál. A helyes beállítást a jobb és bal csatornára vonatkozó kivezérlésmérők segítik.

A készülék önálló hifi hangmagnóként is alkalmazható. Ez esetben azonban, vagyis ha nincs videóinformáció, a mechanika automatikusan fél szalagsebesség-

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK				
	Sony SLV 802		Sony SLV 402	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet*	VHF 2–12 S01–S05 UHF 21–69 kábel- és hipercsatornák (S1–S20, S21–S41)	46,5 MHz-től • 868 MHz-ig	VHF 2–12 S01–S05 UHF 21–69 kábel és hipercsatornák (S1–S20, S21–S41)	45,9 MHz-től 865 MHz-ig
RF érzékenység (20dB/zajra)	–	150/µV	–	195/µV
RF kimeneti csatornák	30–39	30–41	30–39	30–42
RF kimeneti szint	–	1,6 mV	–	2 mV
impedancia	75 ohm	86 ohm	75 ohm	88 ohm
Video bemeneti szint	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$
impedancia	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm
Video kimeneti szint	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$	1 $V_{cs\text{-}cs}$
impedancia	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm (Line) 70,2 ohm (Scart)
Hang csatlakozás impedanciája bemeneten	Line: > 47 kohm Scart: > 10 kohm	56 kohm 12 kohm	Line: 47 kohm Scart: 47 kohm	52 kohm 54 kohm
kimeneten	Line: < 1 kohm Scart: < 1 kohm	2 kohm 1 kohm	Line: < 10 kohm Scart: < 1 kohm	1 kohm 2 kohm
Video jel/zaj viszony	–	47 dB	–	46 dB
Hang jel/zaj viszony	–	48 dB állófejes csíkon 76 dB FM sztereónál	–	46,5 dB
Sorbontás	–	250 (260 max. élesség)	–	240 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáív	–	50 Hz–11,5 kHz állófejes csíkon 20 Hz–19,5 kHz mindkét csatornán FM sztereónál	–	70 Hz–10,5 kHz
Nyávogás	–	±0,12% állófejes csíkon ±0,008 forgófejes részen	–	±0,23%

*** Az RF (antenna) bemenet csatornáit a specifikációban a gyári adatok szerint tüntettük fel, a mért értékeknél azonban frekvenciahatárokat közlünk, melyek a beállíthatóság követelményei.**

re vált és a maximális játékidő 480 perc lesz. A mi megítélésünk szerint ez nem nevezhető szerencsés konstruktőri megfontolásnak, ugyanis a szalagok nem lesznek csereszabatosak olyan készülékkel, amelyen nincs kétszeres szalagsebesség. Az állófejes rész frekvenciaátvitele, nyávogása jó jellemzőket mutatott, kis bemenőszinteknél azonban (10 mV környezetében) erősen jelentkezett a szalagzaj, és felnőtt a torzításérték. A forgófejes rész frekvenciaátvitele 20 Hz–19,5 kHz volt ±3 dB-lel határolva, zaja 75 dB-t mutatott, a nyávogás 0,01% körül mozgott. Összességében a mutatott jellemzők jók, de kissé elmaradnak az ITT-nél tapasztalt értékektől.

SLV 802

Külön fejezetet kellene szentelni az SLV–802 csatlakozóinak; azonban a szolgáltatások széles köre már eddig is kizárta a teljes körű bemutatást. Az előlapon található a sztereófejhallgató-csatlakozó, míg a hátlapon 2-2 pár RCA csatlakozó van a hifi hang jobb és bal csatornájának fogadására, a videójel fogadására és kiadására úgyszintén egy-egy BNC aljzat szolgál. Emellett lehetőség van scart csatlakoztatásra is. Másolás, együttindítás vezérléshez külön csatlakozók szolgálnak, és külön kapcsoló biztosítja a vezérlő vagy vezérelt állapot választását. A hátlapra jutott a kapcsolókból is jócskán, így a teszt (beállító ábra), a szín és autó üzem, valamint az ún. buzzer ki-be kapcsoló, mely utóbbi aktivált helyzetében minden üzemmódváltásnál egy kis hangjelzést biztosít. Ide szorult még két beállítógomb is, melyekkel a fejről vagy memóriából jövő állókép remegését lehet korrigálni.

A távvezérlőről csak néhány gondolatot: a magnófunkciók, a kép a képben üzem és a digitális képek vezérlését biztosítja. Ezen keresztül lehet a feliratozást és a művészi képhatásokat (mozaikkép, szolarizált kép) előállítani.

Félő, hogy az SLV–402-nél is csak vázlatos bemutatásra lesz módunk. Az SLV–402 nemcsak hazai piacon számít szenzációnak, hanem a VHS monó készülékek között is parádés újdonságokat mutat. A Sony jelentetett meg elsőként a VHS monó rekorderek között olyan készüléket, mely inzertsnittre képes, forgó törlőfejjel rendelkezik és digitális képtárolója van, melynek segítségével EDIT MONITOR üzemben a kép a képben elven a tv-képernyőre két kis keretben egyidejűleg megjeleníti két videómagnó képét, ezzel a kamkorderfelvételek vágása sokkal egyszerűbbé válik. Ezt a megoldást egyelőre csak a Sony alkalmazza, és olyan kényelmi funkcióval egyesíti, hogy a készüléken két line AV bemenetet (ebből egyik az előlapon található) és egy scart csatlakozót helyezett el, melyeket egy gomb segítségével lehet választani. Így minden készülékkel könnyen lehet kapcsolatot teremteni. ▶

▶ A könnyebb vágási munkát segíti egy Control L és Control S csatlakozó, melyekkel Sony kamkorderek vezérelhetők. Visszatérve képvágáshoz, a két mezőben megjelenő, két levelezőlap nagyságú keretben elhelyezkedő kép közül a bal oldali mindig a választott bemeneté, tehát tuneré, kamkorderé vagy videómagnóé, a jobb oldali pedig az SLV–402 képéé. Alatta a számlálóállás látható mp-es pontossággal és egy grafika, mely azt mutatja, hogy mennyi felvétel készült a szalagra, és látható az is, hogy milyen forrásból érkezik a kép. (A hátralévő szalagidő egyébként lejátszás során is láthatóvá tehető.) A beállítás után a sync edit gombbal indítható, majd állítható a felvétel. Az insert gombbal zavarmentesen ültethetők be a felvételek színeltolódási és vágási hibák nélkül, ami a repülő törlőfejnek köszönhető. A másolat, a kép és a hang minősége természetesen a VHS színvonalnak felel meg. Sajnos a készülék nem rendelkezik utóhangosítással. A képhez a hangot menet közben kell gondosan hozzákomponálni.

A négy fej igen jó minőségű kétszeres lejátszást biztosít és hasonlóképpen kiemelkedő volt az állókép és a lassított kép is.

A készülék formai kialakítása kissé eltér a megszokottól. A kazettafészek ajtaja alatt helyezték el egy nagyméretű, többfunkciós kijelzőt, jobboldalt pedig a kezelőszervek találhatók. Első ránézésre a magnófunkciók és a képszerkesztéssel kapcsolatos gombok tűnnek szembe, ez az egység azonban lehajtható, s így válnak hozzáférhetővé az időbeállításokkal és a tv-behangolásával kapcsolatos nyomógombok, továbbá a képélesség és normál, valamint a lassított üzem tracking szabályzói.

Figyelmet érdemel a távvezérlő is, melynek nemcsak a méretei nagyok, hanem a tudománya is több az eddig látottaknál. Maximálisan három Sony videómagnón kívül Sony tv vezérlésére is képes. Önálló folyadékkristályos kijelzője van, mely lehajtott fedéllel mutatja a dátumot és az időt, felhajtva a fedelet a későbbi időpontban készítendő felvételeket programozhatjuk be, amit aztán egy gombnyomással lehet „bevinni" a videóba. A készülék a VPS áramkört is tartalmazza. Abban az esetben, ha van a memóriába beírt műsor, a készülék kijelzőjén megjelenik a REC kijelzés, emlékeztetve az előkészített állapotra, egyéb felvételeknél csak egy kis lámpa világít a RECORD kapcsolónál.

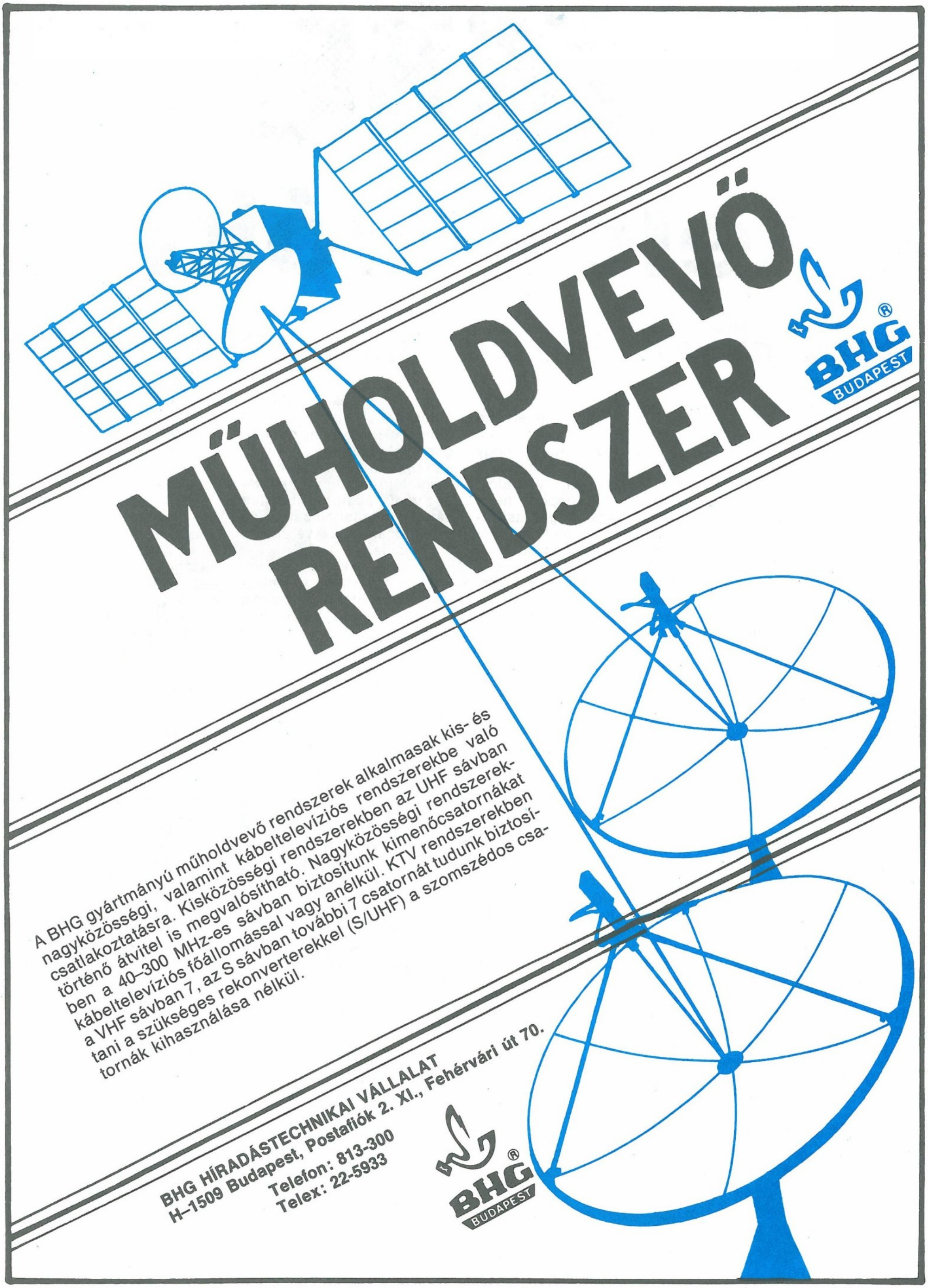
A távvezérlőn egyébként még egy elhúzható ajtó is van, mely alatt többek között a kép a képben funkció működtető gombjait és az AUTO MENÜ kiválasztó nyomógombjait találjuk. E videón is van ugyanis lehetőség a videószalag nézése közben bármelyik beprogramozott tv-műsor képébe bekukucskálni, ha mindezt egyszerűsítettebb módon is tehetjük, mint az SLV–802-nél és itt is van auto menü, bár ez a behelyezett kazettával elvégzendő feladatokra ad parancsot (pl. lejátszás-visszatekercselés-kikapcsolás).

Nagyfrekvenciás szempontból a vételkészség megegyezik az SLV–802-vel, tehát kábel- és hipercsatornák vételére is alkalmas e videómagnó.

Az SLV–402 sorbontása 240–250 körül volt, színhűsége, zaja igen jó értékeket mutatott. Hangfrekvenciás szempontból is azt nyújtotta, amit egy korrekt, állófejes monó magnótól elvárhatunk.

A TESZTBEN SZEREPLŐ KÉSZÜLÉKEK RÉSZLETES TÁBLÁZATA

Típus	Sony SLV 802	Sony SLV 402
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Forgófejek száma	3 video + 2 audio	4 video + 1 törlő
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	220 V 50 Hz
Méretek (szél. × mag. × mélység)	435 × 92 × 377 mm	355 × 94 × 345 mm
Tömeg	8 kg	6,6 kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő (E 240-es kazettával)	240 perc (480 perc Hi-Fi-nél)	240 perc
Áttekercselési idő (E 180-as kazettával)	350 mp	265 mp
Gyorskeresés előre/hátra	7/7 ×	9/9 ×
Lassítás	van	van
Gyorsítás	–	2 ×
Állókép	normál + digitális	van
Képről képre léptetés	normál + digitális	van
Képbevágás		insert
Utóhangosítás	van	nincs
VPS	van	van
PiP/kép-a képben	van	van
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarcvezérlés	igen	igen
Napi programok száma	8	8
Programozható napok száma	1 év	31
Naponta ismételhető program	van	van
Hetente ismételhető program	van	van
Programban csatorna választás	van 69-ből	van 59-ből
Azonnal felvétel	van	van
AUTOMATIKÁK		
Adókeresés		
Memóriastop	van	van
Szalagállásstop		
Visszatekercselés	van	van
Ismétlés szalag elejéről	van	van
Index keresési rendszer	van	van
Eltelt idő kijelzés	van	van
Kazetta azonosítás	van	nincs
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereó hang (állófejes)		
Zajcsökkentő		
Hi-Fi sztereo hang	van	van
Biztosítás hálózatkimaradás esetén	25 perc	3 óra
Hozzáférés letiltás		
Távszabályzó (infravörös)	igen	igen
Távszabályozható funkciók magnó	van	van
+ csatornaváltó	van	van
+ programozás	van	van
+ LCD kijelzés		van
CSATLAKOZÓK		
Antenna be	75 ohm (koaxiális aljzat)	75 ohm (koaxiális aljzat)
Antenna ki	75 ohm (koaxiális dugó)	75 ohm (koaxiális dugó)
Video be	RCA + Scart	2 db RCA + Scart
Video ki	RCA + Scart	2 db RCA + Scart
Hang be	RCA + Scart	2 db RCA + Scart
Hang ki	RCA + Scart	2 db RCA + Scart
Kamera stop	jack	jack

MŰHOLDVEVŐ RENDSZER
BHG BUDAPEST
A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábeltelevíziós rendszerekbe való csatlakoztatásra. Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható. Nagyközösségi rendszerekben a 40–300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábeltelevíziós főállomással vagy anélkül. KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.
BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT
H-1509 Budapest, Postafiók 2. XI., Fehérvári út 70.
Telefon: 813-300
Telex: 22-5933
BHG BUDAPEST

VÍZIÓ

a televíziókról,

avagy ma van a holnap tegnapja?

Alig egy fél évvel ezelőtt a címben szereplő kérdést még teljesen felesleges lett volna feltenni, hiszen híradástechnikai üzleteink tv-kínálata egyáltalán nem volt bőséges. A Videoton új Thomson családján, az Orion új ruhába öltöztetett modelljein és az ITT-Nokia felfelbukkanó, el-el tűnő készülékein kívül erőlködve sem tudtunk volna más választékban gondolkodni, s ezen az egy NDK- és a két kisebb képméretű kínai tv sem változtatott.

Márciustól azonban megváltozott a helyzet, megjelentek a Thomsonok, majd az úgyszintén Thomson csoporthoz tartozó Braun TV–3 tűnt fel a kirakatokban sajátos formájával és elsősorban hang szempontjából új szolgáltatásaival. Nem sokkal később a Grundig T 70–340/9a típusa jött, látott és győzött, és sorolhatnánk tovább a Sony KV–C27M és KV–C25M típusait, a Dual, a Nordmende, a Saba, és az újabb ITT-Nokia készülékeket, nem is szólva a kisebb képcsöves dél-koreai modellekről.

A szolgáltatási ugrást jelentő típusokról a Videó Magazin júniusi számában már képet adtunk. Most, a nyár és az őszi BNV elmúltával reális képet próbálunk felvázolni arról, hogy mi várható az 1990-es évtől a televíziókészülékek tekintetében határaikon túl és innen. Ezt – némi bátorsággal – azért tehetjük meg, mert bár nem minden nagy gyártó jelentette még meg a jövő év „ász"-át, de már most látszik, hogy alapvető változások 1992–93-ig nem várhatók. Olyanok végképpen nem, melyek hazai sugárzási viszonyaink és vétellehetőségeink között kihasználhatóak. Hacsak a műholdas vételek felé nem tekintünk. Ez határozza meg a hazai konstrukciójú készülékek tervezési elképzeléseit is.

Először tekintsünk határainkon túlra. A stuttgarti *Video* sommásan közli, hogy olyan készülék, mely mindazt tudja, amire a jövőben szükség lesz, ma még nem létezik. Az új technikák körvonalait látjuk – magunk is igyekszünk minél frissebben beszámolni róluk –, valójában azonban terjedésük lassú, nem egyszer műszaki vagy gazdasági megfontolások miatt.

A jelenlegi konstrukcióknál megfontolt és racionális gondolkodás látható; a készülék legyen képes fogadni mindazon berendezések jeleit, melyek önálló műsorforrásként (videómagnó, számítógép) vagy jelátalakítóként szolgálnak (műholdvevő), ezeket tudják megjeleníteni önállóan, hang tekintetében pedig csatlakoztathatók legyenek egy hifi berendezéshez.

A közeljövő készülékénél három dolgot kell különválasztani: vannak technikai megoldások, melyek az eddigi szabványokon belül lehetőségeket adnak a jobb minőség elérésére, pótlólagos szolgáltatások, mint pl. az új videórendszereknek megfelelő kiépítési lehetősége; végül pedig a kibővített sávok vétellehetősége és más adásnormák vételének biztosítása.

A képjavító megoldások közül a 100 Hz-es technikát kell megemlíteni, ami annyit jelent, hogy az Európában szokásos másodpercenkénti 25 televíziós kép (pontosabbban: kétszer 25 félkép) egy digitális tárolóba kerül, majd az adatok kétszeres sebességgel „távoznak" onnan. Ennek eredménye a villogásmentes, nyugodt kép, melynek sok előnye mellett bizonyos konstruktőri-gyártási megfontolás miatt egy hátránya is van, amit így fogalmazhatunk meg: „Látja? Nem látja? Na látja!" Vagyis a javulás nem nyilvánvaló, ugyanakkor az árnövekedés 200 DM-t tesz ki.

A másik képjavító eljárás a digitális zajenyomás (DNR), mely a „havazást" és színvillódzásokat hivatott csökkenteni. Az új eljárások terjedési sebességéről csak annyit, hogy az NSZK piacon egyetlen készülékben, a Sony KV-FX29TD típusában találhatók meg. Az ára is ehhez mért: 4000 márka.

Más a helyzet az olyan látványos szolgáltatásokkal, mint a kép a képben, mely újszerűségével eladja magát. Ezzel játszani és művészkedni lehet (képsokszorozás, elszínezés, lassítási effektusok, „digitalizált" kép), de más műsorforrások képéhez is hozzá lehet férni. Önmagában ez sem olcsó, 120–150 márkával növeli a ráfordításokat.

Ami a csatlakoztatásokat illeti, itt már nincs sok fontolgatásnak helye. Egy bemenetek nélküli tv-készülék használhatósága szűk körre degradálódik. A 21 pólusú scart csatlakozó már évek óta elterjedt (nálunk most kezd polgárjogot nyerni), melyen keresztül a készülék alapszínekben is vezérelhető, függetlenül a tv-szabványoktól. Ily módon a számítógépek, a Super-VHS jelátalakítók és az új műholdas adásrendszer, a D2-Mac, kiegészítő vevőinek jelei közvetlenül juthatnak a készülékbe. (Az igazsághoz tartozik, hogy az S-VHS fogadása most van kidolgozás alatt.) A széles felhasználhatóság indokolja az igényesebb készülékeken a több bemenet alkalmazását.

Ha már a csatlakozókról beszélünk, nem feledkezhetünk el a Super-VHS és a Hi8 rendszerekben a különválasztott világosságjel és színjel fogadásának lehetőségéről, mely a ma forgalmazott készülékeknél is követelménnyé válik. Eddig ezeket minden tv-rendszer együtt kezelte. Az új színrögzítési eljárások fogadására két elektromosan azonosnak tekinthető megoldás alakult

ki: az egyik a módosított Scart, ahol az érintkezők bekötését az S–VHS-nek megfelelően módosítják, a másik egy Japánból származó, négypólusú csatlakozó: a Hosiden.

A fejlődés harmadik területe a vételkészség. A kábeltuner fogalma már eddig is ismerős volt a videósok táborában, hiszen az újabb szabványok szerint készült videók és televíziók tartalmazták az S1–S20 különleges csatornákat, melyek a III-as VHF sáv alatt és annak folytatásaként helyezkedtek el 300 MHz környezetéig.

A műholdak biztosította egyre szélesebb vételi lehetőségek igényelték a kábelrendszerektől a csatornaszámok bővítését. Az új készülékeknél már egyre szélesebb körben lehet találkozni a hipersávos típusokkal. A videómagnóknál, tv-knél már mi is mutattunk be ilyet, melyek S21–S40 csatornákkal teljesen kitöltik a VHF és UHF frekvenciák közötti tartományt. Az megint más kérdés, hogy hazai vonatkozásban ennek egyelőre semmi gyakorlati lehetőségét nem érezhetjük, mivel meglévő hálózataink és a hálózatokba bevitt jelek ilyen igényeket a vevőkészülékek felé nem támasztanak. Nálunk mindenki maga tárja ki ablakát a kis mesterséges égitestek felé, egyedi vevőjének közreműködésével.

Ha már a műholdvevőkről szóltunk, néhány gondolattal a beltéri egységnek is adózni kell. A nagy híradástechnikai cégek ezen a téren másmás utat választnak. Ismereteink szerint a Loewe, a Nordmende és a Nokia Graetz a Sat-tunert a tv készülékeibe kívánja integrálni, de pl. a Grundig becsületesebb megoldásnak tartja a különálló szatellit vevőt. Mi ez utóbbival értünk egyet, több szempontból is. Az előkészített készülékeknél a vásárlónak akkor is meg kell fizetnie az ilyen költségeket, ha adottságai, környezete miatt erre soha nem lesz szüksége, de egyébként sem indokolt az 500–600 márkát is kitevő beépítés, mert az egyre gyorsabban fejlődő műszaki színvonal mellett technikai kötöttséget teremt. Végső fokon egy tápegységet, néhány csatlakozót és egy dobozt lehet megtakarítani.

Hol is tartunk? Várható a hipersáv terjedése, melyet ma is ismerünk, honi kihasz- ▶

TEKNŐS MIKLÓS ILLUSZTRÁCIÓJA

nálása azonban még nem várható. A nagyobb teljesítményű satellitek egyre több kíváncsi szemet vonzanak az égbolt felé, de a műsoréhség csillapítását valószínűleg még hosszú ideig az egyedi vevőkre kell bízni. Aki ebben gondolkodik, annak egy megfelelő méretű és forgatható kivitelű antennát és egy sokmemóriás beltéri egységet kell beszereznie, nem feledve, hogy D2–Mac norma szerinti sugárzás már ma is létezik.

1992–93 tájára várható a jobb felbontású televízió a (HD–Mac) szélesvásznú képernyővel, és az 1995 utáni évekre tehető a nagyfelbontású rendszer, a HDTV.

A Super-VHS napjaink realitása, akárcsak a Video–8 javított változata, a Hi8, ezekhez azonban új csatlakoztatások, fogadások kellenek. És az előbbi kört szélesíti a szolgáltatások széles palettája képben és hangban egyaránt. Egyre kevésbé lehet tehát célul kitűzni, hogy egy készülék „mindent tudjon". S valóban érdemes-e? Ha igazak az előbbi feltételezések, a mai technikával készült televíziók nem lesznek képesek visszaadni azt a minőségjavulást, amit a HD–Mac ígér 1992 utánra prognosztizált megjelenésével.

Ez tehát a határainkon túli helyzet, mely egyre nyitottabb külkereskedelmünk révén magyar valósággá is válhat. De mi várható itthon, mire készülnek hazai gyártóink?

Míg az őszi BNV előtt tettünk egy körsétát, az Orionnál, a Videotonnál és az ITT-Nokia készülékeket előállító és importáló Selectronicnál. A két nagy múltú gyár elképzelései vitathatatlanul viszszafogottabbak, mint amivel az egészen más háttérrel rendelkező Selectronic rukkolt elő, és inkább a szélesebb hazai igényekhez igazodó realitás jellemzi az elképzeléseket, amiket befolyásol pl. a várható sztereó adásrendszer tisztázatlansága is.

Az Orionban a váltással kapcsolatos előkészületek már nemcsak a tervezők asztalán láthatók, hanem a fejlesztők laborjaiban is. Az új tévécsalád esztétikájában is napjaink ízléséhez igazodik, kép- és hangminőségben magasabb színvonalat céloz elérni és szolgáltatási köre is bővül. Ez azt jelenti, hogy a monitor formától a képcső mellett kétoldalt elhelyezett hangszórókig, számos variánst tervez a gyár. S hogy nem említettük a térhatású kivitelt, az azért van, mert valóban sztereó, vagyis nagyfrekvenciásan, antennabemenetről sztereó hangvisszaadású készülék még nincs programban, annál az egyszerű oknál fogva, hogy a mai napig nem eldöntött kérdés, hogy ha lesznek, akkor milyen szabványelőírások szerint sugározzák a sztereó kísérőhangokat. (Kétnyelvű adásról ilyképpen megint nem beszélhetünk.) Mindezzel együtt hangfrekvenciásan mód lesz egyéb műsorforrásról, műholdvevőről, videómagnóról kihasználni a két csatornát.

Ahogy megtudtuk *Szász Gerőtől* – az Orion Fejlesztési Leányvállalat főmérnökétől –, az új konstrukcióknál fokozott figyelmet kívánnak fordítani a hangra, és készülékeik 3–20 W közötti kimenő teljesítményekre lesznek képesek. Az új család kizárólag kábeltunerral fog készülni, mely a központi antennás rendszereket figyelembe véve követelmény, s e készülékek stand by (készenléti) üzemű távvezérlős típusok lesznek.

Érdekes fejlesztési koncepció, hogy az elképzelések szerint minden vezérlési és szabályozási lehetőség a távvezérlőn lesz, mely a gyár elképzelései szerint mindig hozzáférhetően javíthatóan, akár tartalékegységgel is a készüléktulajdonosok rendelkezésére áll. Ez a megoldás azonban erősen vitatható.

A teletexnél is lesz előrelépés; az új családba a Philips legújabb karakterkészlete kerül, mely már valóban ékezethelyesen adja vissza a szöveget. (Több olvasó reklamálta, hogy ha az adásba helyesen kerülnek a teletext-információk – mint ahogy azt a képújság szerkesztősége állítja –, hol vesznek el a kis írásjelek? Tervezik az *on screen* megjelenítést is, mely lehetővé teszi a beállítások képernyőn történő ellenőrzését. Kényelmi szolgáltatás az elalváskapcsoló és a sleeptimer. Az új család természetesen scart csatlakozóval kerül forgalomba, de elképzelhető, hogy a különböző készülékek egyidejű csatlakoztatása miatt a fogadás duplikált lesz. Képcsőméretekben az előzetes tervek az 51 és 70 cm közötti osztályt célozzák meg, de a távlati elképzelésekben szerepel a nagyobb méretű, digitális konstrukció is. Innen csak egy ugrás lenne a kép a képben (PiP) szolgáltatás, amit a jövő igénye és a gazdaságosság dönthet el.

A Videotonnál tavaly év végén megtörtént a típusváltás, és a közeljövőben az új család változatai várhatók. Az újdonság itt is az új teletext és az on screen kijelzés, és természetesen fejlesztés alatt van a digitális tv is. A Videoton már korábbiakban is megjelentette sztereó készülékét, mely egyelőre a nyugat-európai szabványok szerinti rendszerben dolgozik. Az 51 cm alatti képcsőosztályban az olcsóbb távolkeleti készülékek behozatala és az Orion-Samsung közös vállalat hasonló programja várhatóan a Videotonban is az 51 cm-ben fogja meghatározni az új készülékek alsó mérethatárát.

Egyik hazai gyártónk sem tervezi a beltéri egységek készülékbe integrálását. Alapvetően a fejlesztési koncepciókban jó kép- és hangjellemzőkkel rendelkező távszabályzós készülékek szerepelnek, reális szolgáltatásokkal.

A Selectronicnál a továbblépési elképzeléseket egészen más körülmények határozzák meg: A Nagyszombat utcai üzem programját a bochumi fejlesztési intézet határozza meg, ahol az új készülékek kialakítása történik, s a közvetlenül a nyugateurópai választékskálának felel meg.

Először találkozhatunk a 7180, 8280 típusokkal, melyek már digitális kép a képben üzemre is alkalmasak. Megítélésünk szerint, utalva a nyugat-európai körképre is, elsősorban formatervezési változtatásokra számíthatunk. A nem is oly távoli tervekben, mint azt *Rugli Tamástól*, a Selectronic marketing igazgatójától megtudtuk, S–VHS videómagnó, kamkorder és ezek jelének fogadására alkalmas televízió is szerepel. Ezek a készülékek persze Nyugaton is nemcsak minőségben, hanem árban is a legfelsőbb osztályba tartoznak.

ÜRTÉVÉ

AZ ASTRA MŰHOLD

ÜRTÉVÉ

1989. február hó 5-én 18 órától négy csatornán megkezdte a SKY-műsorok sugárzását, ezek:
SKY CHANNEL, SKY NEWS, SKY MOVIES, EUROSPORT.
Február hó 1-jétől már műsort sugároz a FILMNET, két további csatornát bérel a SKY a műholdon, amelyek előrejelzés szerint még februárban megkezdik a műsor sugárzását:
LIFESTYLE-KINDERNET és DISNEY CHANNEL.
Skandináviának SCANSAT néven két műsora lesz, de ezek és a FILMNET már jelenleg is csak kódolt adást adnak, tehát fizető tv-ként fognak működni. Kódolt programmal jelentkezett a műholdon a SCREENSPORT csatorna is, bár azt eredetileg nem fizető tv-nek jelezték.
Február 10-től az MTV music TELEVISION amerikai műholdadó Európa számára készített műsorát sugározza.
Az előrejelzés szerint a SKY MOVIES és a DISNEY CHANNEL is fizető tv-k lesznek.
Öt csatornából négy a terv szerint német műsornak van fenntartva, de az ötből még egyik sem ismert, hogy melyik adó műsorát fogja sugározni.
A PARSAT-vevőberendezés bármelyik műholdas csatornáját – ÁFÁ-val együtt – csatornánként tízezer forintért áthangoljuk az ASTRA, a SKY CHANNEL vagy a SKY NEWS, vagy a EUROSPORT csatornájára és komplett berendezéseket is szállítunk sürgősen újabb csatornák bekötéséhez.

A PARABOLA ÚJ SZOLGÁLTATÁSA

Az antennát továbbra is az ECS-műholdra irányítottan kell hagyni, és onnan vehető a TV5 és a SUPER CHANNEL műsora, a PARABOLA olyan kiegészítő berendezéssel szállítja a blokk-konvertert, amivel vehető az ASTRA bármelyik vagy mind a három csatornája.
A SKY CHANNEL és a SKY NEWS a vertikális polarizációval sugároz, ezért polárváltó alkalmazása nem szükséges. Ha a EUROSPORT és az MTV műsorát is venni kívánják, úgy még egy blokk-konverter szükséges polárváltóval.
Az 1989. február 13-án ismert műsorszolgáltatást írtuk le, de amikor a hirdetés megjelenik már többet tudunk az ASTRÁ-ról.

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.
Telefon: 490-791, 409-964. Telex: 22-3425
Postacím: 1553 Budapest, Pf. 19

Videoberendezések javítása, áthangolása, színes televíziók áthangolása, valamint Hi-Fi berendezések áthangolása és javítása.
VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.
Hazai és külföldi garanciális és készpénzes fekete-fehér és színes televíziók javítása, videomagnetofonok áthangolása.
XV., Frankovics M. u. 57–63.
Tel.: 635-225
Nyugati készülékek szervize: Video- és Hi-Fi berendezések javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129
Szervizeink CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG tartanak nyitva.

RÁVISZ
SZOLGÁLTATÓ KISSZÖVETKEZET

Semmi kétség! A Rávisz a segítség!

A Videóvil

A Videóvilág stábja nemrégiben Hollandiában járt, ahol alkalmuk nyílt felkeresni néhány irigylésre méltó videóközpontot.

A Kijkhuis

A hágai Kijkhuis Videóház egyedülálló Európában. Neve magyarul „nézőházat" jelent, művek terjesztésével, fesztiválok rendezésével és kábelprogram-készítéssel foglalkozik. A háromemeletes épületet délutántól éjfélig látogathatják a videó iránt érdeklődők. A katalógusból kiválasztott műveket helyben meg lehet tekinteni, de ki is lehet kölcsönözni. A vendégeket rendszeres kiállítások és bemutatók is várják. A földszinten minden hónapban más videóművész alkotását állítják ki. Az emeleten egy négy személyt befogadó kisebb videószobát alakítottak ki, ahol a katalógusból kikért műveket nézhetik meg a kíváncsiak. A katalógusban 200 produkció található, angol és holland nyelven. A gyűjtemény 70 százaléka művészvideó, de akadnak dokumentumok is videóra rögzítve. Az emeleten hatvan személyt befogadó nagyterem is várja az érdeklődőket, ahol a videóanyagokat projektorral vetítik a vászonra. A vetítő melletti technikai helyiségben készítik a helyi kábel-tv részére a vasárnaponkénti egyórás adást. Tervezik, hogy a kábel-tv-nek szánt adásukat ne csak Hágában lehessen fogni, hanem máshol is Európában. Ehhez azonban speciális engedélyek szükségesek.

A Kijkhuisban szervezik meg minden évben a Videó Világfesztivált is. Szeptemberben már nyolcadszor gyűltek itt egybe a világ minden tájáról érkező videóművészek, s egy héten keresztül nézhették egymás műveit, vitatkozhattak róluk. A videóház négy főállású munkatársának legnagyobb feladata lényegében e fesztivál megszervezése. A munkatársak beutazzák a világot – stúdiókba, videóvetítésekre járnak –, hogy kiválasszák az év legjobb műveit. A pályázatra beküldött ezer műből egyébként a bírálóbizottság mindössze százat választ ki, így a hágai Világ Videófesztiválon részt venni rangot jelent. (A jelentkezéseket minden évben július 1-jéig fogadják el. Ha valaki jövőre pályázni szeretne, íme a címük: *World Wide Video Festival*, Noordeinde 140, 2514 GP, Hága, Hollandia.)

A Kijkhuis másfél évtizede kezdte meg a működését, ám az irigylésre méltó házat ma már szűknek érzik a tulajdonosok. A város egy új központot épít számukra (!), egy hatalmas művelődési centrum részeként. A kormány és a város különben sokféleképpen támogatja működésüket. A várostól körülbelül 350 ezer guldent kapnak évente. Ezen kívül megpályáznak egyéb támogatásokat, így külön pénzt kapnak a kábelműsorra, a videófesztivált pedig a kormányzat és a holland kulturális minisztérium is segíti.

Montevideo

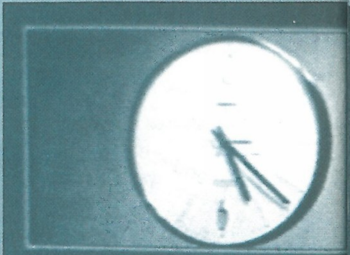
Nemcsak a fővárosban, hanem Amszterdamban is működik videóház, például a Montevideo, mely a belvárosban, a Singel-csatorna partján, tipikusan szűk, háromemeletes házban található. Videóművek forgalmazásán kívül a ház fő profiljának tekinti, hogy művészeknek utómunka-lehetőséget biztosítson, berendezéseket adjon kölcsön. A ház tulajdonosa, *René Coelho*, több mint húszéves tv-rendezői múltat hagyott ott 1978-ban, mert az új médiában nagyobb fantáziát látott.

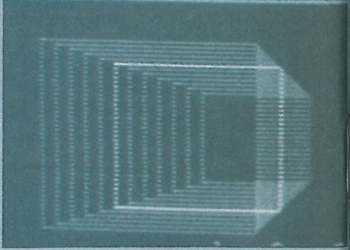
A Montevideo alapítványként indult, és a kölcsönzésekből befolyt bevételek mellett mind a mai napig abból is tartja fenn magát.

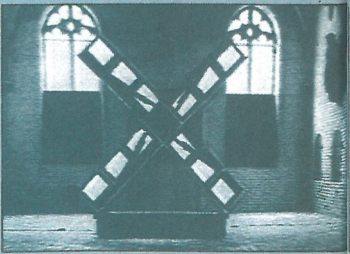
A földszinti kiállítóteremben, havonta váltakozva, a tulajdonos egy-egy művész videóalkotását mutatja be. Az első emeleti dokumentációs központban félezer kazetta található, melyből háromszáz kölcsönözhető, kétszázat pedig dokumentációs célokra, bemutatókra használnak. Katalógus rögzíti az itt található művek alkotóinak adatait, ha valaki fel akarja venni a kapcsolatot a művésszel. A második emeleten két utómunka-stúdiót alakítottak ki. René Coelho azon fáradozik, hogy a legkorszerűbb számítógépes berendezések is a művészek rendelkezésére álljanak, mert úgy véli, videóművek elkészítése a legújabb technikai lehetőségek nélkül ma már szinte lehetetlen. Itteni tevékenysége mellett a tulajdonos két főiskolán is tanít videót.

Amszterdamban a Rietveld Akadémi-

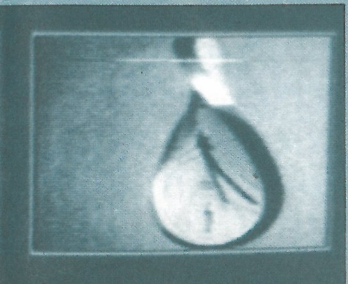

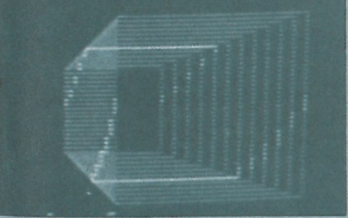

új A videoBAN magazin

A Montevideo gyűjteményéből

án és Enschedében. Mindkét főiskolai médiaművészeti tanszékére körülbelül 40-40 hallgató jár. (Természetesen Hollandiában még számos egyetemen és főiskolán folyik videósképzés.) A számítógép és a videó összekapcsolása pedig a felsőoktatásban is fontos szerepet játszik.

Arra a kérdésünkre, hogyan lehet Hollandiában videóművészetből megélni, René Coelho így válaszol: a kormány a legtöbb művészt támogatja és igen sokféle ösztöndíj van. Pályázhatnak a végzős hallgatók, akik indulási nehézségekkel küzdenek. Van éves ösztöndíj, és konkrét művek elkészítéséhez is lehet támogatást kérni. Léteznek utazási támogatások is, hogy az alkotni vágyók külföldön tanulhassanak, tehát a művészeknek van lehetőségük az alkotásra.

A tulajdonos legújabb munkája a Holland Kulturális Minisztérium megbízásából készült. Összeállításában 13 művész egy-egy munkája látható (többnyire videóinstalláció videóra felvéve), amellyel hamarosan világ körüli útra indul. Múzeumoknak ajánlja fel a kazettán rögzített műveket, s amelyeket jövőre megtekinthetik a videóbarátok az Egyesült Államoktól Japánig.

A Time Based Arts videóforgalmazó központ emblémája

A Videóvilág 35–40 perces műsora minden hónap utolsó szombatján látható a késő délutáni órákban, az MTV 1-es programján. Szerkesztő: Kopper Judit, rendező: Sólyom András.

A Stedelijk Múzeum

Az amszterdami Stedelijk – avagy Városi Múzeum – Európában elsőként kezdett el videóműveket gyűjteni, kiállítani. Ez a kezdeményezés Dorine Mignot-nak köszönhető, aki a festészet és szobrászat kurátora a múzeumban. Ő így vélekedik a videóalkotásokról:

– Arra törekszem, hogy a videót a festészet és a szobrászat mellett, létező művészeti formaként mutassam be és ne hagyjam egy távoli médiaként, elszigetelve a többi művészeti ágaktól. Az thiszem, mi voltunk az első olyan múzeum, ahol kimondottan a videóművek számára egy folyamatosan működő videólépcsőházat rendeztünk be.

1987-ben ez a múzeum szervezte az Arts for Television kiállítást és a többnapos szimpóziumot. Európából és Amerikából gyűjtöttek itt össze olyan műveket, amelyeket művészek készítettek a különböző televíziók részére. Ez az anyag azóta már bejárta a világot, legutóbb a londoni Tate Gallery mutatta be.

Gyűjteményük számára különben kazettákat is vásárolnak. Így Bódy Gábor munkája is megtalálható a Stedelijk Múzeumban.

A Time Based Arts

Amszterdamban a Bloemgracht 121. ad otthont a másik videóközpontnak, a Time Based Artsnak. A katalógusból kiválasztott műveket helyben lehet megtekinteni, kölcsönözni vagy megvásárolni. A kölcsönzési árak egyáltalán nem olcsók. Egy 30 perces kazetta egynapi kölcsönzési ára 40 dollár, egy 60 perces kazetta 60, egy hétre pedig 240 dollárba kerül.

Múzeumok, intézmények, akadémiák fordulnak hozzájuk, hogy segítsenek videóprogramok összeállításában. A központ vezetői fontos feladatuknak tartják, hogy a művészek munkáit havonta egyszer sugározzák az amszterdami kábel-tv műsorán. A hivatalos, kommercionális tv ugyanis egész Európában, így Hollandiában is húzódozik a videóművészek munkáitól...

Kopper Judit

Balaton Channel, Siófok

Ismeretlen magyar és német nyelvű tv-adást foghattak a nyaralók és az őslakók július 1-jétől a Balaton keleti medencéjében, Akarattyától Földvárig és Kenesétől Füredig, az UHF-sáv 34-es csatornáján.

A „TV-S" szignállal reggel 8 és 10, illetve este 20 és 24 óra között jelentkező műsort a Balaton Channel Kft. sugározza, amelynek három alapítója a Sió Tv, Filmpremier Kisszövetkezet és *Pintér Miklós*. A kft. bérelte a Sió Tv-től az adót és az adáshoz szükséges U-matic High Band technikát szeptember 10-ig, ameddig kereskedelmi adóként működtek. Szeptember 10-e után a Sió Tv hagyományos városi televízióként üzemel jövő év június 10-ig, amikortól újból kereskedelmi tévéként kívánnak funkcionálni.

A dolog pikantériája, hogy a Sió Tv tulajdonképpen nem is működött még ebben a formában. Egy VHS technikára épített kábeles rendszer ellátta ugyan műsorral a belváros 1800 lakását műsorral, de a U-matic technika beszerzése, a stúdió megépítése akkorra lett kész, amikor felvetődött a kft. megalakításának gondolata. A sugárzott műsor lehetősége a nyári szezonban körülbelül 800 ezer vendéget, a holtidényben 35 ezer embert érint. A kft.-vel való együttműködés mellett szól a várható anyagi haszon mellett a filmpremier technikai segítsége és a forgalmazó mivoltából származó előny is.

A „TV-S" embléma és szignál jelentését az alapítók többértelműnek tartják; mindenki azt gondol bele, amit akar. Lehet akár TV-Siófok, akár Tv-Saját...

Az állandó műsorszerkezet négy pilléren áll. Hírek, közhasznú információk (napi receptek, orvosi tanácsok, horgászhírek, idegenforgalmi hírek stb.), 2-5 perces blokkokban teszik ki a napi műsor egynegyedét. A Klipek és a Slágerturmix elnevezésű műsor szintén egynegyed részt foglal el, de egyszerre csak egy-két szám hangzik el. Egyedül a Slágerturmix hosszabb, több mint félórás műsor. A reklámok – amelyek az egész adást eltartják – nem érik el az összes adásidő egyötödét. Az egyórányi hirdetésmennyiséget tizenegy részletben sugározzák. A legnagyobb, 30 százaléknyi műsorrészt délelőtti, 15 perces gyerekműsor, az esti mese és a 21.30-tól 23 óráig tartó nagyjátékfilm teszi ki.

A napi 360 perc adásidőből 45 perc (egynyolcad rész) részben vagy egészben német nyelvű, főleg az információs műsorok. Több esetben alkalmazzák azt a módszert, hogy a magyar nyelvű szöveg alatt német felirat olvasható. Sok esetben a nagyfilm is kétnyelvű: német a hang és magyar a felirat.

A filmek és mesefilmek jogait a Filmpremier vagy (az ugyancsak magyar) VICO Kft. vásárolta meg, míg a klipeket a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat (MHV) Gong Szerkesztőségétől kapják.

A híreket az MTI anyagaiból szerkesztik Budapesten, és telefaxon juttatják el Siófokra. Az adásokat hat bemondóval vezetik, egy-egy magyar és német nyelvű bemondó dolgozik egyszerre. A német nyelvűek hivatásos bemondók, főfoglalkozásban a Danubius Rádiónál dolgoznak, ketten NSZK állampolgárok. A magyarok nem hivatásos bemondók, közülük ketten siófokiak.

A nézettségről lapzártánkig még nincsenek adatok, de a stúdióban meghirdettek egy játékot: ki tudja messzebbről fogni adásaikat. Érkeztek jelentkezések Fonyódról és Veszprémből is. Sok gratuláló telefont kaptak, és igyekeznek a közönség kedvében járni. Amikor például szombat este a magyar 1-es műsorban a *Dutyidili* című amerikai vígjátékot vetítették, a „TV-S" hétfőn délelőtt megismételte saját szombat esti filmjét.

A gazdaságosságról az alapítók még korainak érzik az összegzést, hiszen nem egynyári programnak szánják kezdeményezésüket, hanem legalább tíz esztendeig akarnak működni. Bár az adó szeptember 10-től városi televízióként működik, a Balaton Channel Kft. ebben az időszakban is jelen lesz Siófokon, és videószolgáltatásaival segíti a Sió Tv-t.

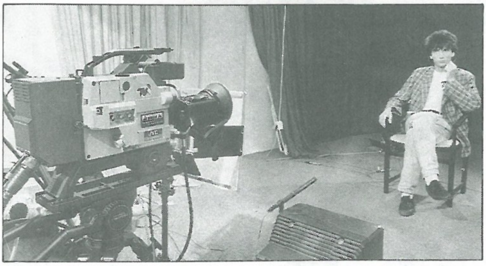
Sokan – némi rosszmájúsággal – azt mondják, nagy szerencséje volt a kft.-nek, mert indulásuk után alig három héttel lépett életbe a Közlekedési, Hírközlési és Építésügyi Minisztérium rendelete, amely szerint új – rádió és televízió műsorszórás céljaira szolgáló – frekvenciaengedélyeket a tájékoztatási törvény, valamint a pos-

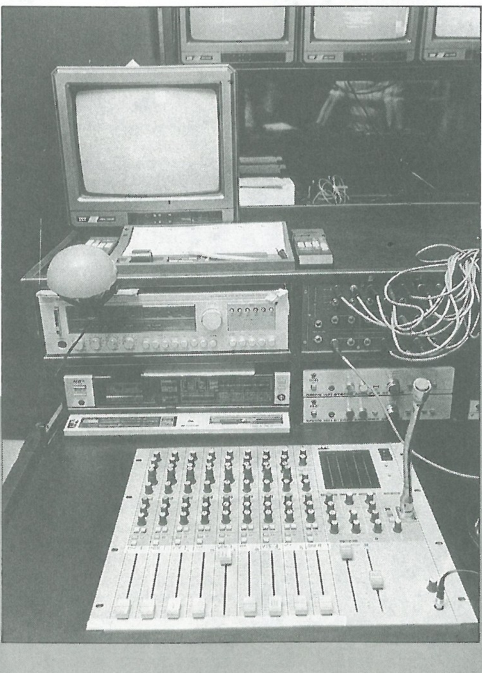

táról és a távközlésről szóló törvény hatályba lépéséig nem ad ki. Bár a kft. a Sió Tv engedélyezett frekvenciáját használja, így a moratórium a „TV-S"-t nem érinti, sőt a konkurenciától (egy időre) megvédi őket. Ami manapság nem kis előny.

Dékány István

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

1. **Fiúk a „C" csapatból** (amerikai akciófilm)
2. **Szemet szemért** (amerikai akciófilm)
3. **Ökölpárbaj** (hongkongi kalandfilm)
4. **Júdás hadművelet** (francia kalandfilm)
5. **Szuperexpressz** (japán katasztrófafilm)
6. **SOS Titanic** (angol katasztrófafilm)
7. **Panda maci kalandjai** (japán rajzfilm)
8. **Vadhattyúk** (japán rajzfilm)
9. **5 centes mozi** (amerikai vígjáték)
10. **Egy nő vagy kettő** (francia vígjáték)
11. **Bolondos újoncok** (francia vígjáték)
12. **Lámpaláz** (olasz horror)
13. **Tiszta Amerika** (magyar játékfilm)
14. **Halálos erő** (amerikai krimi)
15. **Bumm, halott vagy!** (NSZK bűnügyi szatíra)
16. **Titánia, Titánia** (magyar szatíra)
17. **Shalako** (amerikai western)
18. **Tex, a mélység ura** (olasz western)
19. **Kiss** (angol koncertfilm)
20. **Rush** (angol koncertfilm)

INTERVIDEO sikerlista a kölcsönnapok alapján

1. **Galaxy of Terror** (A félelem galaxisa). Amerikai sci-fi Edward Alberttel
2. **The Man with the Golden Gun** (Az aranypisztolyos férfi). Amerikai James Bond-film Roger Moore-ral
3. **Risky Business** (Kockázatos üzlet). Amerikai vígjáték Tom Cruise-szal
4. **Planet Earth** (Földbolygó). Amerikai sci-fi John Saxonnal
5. **Still of the Night** (Az éj csendje). Amerikai krimi Roy Scheiderrel
6. **I, the Jury** (Kezemben a törvény). Amerikai dráma Biff Elliottal
7. **Battle of Britain** (Angliai csata). Amerikai háborús film Michael Caine-nel
8. **The Hand** (A kéz). Amerikai horror Michael Caine-nel
9. **Disorderlies** (Ápolandó ápolók). Amerikai vígjáték a Fat Boys együttessel
10. **633 Squadron** (A 633-as repülőszázad). Angol háborús film Cliff Robertsonnal

Cenzúra – törölve!

Amikor eddig a műsoros videókazetták nyilvános forgalomba hozatalának jogi kérdéseiről írtunk, mindig utaltunk az engedélyezési eljárás különböző fázisaira, miközben a sajtótörvény folyamatos kritikája sejteni engedte, hogy előbb-utóbb megváltozik majd a merev szabályozás. Váratlan volt azonban a Minisztertanács döntése, amely július elsejétől hatályon kívül helyezte a sajtótermékek egy részének engedélyezési kötelezettségét.

A módosító rendelet lényegében törölte a könyvek, oktatási jegyzetek, zeneművek, grafikák, filmek és videófelvételek nyilvános közlésének előzetes engedélyezését, amit addig a Művelődési Minisztérium különböző szakfőosztályai – videóművek esetében a Filmfőigazgatóság – végeztek. (A helyi televíziióstúdiók alapítását viszont frekvenciagazdálkodási okokból változatlanul engedélyhez kötik, mint ahogy az időszaki lapok esetében is megmaradt a hatósági kontroll, bejelentési kötelezettség formájában.) Az indoklásban a jogalkotók rámutattak arra, hogy a sajtótörvény hatályba lépése óta eltelt közel három év is igazolta az engedélyezési eljárás formális jellegét, hiszen a jogszabály fénykorában is csak kivételes esetben tagadták meg az engedély kiadását.

Az „okos" hatóság szerepét tehát a jogi személyiséggel rendelkező felelős kiadók vették át, akiknek a kötelezettsége mindössze annyi, hogy a sajtóterméken (videófelvételen) fel kell tüntetniük az impresszumot, vagyis a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (a kiadó és a sokszorosító neve, címe). Változatlanul érvényben maradt az az elv, hogy a megjelent sajtótermékek nem sérthetik a Magyar Népköztársaság alkotmányos rendjét, érdekeit, az emberi és állampolgári jogokat, valamint a közerkölcsöt. Ezekben az esetekben a „termék" további sorsáról ügyészi előterjesztés alapján a bíróságok döntenek, végső soron az elkobzásra is sor kerülhet a betiltás mellett. Hangsúlyozni kell, hogy átmeneti szabályozásról van szó, a gyakorlat változtathat a jelenlegi rendelkezéseken. Végleges formát az új tájékoztatási törvény ígér, amely várhatóan decemberben kerül az Országgyűlés elé.

Tisztázásra szorul többek között a műsorok korhatárának és műsorpolitikai kategóriájának kérdése. Júliusig ezeket az adatokat a főhatóság az engedélyokiratban közölte, de az új rendszerre történő átállás nem volt zökkenőmentes. Tény, hogy egy elavult 1965-ös minisztériumi jogszabály a Filmfőigazgatóságot jogosítja fel a korhatár megállapítására, míg a vállalkozási nyereségadóról szóló törvény indirekt módon utal a főigazgatóság járulékoltatási – kulturális járulék fizetését elrendelő – feladatkörére. Azok a műsorok, amelyeket a Filmfőigazgatóság járulékkal sújt, 50 százalékos kulcs szerint adóznak, a nem járulékoltatottak pedig a 10 százalékos kedvezményezett adókulcs alá esnek. Nem egyértelmű viszont, hogy ezek a megkötések automatikus bemutatási kötelezettséggel járnak együtt (ez lényegében a cenzúra kozmetikázott formában történő továbbélését jelentené), avagy a kiadók saját hatáskörben dönthetnek a megjelentetés konkrét feltételeiről. Könnyen lehet, hogy a jogértelmezési tisztázatlanságok megoldására az év végéig kell várni.

Kiss Zoltán

Erotika rózsaszínben

Erotikus francia filmsorozattal rukkolt ki a Televideó Kiadó, mely nemrégiben megvásárolta a Pandora cég *Rózsaszín sorozatának* tíz darabját. A tizennyolc éven felülieknek ajánlott filmek egyenként körülbelül harmincpercesek és egy kazettáról két alkotást tekinthetünk meg. E „rövid" filmek távol állnak a pornó műfajától, s talán még szexfilmeknek sem tekinthetők. Valamennyi történet irodalmi ihletésű. Az eredeti művek szerzői többek között Marquis de Sade, Marguerite de Navarre, La Fontaine, Guy de Maupassant vagy éppen Csehov. A Dekameron-szerű cselekmények sorát a pikáns, szellemes, fordulatos, s – inkább szavakban, mint tettekben – erotikus részek fűzik össze. S habár szép fényképezéssel olykor meg-megjelennek a képernyőn fedetlen keblek, meztelen testek, a „rózsaszínű" hálószobákba, illatos fürdőkbe elvezető történetek még csak nem is súrolják a pornográfia határát.

Az 1987–88-ban készült sorozat darabjait vetítették is a francia televízióban – igaz, a késő esti órákban.

FEKETE DOBOZ:
EGY SÖTÉT ÜGYRŐL

A *Fekete Doboz* legújabb kazettája, amelyet *Szemadám György* és *Lugosi-Lugo László* készített, a tervezett 1848–49-es emlékmű körüli furcsaságokkal foglalkozik.

Tavaly 75 tagú kuratórium jött létre, Pozsgay Imre elnökletével és neves közéleti személyiségek (többek közt Czine Mihály, Hámori Csaba, Kósa Ferenc, Nagy Bandó András, Sinkovits Imre és Pálfy G. István – utóbbi egyben a kuratórium titkára) részvételével.

A tervezett emlékművet közadakozásból kívánják felállítani, ugyanakkor – mint a videóalkotásból kiderül – a közvélemény teljes kizárásával döntöttek a szobor helyéről és alkotójáról, sőt, már elfogadták az általuk megbízott művész, Szervátiusz Tibor tervét is. Az emlékművet a Fővárosi Tanács engedélye alapján a budai Várban, a Szent György téren akarják felállítani (pár száz méterre a múlt század végi Zala György-féle 48-as szobortól), dacára annak, hogy a téren egyelőre régészeti ásatások folynak, és hogy a kerületi tanács és a Műemléki Felügyelőség érvényes Vár-rendezési tervébe nem illeszthető bele a természeti környezetet imitáló sziklakompozíció, amely *A szabadság mezeje* címet viseli. Igaz, ezeket a szerveket nem is kérdezte meg senki, a fejük felett döntöttek.

Miután pályázatot nem írtak ki, és a védnökségnek nincs egyetlen képzőművész vagy művészettörténész tagja sem, így az adakozó „köz" mellett (amelynek tiltakozásáról a tanácshoz, Ráday Mihályhoz és egyéb fórumokhoz áradó levelek tanúskodnak) sikerült kivívni a művésztársadalom neheztelését is.

Bár kérdéses, hogy belátható időn belül megvalósul-e az elképzelés, Szervátiusz Tibor már felvehette a Képző- és Iparművészeti Lektorátus zsűrije által javasolt, mintegy 300-400 ezer forintos előleget tervére, amely egyébként egy korábbi, Kőrösi Csoma Sándornak szentelt kompozíció módosított változata.

A videófilmet jelen formájában az alkotók befejezték, de szeretnék a továbbiakban is nyomon követni az emlékmű sorsát.

S. J.

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A nagy filmsláger:

DENEVÉR-EMBER

●

Karácsonyi kínálat:

MAGNÓK KAMKORDEREK KAZETTÁK forintért, dollárért

●

A RÉMÜLET MOZIJA

NYELVLECKÉK II.

Az angol és az orosz nyelvleckekazetták után ezúttal a francia videót vesszük szemügyre.

Szende Tamás: Journal Télévisé

A videó alkalmazása az oktatásban óriási lehetőségeket rejt magában. Segítségével az ember részese lehet olyan jelenségeknek, folyamatoknak, eseményeknek, amelyekkel addig csak írott, jobb esetben elmondott vagy kísérletileg tapasztalt formában találkozhatott. A nyelvtanulásban ez hatványozottan így van: a videó lehetővé teszi, hogy eredeti „szöveget" eredeti képi környezetben halljon-lásson az ember, ahányszor csak akarja (vagy szükséges), s ugyanakkor maga is bekapcsolódhat az eseményekbe, a párbeszédbe (például ha leveszi a hangot, vagy megállítja a képet).

Mint ahogy maga a nyelvtanulás is folyhat csoportosan vagy egyénileg, tanár irányításával vagy önállóan, az erre a célra készült videóanyagok is ezt a két típust képviselik. A Magyar Televízió által közvetített számos nyelvleckesorozat – így francia nyelvből az *Entrée libre* – az önállóan is feldolgozható típushoz sorolható, hiszen a párbeszédeken, történéseken kívül számos alapvető, az adott anyaghoz kapcsolódó nyelvi-nyelvtani információt is ad, sőt esetenként annak gyakorlása is „bele van komponálva". Szende Tamás videóanyaga a másik típushoz tartozik.

A francia TF1 (az első francia tv-hálózat) 80-as években készült híradóiból tartalmaz 25 kis darabot. Azért nem „részletet", mert mind a 25 kerek egész, s egy-egy jellegzetes, de nem elsősorban időponthoz kötött jelenséget, problémát, érdekességet ábrázol. A francia tv-híradók jellegzetesen kötetlen stílusában betekintést nyerünk az „ideális francia nő" életébe, az idősek magányába, láthatjuk a számítógépek térhódítását az iskolákban, néhány jellegzetes francia szokást, mint például a nagy nyári „népvándorlást", bizonyos étkezési szokásokat, s mindezt némi bel- és külpolitika és természetesen az elmaradhatatlan időjárás-jelentés egészíti ki. Az anyag nem kezdők számára készült. Felépítése a fokozatosság elvét követi, így az első két híradót már 30-40 óra tanulás után sikerélménnyel lehet alkalmazni, a harmadikban már több, a megértést nehezítő tényező van, és így tovább. A 25 egység mindegyike igen változatos felépítésű, bár terjedelmük nem haladja meg a 3 percet. Megszólal a műsorvezető, a riporter, egy vagy több riportalany, akik mind más és más tempóban, kiejtéssel és stílusban beszélnek, hallunk-látunk vendégmunkásokat, bevándorlókat, akiknek nem anyanyelvük a francia, franciákat angolul beszélni, breton gyerekeket az anyanyelvüket tanulni, tanárokat, színészeket, politikusokat.

Az anyag igen sokrétűen használható fel. Tanári irányítás nélkül azonban csupán annyit ér, mintha egy híradót néznénk meg, mondjuk a TV5-ön, amire egyre több tévénézőnek van lehetősége manapság Magyarországon. De ha nem egyedül foglalkozik e nyelvleckesorozattal a franciául tanulni vágyó, akkor lehetősége nyílik folytatni a vitát az adott témáról, belehelyezkedni egyik vagy másik „szereplő" szituációjába, elmondani a látottakat monológszerűen, átültetni a szituációt hazai viszonyokra, tolmácsolni – akár szinkronban is. Természetesen mindehhez a tanár vagy egy franciául jól tudó, a helyzetet jól ismerő ember kontrollja szükséges. A 60 perces kazettához Tanári segédkönyv is készült, amelyben a szerző megad egy videózással kapcsolatos alapszókincset, a szövegkönyvet (azaz a 25 egység szövegét, a beszélő személyek jelzése nélkül), és néhány fontos, szükséges szómagyarázatot. Ezenkívül a bevezetőben néhány javaslatot is tesz az anyag felhasználására vonatkozóan.

Vegyük rögtön az első részt: *Az ideális francia nő* címűt. A téma az ember (a nő) külső-belső jellemzése, életkörülményeinek leírása, és természetesen képi bemutatása. Ettől lesz változatos, no meg attól, hogy akik elmondják a véleményüket, teljesen kötetlenül beszélnek, zavarban vannak, nevetnek, egyszóval természetesen viselkednek. A feldolgozás során az előbb elmondottakon kívül ki-ki elmondhatja a véleményét a látott emberekről, magáról a szituációról.

Nem véletlen, hogy az egyes egységek ilyen rövidek. Ilyen „sűrűségű" videóanyaggal nem szabad 8-10 percnél hosszabb ideig egyhuzamban foglalkozni (a vita, a beszélgetés természetesen tovább is folytatódhat), mert igen megterhelő.

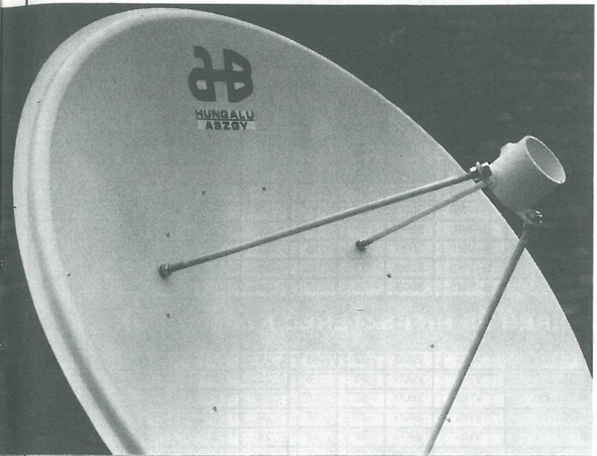
A videó, sajátosságainál fogva, főleg a beszéd- és reagálókészséget fejleszti a nyelvtanulás során. Természetesen a beszédértést is, amiben sokszor segíthet a kép is. Az eredeti tv-híradók epizódjai mindehhez valóságos környezetet teremtenek, ami egyrészt szinte kizárja, hogy az ember közömbösen „bámulja" a képernyőt, másrészt lehetővé teszi a bekapcsolódást akkor is, ha első hallásra nem minden érthető.

A nyelvtanulás minden egyes fázisának, apró erőfeszítésének akkor van értelme, ha minden alkalommal tudásban gyarapodva fejezzük be, s a következő erőfeszítést már erre építve tehetjük meg.

Szende Tamás 1986-ban készült videóanyagában megvan ennek a lehetősége.

(Televideó Kiadó; a kazetta ára 1850 forint vagy kölcsönözhető egy napra 150 forintért.)

Kürtös Annamária
francia–orosz szakos tanár
Kölcsey Ferenc Gimnázium

Műholdvevő paraboloid antenna-reflektor lakásába hozza Európát

Az Alumíniumszerkezetek Gyára megkezdte a műholdas tv-adások vételéhez alkalmas mechanikai berendezés gyártását.

A tükör műszaki adatai:

névleges átmérő D = 1200 mm
alkalmazási frekvenciatartomány
10,9 – 12,5 GHz
nyereség G = 39,5 – 41,2 dBi
F/D = 0,375

Kiegészítő tartozékok:
állvány, fejtartó, megfogógyűrű és szerkezet.
Az állvány vízszintes és függőleges síkra, valamint sarokra szerelhető.

Ár:
vízszintes síkra szerelhető állvánnyal
11 458,– Ft
függőleges síkra szerelhető állvánnyal
11 610,– Ft
sarokra szerelhető állvánnyal
11 750,– Ft

Az alumíniumból készült tükör alkalmas a luxemburgi ASTRA, a DBS, valamint az ECS műholdak egyes programjainak vételére a megfelelő elektronikus egységek használata esetén. Termékünket elektronika nélkül ajánljuk.

Gyártja és forgalmazza:
Alumíniumszerkezetek Gyára
6801 Hódmezővásárhely
Szántó Kovács János u. 162.
tel.: 62/44-622
telex: 84-219

Továbbá Budapesten:
Alumíniumipari Kereskedelmi Vállalat
Belföldi Áruforgalmi Főosztály
Bp. X. Keresztúri út 39–41.
tel.: 630-668, 630-669
telex: 22-6667

Böngésző

E havi táblázatunkat (a nyugatnémet Video havilap 7. száma alapján) talán kicsit jobb kedvvel böngészhetjük át, mint az áprilisi ominózus vámrendelet után megjelenteket. Hiszen szeptember 1-jétől mindenki korlátlan mennyiségű konvertibilis pénzt tarthat devizaszámláján. Dollárját, márkáját akár külföldön, akár itthon elköltheti, s a pénz eredetét sem firtatja senki. (Csupán az kerül bajba, akit „feketézésen" kaptak.) Így talán a hazai „dollárboltokban" és – a magas vámok ellenére – külföldön is az eddiginél több pénz jut a videócikkekre. Lássuk hát, mit és mennyiért vásárolhatunk...

Kezdjük az S–VHS készülékekkel, mivel több hazai üzletben is találkozhatunk már Panasonic FS 1-gyel és Saba VR 6480-nal is. Való igaz, hogy ezek még nem a magyar tévéműsorok felvételére készültek, hiszen PAL-rendszerben működnek, de ha valaki más adók műsorait is fogja, netán S–VHS kamkordere és megfelelő kialakítású televíziója is van, a megszokottnál sokkal jobb minőségben élvezheti a videózást.

A sztereó-hifi készülékek között az ITT-Nokia VR 3998 változatlanul előkelő helyet foglal el, s – ahogy erről a vásárlási rovat egyik írásában olvashatnak – itthon is kapható. De ne feledjük, SECAM jelek esetén csak fekete-fehér digitális képet tud előállítani! Hasonló tulajdonságokkal rendelkezik a Sony SLV–802 is, amelyet e számunkban külön is tesztelünk. Rangsorunkban ugyan még nincsen benne e készülék, de hasonló minőségű képével, gyengébb hangjával és a hifi hangot meghatározó rosszabb konstrukciójával a tizedik hely mögé soroljuk.

A monó rekorderek között olyan készülékek is felbukkannak, mint a Panasonic NV-L 20 és a Philips VR 6185, amelyeket a magazin hamarosan közelebbről is bemutat.

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Összesen	Minősítés
SUPER–VHS KÉPMAGNÓK									
1	Grundig VS 680	S–VHS	4000	39	17	25	10	91	nagyon jó
2	Blaupunkt RTV–910	S–VHS	3600	38	18	24	10	90	nagyon jó
2	JVC HR–S 5000 EG	S–VHS	3300	37	18	25	10	90	nagyon jó
2	Mitsubishi HS–E 70	S–VHS	3000	37	18	25	10	90	nagyon jó
2	Panasonic NV–FS 1	S–VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
6	Philips VR 6948	S–VHS	3000	38	18	23	9	88	nagyon jó
6	Saba VR 6480	S–VHS	3100	37	18	23	10	88	nagyon jó
6	Telefunken A 1260	S–VHS	3000	37	18	24	9	88	nagyon jó
6	Normende V 5000 S	S–VHS	2990	37	18	24	9	88	nagyon jó
10	Akai VS–S 99 EOS	S–VHS	3000	35	18	23	10	86	nagyon jó
11	NEC DS 6000 G	S–VHS	3000	37	16	23	9	85	nagyon jó
11	Sabnyo VHR–D 4980 G	S–VHS	3000	35	17	24	9	85	nagyon jó
SZTEREÓ ÉS HIFI-SZTEREÓ KÉPMAGNÓK									
1	Panasonic NV–570 EG	VHS	2000	32	18	25	10	85	nagyon jó
2	JVC HR–D755 EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV–900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Fisher FVH–D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	Panasonic NV–D80EG	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Sanyo VHR–D700 G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	Akai VS–A77EOG	VHS	1900	30	17	25	9	81	nagyon jó
8	Loewe OC 57 OH	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
MONÓ KÉPMAGNÓK									
1	Akai VS–3811–TOP	VHS	1650	30	11	24	9	74	jó
1	Grundig VS 550	VHS	1900	30	13	23	8	74	jó
1	ITT 3938 VSP	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
1	Mitsubishi HS–E 20	VHS	1300	32	11	23	8	74	jó
1	Mitsubishi HS–E30	VHS	1400	32	11	23	8	74	jó
6	IITT–Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	23	6	73	jó
6	JVC–HR–D 700	VHS	1600	31	11	22	9	73	jó
6	Panasonic NV–L–20	VHS	1100	31	11	24	7	73	jó
6	Philips VR 6285	VHS	1200	32	11	23	7	73	jó
10	Akai VS–38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
10	Mitsubishi HS–E 10	VHS	1200	32	11	22	7	72	jó
10	Philips VR 6180	VHS	1050	32	11	22	6	72	jó
10	Sharp VC–810 G	VHS	1900	30	11	22	8	72	jó
10	Siemens FM 603	VHS	1200	31	11	23	7	72	jó
10	Sony SLV–402	VHS	1600	29	11	24	8	72	jó
16	Akai VS–22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
16	Fischer FVH–P210 KV	VHS	1200	31	11	22	7	71	jó
16	Fischer FVH–P10 KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó
16	Panasonic NV–D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
16	Philips VR 6670/2	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
16	Sanyo VHR 3310 G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
16	Sanyo VHR–4300	VHS	1300	31	11	22	7	71	jó
16	Toshiba V300	VHS	1250	29	11	24	7	71	jó
24	Blaupunkt RTV–650	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
24	Blaupunkt RTV–720	VHS	1800	30	11	21	8	70	jó
24	Panasonic NV–G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
24	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
24	Sharp VC–A 605	VHS	1400	31	11	22	7	70	jó
24	Sharp VC–T410	VHS	1100	29	11	23	7	70	jó
24	Universum VR 2181	VHS	1098	30	12	21	7	70	jó
31	Blaupunkt RTV–560	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
31	Grundig VS–460	VHS	2000	28	11	22	8	69	jó
31	Hitachi VT–425 E	VHS	1500	30	11	21	7	69	jó
31	ITT–Nokia VR 3719	VHS	1100	31	10	22	6	69	jó
31	JVC HR D320	VHS	1100	31	10	21	7	69	jó
31	JVC HR–D300EG	VHS	1400	32	11	19	7	69	jó
31	Mitsubishi HS–349	VHS	1400	31	11	19	8	69	jó
31	Nordmende V 1000M	VHS	1100	29	11	23	6	69	jó
31	Panasonic NV–G40	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Összesen	Minősítés
40	Grundig VS-410	VHS	1300	29	9	22	8	68	jó
40	ITT VR 3928 VPS	VHS	1400	27	11	23	7	68	jó
40	Philips VR 6185	VHS	1100	23	6	68	jó		
40	Sanyo VHR 4100G	VHS	1100	30	10	22	6	68	jó
40	Sharp VC-A202	VHS	1100	26	11	24	7	68	jó
40	Siemens FM 562	VHS	1200	27	11	23	7	68	jó
KAMKORDEREK									
1	JVC GF–S 1000	S–VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Philips VKR 9500	S–VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Bauer VCC 656	S–VHS–C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Blaupunkt CR 6000	S–VHS–C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Panasonic NV–MS 50	S–VHS–C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
6	Sony CCD-V 200 Pro	Video–8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
7	Canon E 808	Video–8	3000	32	13	26	9	80	nagyon jó
7	Sony CCD–V95	Video–8	3700	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Sony CCD–V90	Video–8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Fuji M600	Video–8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
11	Canon E80	Video–8	2800	32	13	25	8	78	nagyon jó
11	Panasonic NV–MS1	S–VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
11	Blaupunkt CR-2000S	S–VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
14	Bauer VCC 836	Video–8	3500	33	14	21	9	77	nagyon jó
14	Sony CCD–V20061	Video–8	5500	33	15	22	7	77	nagyon jó
16	Canon E–708	Video–8	3700	32	12	23	9	76	nagyon jó
16	Hitachi C–52	VHS–C	3500	32	11	25	8	76	nagyon jó
16	JVC GR–S77	S–VHS–C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
16	Saba VM 6995	S–VHS–C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
16	Loewe Profi 810	Video–8	3500	32	14	22	8	76	nagyon jó
21	Bauer VCC 826	Video–8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
21	Blaupunkt CR–8010	Video–8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
21	Metz 9629	Video–8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
21	Loewe Profi 800	Video–8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
21	Siemens FA 126	Video–8	3000	32	12	25	6	75	nagyon jó
26	Blaupunkt CR–8000	Video–8	3500	32	12	22	8	74	jó
26	Canon E-77	Video–8	2800	30	13	23	8	74	jó
26	Sony CCD–SP5	Video–8	3600	30	13	23	8	74	jó
26	Nikon VN–810	Video–8	4000	32	12	22	8	74	jó
30	Canon E–70	Video–8	2600	30	13	23	7	73	jó
30	ITT VM–C3888	VHS–C	3400	32	11	22	8	73	jó
30	JVC GR–45	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
30	Kyocera KD–3010	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
30	Minolta 8100	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
30	Nordmende CV–2201	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
30	Pentax PV–850	Video–8	3500	31	13	22	7	73	jó
30	Philips 6840	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
30	Saba VM 6990	VHS–C	3500	32	11	22	8	73	jó
39	Bauer VCC 526	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
39	Bauer VCC 616	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó
39	Blaupunkt CR–1800	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
39	Blaupunkt CR–5000	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó
39	Fuji M 680	Video–8	4000	26	15	22	9	72	jó
39	Grundig VS–170	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
39	Grundig VS–C60	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó
39	metz 9625	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó
39	Panasonic MC–10	VHS–C	3600	32	11	21	8	72	jó
39	Panasonic NV–N7	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
39	Philips VKR 6850	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
39	Sharp VL–C 750	VHS–C	3700	30	11	22	9	72	jó
39	Sony V88E	Video–8	4000	26	25	22	9	72	jó
52	Grundig VS–C40	VHS–C	2500	31	11	22	7	71	jó
53	Canon VM–E2	Video–8	3000	29	13	22	6	70	jó
53	Panasonic NV–MC 6	VHS–C	2900	33	11	22	6	70	jó
53	Sanyo VM–D 5P	Video–8	3700	30	14	18	8	70	jó
53	Sharp VL–C650	VHS–C	3000	30	11	21	8	70	jó
57	Fischer FVC–P 901	Video–8	3700	30	14	18	7	69	jó
57	Fuji F–610	Video–8	2700	25	14	23	7	69	jó
57	Fuji P600	Video–8	3000	25	14	23	7	69	jó
57	Nikon VN 8200	Video–8	2700	25	14	23	7	69	jó

Szétszedési útmutatás

A már-már hírhedtté vált április 8-i vámrendelet életbe lépése óta egyre több osztrák kiskereskedő panaszkodik, hogy rosszul megy a bolt. Míg tavaly hetente akár 300 darab olcsó tajvani videókészüléket is eladtak, addig a tavasztól jó, ha 2-3 darabot értékesítenek egy hét alatt a magyar vásárlóknak.

S bár múlt hónapban megírtuk: a hazai szakemberek óva intenek attól, hogy az alacsonyabb vám reményében darabokra szedjük a készüléket, és úgy hozzuk az országba, lehet, hogy a figyelmeztetés fölösleges volt. A Gelka ugyanis elvállalta, hogy összeszereli a magnókat, de mindeddig senki nem fordult hozzájuk ilyen kéréssel. A szokatlan üzletággal egyébként a Ráday utcai szerviz foglalkozna, mivel itt, a Koma cég néhai garanciális szervizénél halmozódott fel a legtöbb tapasztalat. Az árat még nem kalkulálták ki, mint mondták, vásárlói érdeklődés híján. Az már biztos, hogy legalább háromezer forintba kerülne egy öszszeszerelés, hiszen a „hangbeépítésnek" is ez a tarifája.

A videómagnó-vásárlásnak ez a módja tehát anyagilag nem látszik kifizetődőnek. Hiszen a szerelési költség, a vásárláshoz „megmozgatott" családtagok ideje és szabadsága, az utazási költség együttesen meg is haladják az olcsóbb készülékek 7000 forint körüli vámtételét. A szétszedés műszaki, minőségi kockázatáról pedig nem is beszéltünk...

Gelka–Koma barátság

Közel egyévi próbálkozás után úgy tűnik, végre sikerül a Gelkának szerződést kötnie egy nyugati elektronikai céggel, s ezzel hosszabb távra megoldódik a magánimportból származó videók, színes televíziók garanciális javításának kérdése. Elég kacskaringós út vezetett idáig, amit a Gelkának lépésről lépésre kellett végigjárnia. Első próbálkozásként a Koma céggel kötöttek szerződést 1988 novemberében. Ebben megállapodtak, hogy a Koma által fizetett átalánydíj fejében a Gelka elvégzi a magánimportban érkező híradástechnikai és szórakoztatóelektronikai termékek garanciális javítását, a szükséges alkatrészeket pedig egy közös konszignációs raktárból biztosítják.

A sikeres kapcsolatépítés eredményeként a Koma cég azt is felajánlotta, hogy néhány közvetlen partnerénél is „beajánlja" a Gelkát. Az ígéretet állták, s a magyar vállalat vezetői hamarosan megismerkedhettek Luis Riederrel, a Samsung ausztriai forgalmazási és szervizelési képviselőjével, illetve az Elin cég képviselőivel.

1989 februárjában megcsillant a remény, hogy a Gelka külön szerződést köt az említett két üzletféllel – először csak a garanciális javításokról, de távlatilag az is szóba került, hogy az alkatrész-forgalmazásban, esetleg videó-összeszerelésben is együttműködhetnének.

A Komával pedig márciusban már azt fontolgatták, hogy kft.-t alapítanak. A Koma azonban hamarosan lemondott a tervről. A magyar fél ugyan nem ismeri az osztrákok döntésének hátterét, de nem nehéz kitalálni, hogy valószínűleg az áprilisi vámrendelkezésekkel fellegzett be az elképzelt üzletnek. Sőt, június 30-án a magyar és az osztrák partnerek közös felmondásával a novemberben kötött szerződés is megszűnt. Pedig ekkorra már a Luis Riederrel és az Elinnel létesítendő szerződéseket egy-két nap választotta el az aláírástól, s több üzlet is úgy adta el termékeit a magyar vásárlóknak, mintha már életbe lépett volna a fél évre szóló szervizgarancia.

Számos meghibásodott készülékkel keresték fel a Gelka szervizeit, s a vállalat vezetősége úgy döntött, hogy a hitelesített megállapodás nélkül is megjavítja azokat. Egyrészt nem akarta az elutasítással saját hírnevét rontani, másrészt arra számított, hogy az osztrák partnerekkel így is meg tud egyezni. Mint utólag kiderült, jól okoskodott, Rieder ugyanis hajlandó a Gelka költségeiből mintegy félmillió forintot magára vállalni. (A tervek szerint a Gelka az osztrákok által eladott készülékek árának 2 százalékát kapta volna a javítások munkadíjaként.) Ezzel a magyar cég számára „nullszaldós" lesz az üzlet.

Az Elinnel még szorosabb együttműködés alakult ki. E számunk megjelenéséig várhatóan mégis létrejön egy szerződés, amely rögzíti, hogy a Gelka az Elin magyarországi márkaszervize, és valamennyi turistaforgalomban érkező termék garanciális javítását elvégzi. Az Elin pedig segíti a magyar műszerészek szakmai fejlődését – az idén például öt-hat szakember megy ausztriai továbbképzésre. A Gelka maga is elismeri, hogy a Komával kötött novemberi megállapodás a konjunktúra meglovagolása volt, s hasonló céllal alakult volna a kft. is. Az Elin-féle kapcsolat azonban higgadt piaci megfontolásokon alapszik, olyan hosszú távú együttműködést ígér – állítják a vállalat vezetői –, amelynek már ma tisztán látszanak az állomásai.

*

A történet ezzel nem ért véget: mint kiderült, a Koma nem mondott le teljesen a magyar piacról. Megalakított egy másik kft.-t, amelynek még alakulóban van a profilja. Egy azonban biztos: a legkülönbözőbb kulturális cikkek forgalmazása mellett továbbra sem fordult el a szórakoztató elektronikától. Ő üzemelteti a Kálvin téri Városkapu üzletközpontban azt a mintatermet, ahol a kiállított termékek megrendelhetők a Koma Ausztriában levő érdekeltségeitől. Ez a vállalkozás azonban, amelyet még a Gelkával indítottak el, valószínűleg utolsó napjait éli a magas magánforgalmi vámok miatt. A cég éppen ezért most egy újabb külkereskedelmi „akció" előkészítésén dolgozik. Úgy tűnik, sikerült olyan gyártót találniuk, aki az eddigi partnereknél lényegesen olcsóbban adja termékeit, s így azok valóban versenyképesek lehetnek az egyre telítettebbé váló magyar piacon. A Koma azt tervezi, hogy a közeljövőben – várhatóan most, az ősz folyamán – a teljes Hightech márkacsaládot bevezeti Magyarországon. Ha ígéreteiket beváltják, akkor néhány hónapon belül az átlagárnál (videómagnók esetén például 32 ezer forintnál) olcsóbb, de a közepesnél jobb minőségű televíziók, videókészülékek és egyéb szórakoztatóelektronikai termékek lepik el a hazai piacot.

Szép Ildikó

Selectronic-újdonságok

Mint arról a 6. számunkban részletesen beszámoltunk, a Selectronic júniusban jó minőségű, technikailag magas színvonalú videómagnók összeszerelésébe kezdett. Azóta már javában kaphatók is a készülékek. Talán érdemes ismét feleleveníteni, hogy a VHS-rendszerű készülékek nyugatnémet és finn panelekből épülnek fel, digitális kezelésűek. Nem csupán a „kép a képben" technikai bravúrjára, többszörös (kilencszeres) videó- és tv-program-állókép előállítására képesek. Az igazi újdonságot a trükkmodul jelenti, amelyik a lejátszott filmek egy-egy részletét úgy nagyítja ki, hogy közben nem vibrál a kép, a nagyítás pedig akár tizenhatszoros is lehet. Az egyik modul segítségével az is elérhető, hogy videózás közben a televízió adásába pillantsunk.

Az idén várhatóan ezer ilyen készüléket forgalmaz a Selectronic, ITT-Nokia és Graetz fantázianéven, elsősorban a Skála üzleteiben. A cég egyelőre nem követi az új „divatot": nem adja részletre a videókat. Pedig a borsos ár ezt talán indokolttá tenné, a magas technikai színvonalnak megfelelően 79 900 forintba kerülnek az ITT-Nokiák.

Ha minden igaz, ezekben a napokban már az üzletekben lesznek a Selectronic S–VHS típusú ITT-Nokia 8280 színes televíziók is, 180 ezer forintért. Lapzártakor legalábbis azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a „szuper kép a képben" modullal is rendelkező és négyszeres nagyításra képes csúcstechnikát képviselő termékek is szeptembertől megvásárolhatók.

A vidéket járva...

A főváros-központúsággal szakítva, rövid sétát tettünk Szabolcs-Szatmár megye székhelyén, Nyíregyházán. Bár ma is él az emberek tudatában a keleti végek képzete – független hetilapjuk neve is Határ-Szél –, a város kirakataiban hazai viszonyok között gazdagnak tűnik a videóválaszték. Az állami kereskedelem mellett, magától értetődően, a szövetkezeti és a magánszektor is csatasorba állt a videópiac meghódításáért.

Az árakat nézve, valószínűleg nem a Kárpátaljáról érkező bevásárló turisták fogják a fellendülést előidézni.

A Nyírfa Áruház műszaki osztályán, a budapesti árversenyhez szokott szemlélő döbbenten fedezheti fel, hogy a hazai gyártmányú Orion videót 74 ezer forintért kínálják. A közeli Ofotért szaküzletben viszont már 32 ezerért Toshiba készülék kapható. A Modul szerviz Gold Start árul 30 950-ért, míg a Centrum Áruház polcán Fisher videó vár vevőre 35 ezer forintért.

A videópiac telítettségéről, de legalábbis kiegyenlítődéséről árulkodik a Bizományi Áruház választéka. A Dyramot 35-ről 30 ezerre értékelték le, mondván: hátha így kelendőbb. Ugyanitt található Samsung 35 ezerért és Elin 32 ezer forintért.

A Kelet Áruházban az ismerős Orion a maga csillagászati árával és Nova ehhez képest potom összegért, „mindössze" 44 800 forintért. A kevésbé igényes vagy vékonyabb pénztárcájú vásárlók itt Tactics videólejátszóhoz is hozzájuthatnak 22 ezer forintért. A készülékek mellett TDK HS E 180-as kazetta 995 és SKC PG E 180-as 499 forintért kapható.

B. T.

Vigyázat! Használhatatlan!

Videókazetta 299 forintért Magyarországon? – első hallásra inkább gyanúsnak tűnik a dolog, semmint jó üzletnek. Sejtésünket a Kermi is megerősítette. Információik arra utalnak, hogy a maszek zöldségeseknél, a Körút utcai standjain, a feketepiacokon felbukkanó olcsó kazetták sajnos nem a hazai külkereskedők zsenialitásáról tanúskodnak. Az **ESC–180 HG** jelű termékek nagyon gyenge minőségűek, csak korlátozott számú felvételre és lejátszásra alkalmasak. Egyetlen tisztességes kereskedő sem ajánlhatja szívből vevőinek.

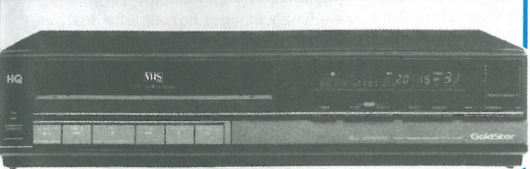
A mintegy 20 ezer darab kazetta egyébként már közel három éve az országban van, s gyártójára azóta sem sikerült fényt deríteni.

A Kermi vizsgálatai már a beérkezéskor bizonyították a silány minőséget, s intézkedéseik nyomán azóta húzódik az értékesítés. Az intézet ugyanis közölte a kereskedőkkel: csak úgy adhatják el a kazettákat, ha ráírják, „Értékcsökkent termék" és az árát is ennek megfelelően állapítják meg.

Ez utóbbi meg is történt, de úgy tűnik, a kereskedők beleuntak a sikertelen eladási kísérletekbe. Szabadulni akarnak a rossz portékától, s eszük ágában sincs felhívni a vevők figyelmét az átlagon aluli minőségre. Sőt több helyen kiváló osztrák áruként próbálják a baleknak nézett vásárlóra sózni.

A Kermi azt is tudomásunkra hozta, hogy e tájékoztatás nélkül eladott kazettákat vásárlói reklamáció esetén kötelesek az „üzletek" visszafogadni, s a vételárat is meg kell téríteniük.

Olcsó Gold Starok

A győri Pagoda Kft. és a Konsumex egy közös vállalkozásában minden eddiginél olcsóbb képmagnókkal, lejátszókkal és színes televíziókkal jelent meg a hazai piacon. Ezzel hatalmas lépéselőnyre tett szert számos itthoni versenytárssal szemben, hiszen a forintért árusító üzleteknek immáron nemcsak egymással kell megküzdeniük, de az új devizajogszabályok miatt a devizás boltokkal is.

A Konsumex és a bécsi Klaus cég vegyes vállalatának, a Trade Contact–Bécsnek közreműködésével az idén mintegy ötezer Gold Star márkájú videómagnó, kétezer lejátszó és hatezer színes televízió érkezik Dél-Koreából Magyarországra. Jövőre pedig várhatóan kétszer ennyi készülék lépi át az országhatárt.

A Kermi és a MEEI vizsgálatai szerint a gépek átlagos minőségűek. Mind a technikai színvonal, mind a szolgáltatások a kommersz igényeket elégítik ki. A televíziók például még nem szuper sarkított kivitelűek, csupán hagyományos képcsővel rendelkeznek. S a teletext-műsort sem fogják. Megbízhatóságukhoz azonban nem fér kétség.

A Pagoda főként vidéki terjesztésre szánta a készülékeket.

A GOLD STAR KÉSZÜLÉKEK ÁRA

Megnevezés	Típus	Ár (forintban)
Képmagnók	GHV–1245 W	28 000
Lejátszók	VCP–4100	18 500
	VCP–4300	18 500
Színes televíziók	CKC–9322 (51 centiméteres képátmérővel)	29 000
	CKC–4442 (36 centiméteres képátmérővel)	22 000

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit.

● Eladó egy darab Wenske típusú Copy Clear videójel-átalakító és másolástisztító stabilizátor. Czira Ferenc 169-9047

● Keresem jó minőségben, magyar hanggal az alábbi Charles Bronson-filmeket átvételre: Twinky, Hideg veríték, Valaki az ajtó mögött, Mr. Majestic, Szöktetés, 10 000 dolláros megbízás. Minden megoldás érdekel. Zentai István, 2800 Tatabánya, Mártírok u. 6. Tel.: 15-527

● Keresem másolás céljából a Nec N–9055 B videómagnó magyar nyelvű kezelési utasítását. Fehér Szabolcs, 6800 Hódmezővásárhely, Mandula u. 18.

● Eladnám Betamax rendszerű, Sony SL-C30E típusú videómat és a hozzá tartozó 16 darab kazettát. Ára 35 ezer forint. Bende László, 2427 Baracs, Május 1. u. 59.

● Hifi berendezés, Sony TC-K–666 E típusú magnódeck (3 fej, 3 motor), Technics SU–V4A erősítő, Orion ST–240 tuner, Pioneer S–710 hangfalpár (180 W, 8 Ohm), JVC HR–170 videómagnó eladó vagy kamkorderre cserélhető. Cselényi Endre, 6500 Baja, Batthyány u. 34.

● Grundig tévéhez teljesen új, XII-es jelű Pal/Secam képdekóder eladó 3500 Ft-ért. Asztalos Csaba, 2661 Balassagyarmat, Pf. 118

● Igényesnek reális áron eladó Panasonic NV MS1 kamkorder tartozékokkal és egy Fisher P–725-ös, kétsebességes videómagnó. Szigeti Balázsné, 7621 Pécs, Toldi M. u. 1., ill. 7–14 óráig a 10-290-es telefonszámon

● Jó minőségű (szinkronizált) akció- és humoros karatefilmeket vennék. Listát kérek ármegjelöléssel. Továbbá Elin Videoprofi 6128 videóhoz magyar nyelvű használati utasítást keresek. Lengyel István, 8111 Seregélyes, Elza major 46.

● Eladnám kifogástalan állapotú Panasonic VHS M1-es és M7-es movie-mat vámértéken (+kifizetett vám), valamint Sanyo–5800-as Beta hordozható félprofi rekordert, illetve VHS és Beta filmgyűjteményemet 1000 Ft-os egységáron. Dudás Mihály, 2191 Bat, Vasút u. 3.

● Eladó Uher RG–260 Receiver, Akai GX–4000 DS orsós magnó, GHV–1223 P videómagnó, Orion VP–245 RC távirányítós lejátszó 10 ezer, 10 ezer, 28 ezer és 24 ezer Ft-ért. Kókai György, 2116 Zsámbok, László u. 80.

● Videó-másolóerősítő, garanciális, 3000 Ft-ért eladó. Tel.: 140-2282

● Videóklipeket (Sky, Super, TV5) tartalmazó TDK HS–180-as kazetták 600 Ft-os egységáron eladók. Cselényi Endre, 6500 Baja, Batthyány u. 34.

● Újszerű állapotban lévő C–64-es számítógép magnóval, 2 db joystickkel és játékprogramokkal együtt eladó. Jánoska Tibor, 2660 Balassagyarmat, Kolozsvári u. 4.

● Keresem a Rövidzárlat, Az istenek fegyverzete és az Ikrek című filmeket kizárólag jó minőségben, átmásolás céljából. Filmenként 300 Ft térítést adok és az átmásolást vállalom. Molnár László, 3356 Kompolt, Alkotmány út 39.

● Új Hitachi VT–130 E típusú videómagnó 36 ezer Ft-ért eladó. 3 fej, zavarcsíkmentes állókép, képléptetés, lassítás, 79 programhely + kábeltuner, adókeresés. LCD kijelzős távszabályozóval programozható. Kamera-stop-csatlakozás. Nagy István, 8230 Balatonfüred, Vásártér út 9/a.

● Eladó az alábbi három műsoros, eredeti nyelvű videókazetta: Top Gun (hifi-sztereó) 2900 Ft, Emmanuelle 5 1900 Ft, Police Academy I. 1600 Ft. Tóth János, 7140 Bátaszék, Deák F. u. 114.

● Felárral keresem megvételre a Videó Magazin 1–4. számát vagy ezek fénymásolatait. Keresem továbbá a Panasonic NV-G40 ED típusú videórekorder magyar nyelvű használati utasítását. Várszegi István, 2711 Tápiószentmárton, Kossuth u. 1.

● Eladó egyéves, megkímélt állapotban lévő C–64 számítógép + floppy, 60 lemez, 87-88 programok, + magnó, kazetták, botkormány és irodalom. Vagy mindezt elcserélem színes televízióra + videórekorderre. Szabó Tibor, 8154 Polgárdi, Jáki József u. 8.

● Megvételre vagy átmásolásra keresem külföldi heavy metal együttesek koncertjeit vagy videóklipjeit tartalmazó videókazettákat. Metallica, Halloween, Anthrax előnyben. Bellér József, 1208 Bp., Gombosszeg köz 12.

● Eladnám 3 hónapos Panasonic NVG–12 videómagnómat 55 ezer Ft-ért. Garanciális, fényceruzás, 3 fejes, szuper állókép stb. Érdeklődni napközben Kiss Zoltánnál lehet, a 122-0890/74 vagy 40 melléken

● Keresek Mr. Olympia filmeket, valamint minden, testépítéssel foglalkozó filmet. Cserébe C–64-es programokat, Commodore újságokat, filmet tudok adni. Sütő Zoltán, 6800 Hódmezővásárhely, Kohán Gy. u. 3.

● Sony SLV–402 digitális inzert- és szinkroneditáló (4 fej, VHS, HQ, VPS, kép a képben, memória) 1989-es kiadású garanciális videómagnó vámkezelten, áthangolva, áron alul eladó vagy jó állapotú VW bogárra cserélhető. Tóth Zoltán, 4029 Debrecen, Mata János u. 13. II/8

● Videófilmeket cserélnék megnézésre. Minden lehetőség érdekel. Bodor Norbert, 6000 Kecskemét, Szabad u. 2.

● Közel 700, legnagyobbrészt képlemezről másolandó filmet ajánlok megvételre. Listát küldök, de inkább az igényelt téma vagy film megjelölését várom. Serfőző Zoltán, 8200 Veszprém, Fenyves u. 1. Tel.: 06-80-25-504 16 óra után

● Fordítok kezelési utasításokat videókhoz és tv-hez. Sharp VC-A–105B, Funai VCR–5400, Samsung SVX–303, Panasonic NVG–12EE NV–230, Yenmade VCR–32DAD típusú videókhoz kész fordítást adok. 186-5912

● Eladó egy nyugatnémet, Wenske típusú másolásjavító és zavarójel-kiküszöbölő készülék. Czira Ferenc, 1149 Bp., Báróczky u. 15/a. Tel.: 169-9047

● VHS rendszerű videófilmek cseréjéhez társakat keresek. Merkel János, 7064 Gyönk, Béke út 476/2.

● Metz–9681 típusú videómat nyugati beszerzési áron eladnám (55 ezer Ft) vagy személygépkocsira cserélném értékegyeztetéssel. Adorján Attila, 9400 Sopron, Felszabadulás u. 24.

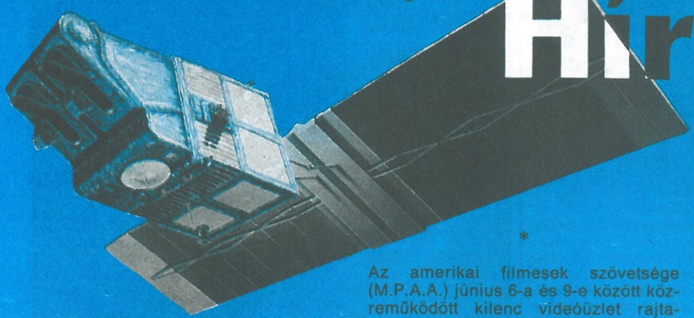
● Videófilmek és TVC programok cseréje! Keresem a Világok háborúja c. filmet. Haász Gábor, 2521 Csolnok, Leányvári út 27.

● Használt, kifogástalan állapotban lévő Panasonic NV–730 EG videó eladó. Négyfejes, kétsebességes, szuper állókép, öntött alumíniumváz, kvarcvezérelt DD motor. Azok ismeretségét keresem, akik sok gyári és szinkronizált kazettával rendelkeznek és jó minőségű másolatot adnának pénz ellenében. Sipos Géza, 5310 Kisújszállás, Cserepes út 20.

● Keresek üzemképtelen, esetleg roncs NORDMENDE–9460 A típusú videót vagy e típus alkatrészeit (világosságjel, színjelerősítő, 04 típusú panel stb.) Ifj. Barna Gyula, 1158 Bp., Cservenka M. u. 79. Tel.: (munkanapokon) 140-3100/1753

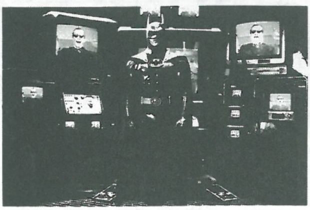
Szerkeszti: Csörögi István

Hírözön

Denevérdili

Az Egyesült Államokban kitört a denevérdili. A bemutatót követő első hétvégén 40 milliónál is többen nézték meg Tim Burton alkotását, a Denevérembert (Batman). Egyidejűleg 2850 mozi játszotta a filmet, melynek zenéjét egyébként Prince készítette. (A filmzene alapján készült nagylemez két hét alatt többmilliós előrendeléssel kelt el, így hamar platinalemez lett.) Nem csoda, hogy a Warner Brothers hajlandó pénzt áldozni arra, hogy megakadályozza a Denevérember videókalózkodását. A hadüzenet része, hogy a 4 ezer filmkópiát olyan elektronikus azonosítójellel látták el, amelynek átmásolása után azonosítható, hogy mely kópiáról készült másolat. Ezenkívül 15 ezer dollár díjat tűztek ki annak, aki a „Batman-kalózzal" kapcsolatos információt közöl. Az első 15 bevitt illegális filmmásolatért darabonként 200 dollárt ad a Warner Brothers. A stúdió készen áll arra, hogy a New York-i Szövetségi Bírósággal karöltve megakadályozza az illegális forgalmazást. A kalózok megbüntetéséhez pedig minden körülmények között ragaszkodik.

Kalózmesék

Egy New York-i utcai árusnál nemrégiben 12 kópiát találtak olyan filmekből, melyeknek még nem volt videóváltozata a hivatalos piacon (Roger Rabbit, Rain Man). Az FBI ügynök az árus teljes, 34 kazettás készletét elkobozta.

*

Egy New Haven-i férfit kalózkodással vádol a 20th Century Fox és a Disney. 300 ezer dollár kártérítést követelnek a vádlottól.

*

Az amerikai filmesek szövetsége (M.P.A.A.) június 6-a és 9-e között közreműködött kilenc videoüzlet rajtaütésszerű ellenőrzésén. A New York, Kalifornia, Michigan, Florida, Maryland és Tennessee államokban tartott ellenőrzés során a kilenc boltban 2733 kalózkazettát foglaltak le 137 ezer dollár értékben.

*

Indiában Bombay videótéka-tulajdonosai memorandumot küldtek a miniszterelnöknek a rendőri zaklatások ügyében.

A rajtaütésszerű ellenőrzések engedélyezése éveken át igen hosszadalmas volt – a producer vagy a forgalmazó bejelentése kellett hozzá.

Az elmúlt évben azonban több sikeres ellenőrzést tartottak, és a sorozat az idén a tavaszi–nyári hónapokban is folytatódott. Több mint 150 videóboltot ellenőriztek a kalózkópia megvásárlása után néhány perccel(!). A tulajdonosokat vagy letartóztatták, vagy 10–20 ezer rúpia (600–700 dollár) bírságot fizettettek velük. A kalózkazettákat a boltosok két helyi üzletembertől vették át, akik szerint a kópiák a producer engedélyével készültek. Noha a rendőrség nem vette be a kalózmesét, az ügy átmenetileg megfeneklett. A videóboltosok pedig továbbra is forgalmazzák a kalózkazettákat a büntetések után és az újabb büntetések árnyékában.

Bush elnök és a videókalózok

A Bush-kormányzat nyolc országot figyelmeztetett (Dél-Koreát, Tajvant, Kínát, Brazíliát, Mexikót, Indiát, Szaúd-Arábiát és Thaiföldet), hogy amennyiben nem biztosítják a szerzői jogi és a szabványügyi védelmet, kereskedelmi szankciókat léptetnek életbe ellenük. Az említett országokban a különböző műszaki cikkek hamisítása mellett a videókalózkodás is nemzetközileg számottevő méreteket öltött. A figyelmeztetéssel egyidejűleg a Bush-kormányzat öt hónapos kereskedelmi tilalmat léptetett életbe az említett országokkal szemben. További tizenhét ország ugyancsak figyelőlistára került: Kanada, Japán, Olaszország, Spanyolország, Görögország, Argentína, Chile, Kolumbia, Egyiptom, Indonézia, Pakisztán, Törökország, Fülöp-szigetek, Portugália, Malaysia, Venezuela és Jugoszlávia.

India: a videó és a mozi harca

Nemrég még India volt a világ legnagyobb filmgyártó országa (800 film készült itt évente, ebből több mint 150 hindi nyelven). Milliók jártak moziba, megnézni a legújabb alkotásokat. Hat hónapig mentek a filmek, tömve voltak a mozik melletti parkolók és hosszú sorok álltak a jegyért. Most óriási ütemben épül le a 12 700 mozit számláló hálózat. Jó, ha harmadukig teltek és az év első negyedére tervezett 39 hindi nyelvű film közül csak 4 készült el.

A mozi első számú ellensége Indiában a videó. Több mint 100 ezer videóüzlet és ugyanennyi legális vagy zugvideómozi üzemel. Mindegyikben egy tévé, egy videómagnó és néhány szék található. Általában nyugati filmeket, bemutatás előtt álló hazai alkotásokat vetítenek. Az indiai filmgyártók most akciószövetséget hoztak létre a videókalózkodás ellen.

Közel-keleti tilalmak

Kuvaitban a nyáron új szelek kezdtek fújni a videópiacon. Az új tájékoztatási miniszter rendeletével érvényét vesztetette az 1981-től élő korlátozás. Több mint száz új üzlet nyílt. A Coca-Cola céget törölték a feketelistáról, így helyreállt a kapcsolat a Columbia-forgalmazóval is. Az utolsó Columbia-film, amit megvettek, majd visszavontak, a többszörös Oscar-díjas *Az utolsó császár* volt.

Cenzúrahír

Izrael állam legfelsőbb bírósága felülbírálta a cenzúra döntését a *Krisztus utolsó megkísértése* című film ügyében. Most már biztos, hogy a nagy botrányt kavart művet az izraeli közönség is láthatja a mozikban.

*

Iránban még mindig nem mutathatják be a legújabb hollywoodi filmsikereket. A sah elűzése után az iszlám forradalom idején a mozik 40 százalékát rombolták le. Kemény cenzúra működött a megmaradt mozikat ellátó forgalmazóknál: még Disney-filmeket sem engedélyeztek, mivel ezekben a rajzfilmfigurák kergetőztek és csókolóztak. Az ajatollah halott. Műve azonban sokáig él.

15 perc, 25 millió dollár

Douglas Trumbull, a *2001. Űr-Odüsszeia* és a *Harmadik típusú találkozások* című filmek látványtervezője, valamint a Showscan 15 perces HDTV-filmet forgatott 25 millió dolláros költségvetéssel *To Dream Of Roses* címmel. A neves szakember szerint a nagy felbontású technika már képes mozifilmminőséget elérni és olcsóbb is. Egyidejűleg 2 db mozgásvezérlővel vették a képet, így real-time effekteket tudtak elérni. A jelenetet Ultimate technológiával készült mesterséges háttérrel rögzítették. A rövidke történet egy balerina színfalak mögötti fantasztikus táncjelenet-álmairól szól. A filmet *Keith Melton* rendezte, főszereplője pedig *Marianna Tcherkassky* táncosnő. A különleges produkciót a japán Sumitomo csoport finanszírozta. 1990-ben feltehetően az oszakai Expo egyik fő látványossága lesz.

Fizess, ha láttad

Amerikában és újabban a nyugat-európai országokban is egyre erősebben terjed a „fizess, ha láttad" kábelműsor (Pay-per-view tévé). Ez a kábeltévé a home videó megjelenése után 30 nappal vetíti az új filmeket. A nézők a látott filmek alapján fizetnek. A rendszerben elsőként a *Beaches* és a *Dead Poets Society* című filmeket adták.

Elektronikus mozi

Az észak-kaliforniai Faroudja Laboratories 15 éve dolgozik a komplett elektronikus mozi megvalósításán. Az idén két változatot mutattak be: a szuper NTSC 1050 sor felbontású és a műholdas adásokról már ismert D2 MAC 1250 soros rendszert. A vetített nagy felbontású képek minősége vetekszik a 35 milliméteres film minőségével. A HDTV rendszerekhez képest ezek annyiban térnek el, hogy 525 soros felbontású jelet bontanak tovább komputeres rendszer segítségével. Előnye, hogy rugalmasabb és olcsóbb, mint a hagyományos filmtechnika vagy az újonnan elterjedőfélben lévő HDTV technika.

Sztárok – dollárok – perek

Andrej Koncsalovszkij új amerikai filmjének, a *Set Up* címűnek két főszereplője *Kurt Russell* és *Sylvester Stallone*, akik rivális rendőrtiszteket alakítanak. A két rendőrt egy szövetségi ügynök megölésével gyanúsítják.

*

Godfrey Reggio készen áll a *Naqöyquatsi* forgatására, csupán egy 3 millió dolláros tőkeinjekcióra lenne szüksége. A hopi nyelvű cím magyarul így hangzik: *A háborúskodás a természet halála*. Dokumentumot és archív anyagot szeretne megjelentetni a filmben és szeretné a rendező, ha jobban hozzáférhető lenne a műve, mint a trilógia korábbi, második része, a *Powaqquatsi* volt. A világhírű háromrészes sorozat első darabját, a *Koyaanisqatsit* 2,5 millió dollárból készítette el. Ezt a munkáját 50 országban mutatták be és a nyolcvanas évek egyik értelmiségi sikerfilmje volt. A sorozat befejező darabjának zenéje *Philips Glass* műve.

*

Az Egyesült Államokban tíz éve megy szinte megszakítás nélkül *Benny Hill* műsora, a *The Benny Hill Show*. A 64 éves parodista eredetileg 40 félórás részletből álló sorozatot adott el az Egyesült Államok különböző tévéműsorainak. Ezeket már több mint hússzor játszották le, fantasztikus nézettséggel. Most egy év szünetet tartanak a műsorok sugárzásában, majd vetíteni fogják a fennmaradó 64 részletet is.

*

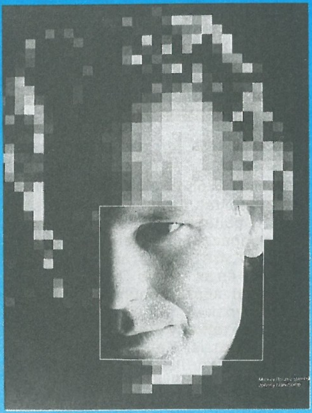
A Paramount Home Video augusztus 23-án megjelent *The Best Of Eddie Murphy* című kazettáján a neves komikus-színész legjobb tévéműsoraiból láthatunk részleteket. Siker esetén hasonló összeállításokat jelentetnek meg *Dan Aykroyd, John Belushi* és *Chevy Chase* legjobb pillanataiból is.

*

A magánélet fájdalmasan nyilvánossá válik, ha felé fordul a kamera objektívja. *Rob Lowe*, a hollywoodi szívrabló magának kereste a bajt. Tavaly nyáron Atlantába utazott a demokrata párt országos konvenciójára. A 25 éves színész nemcsak politizált a városban. Egy atlantai éjszakai klubban felszedett egy 16 éves lányt és egy 22 éves nővel hármasban tért vissza szállodai szobájába. Az eredmény egy kis pornófilm. Az Oscar-díjra nem éppen esélyes anyag most a legfőbb bizonyíték a bűnüldöző hatóságok kezében. Ugyanis a fiatalkorú lány anyja feljelentette a sztárt.

*

Micky Rourke pert indított legutóbbi filmje, a *Homeboy* forgalmazásának megszüntetése érdekében, azzal az indokkal, hogy munkáját nem fizették meg. 2,2 millió dollár kártérítést és 3 millió dollár büntetési összeget kér *Elliot Kastner* producertől. A világhírű művész azt is nehezményezni, hogy nem engedték beavatkozni a vágási munkákba és a hozzájárulási költséget, mely vagy 100 ezer dollárt tesz ki, szintén elfelejtették megfizetni.

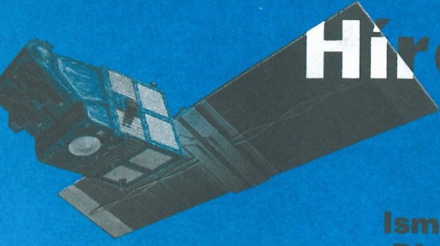
187 millió készülék!

A londoni *Screen Digest* médiakutató folyóirat szerint 1989 végére a világon üzemelő videómagnók száma eléri a 187 millió darabot. Ez az összes televízióval rendelkező háztartások csaknem egyharmadát jelenti. Az idei eladás 38,7 millió darab a világ legkülönbözőbb országaiban. Ebből 14 millió már második videó, vagy cserekészülék. Az idei növekedés 8,7 százalék. Néhány vezető ország adatai (A zárójelben szereplő szám azt jelenti, hogy a tévével rendelkező otthonok hány számában található videó).

Egyesült Államok 60 200 000 az év végére (64,7 százalék)

Japán 24 100 000 az év végére (79 százalék)

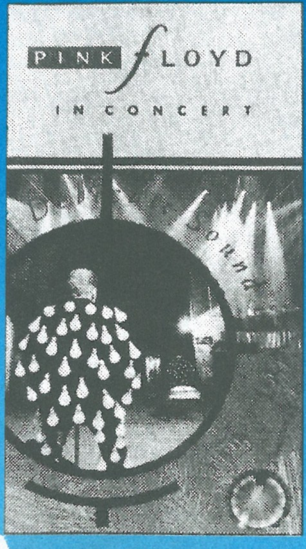
Anglia 13 300 000 az év végére (69,5 százalék)

Hírözön

Új Pink Floyd-kazetta

Az Egyesült Államokban új Pink Floyd-videókazettát jelentettek meg a legújabb turnésorozat alkalmából. A 17 dalt tartalmazó műsort *Wayen Ishan* rendezte, mégpedig úgy, hogy a koncertfelvételeket trükkfelvételekkel dúsította fel. A 100 perces műsor így még annak is megéri a 25 dollárt, aki már látta a műsort.

Ismét jönnek a Disney-filmek

Roger nyuszi visszatér a *Tummy Trouble* című 7,5 perces rövidfilmben. A rajzfilmben Herman Baby lenyel egy csörgőt és Rogernek gyorsan kórházba kell szállítania a kicsit. Az aprócska produkció Spielberg és a Disney cég közös műve. A rövidfilmet egy új Disney-produkció kísérőfilmjeként hozták forgalomba.

*

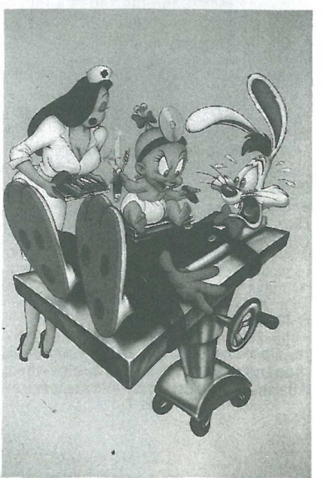
A Hanna–Barbera Home Video idén karácsonyra 6 kazettát jelentet meg a legismertebb figurákkal. Az elmúlt évben karácsonyra egy 8 részből álló rajzfilm bibliasorozatot hoztak forgalomba. Most Maci Laci és a Flinstone mellett külön csak videóra készítettek egy karácsonyi mesét, melyet szeptember végén jelentettek meg.

*

A Buena Vista Home Video az őszi–karácsonyi szezonra a Roger nyuszit kívánja megjelentetni. Emellett régi Disney-filmek sokaságát dobják ismét a piacra, többek között a Bambit, az Alice csodaországban és a Mary Poppins c. filmeket.

*

A Share Data INC új komputeres videójátékot jelentetett meg, a *Nightmare on Elm Street* filmsorozat alapján. Az IBM- és Commodore-játék az sorozat 5. részével egy időben jelenik meg.

Műholdhírek

1989. június 6-án a francia guyanai Kuru szigetről egy Ariane 4-es típusú hordozórakétával felbocsátották a DFS Kopernikus elnevezésű német távközlési műholdat. A pályára állítást követően júliusban kezdte meg működését az új távközlési műhold, mely több mint 2 milliárd nyugatnémet márkába került. A berendezés 2000 egyidejű telefonkapcsolatot képes létesíteni és továbbítja a német nyelvű kábelműsorokat is. (Bayer 3, West 3, Eins Plus, Pro 7, Tele 5). E kábeltévéműsorokat korábban az Intelsat műhold közvetítette.

*

1990 októberében lövik fel az Astra 1B jelű műholdat, amely 16 televíziós műsor továbbítására lesz képes. A műsorok ugyanazzal az antennával vehetők, mint az Astra 1 műsorai. A luxemburgi kormány és az angliai Thames finanszírozásával készült műhold műsorairól még folynak a tárgyalások. Tervezik többek között egy külön Disney-csatorna indítását is. Két-három éven belül Európában körülbelül 120–140 (!) adás közül lehet majd választani.

Szexuális bűnözés videón

Steve Toushin két vádlott-társával együtt áll homoszexuális pornókazetták illegális forgalmazása miatt az amerikai Nashville bíróság elé. A vádlottak a törvénnyel ellenkező módon használták fel a postai szolgáltatásokat, hogy perverz filmjeiket reklámozzák és terjesszék. A bíróság még a tárgyalás előtt kötelezte Toushint és társait, hogy szedjék össze és semmisítsék meg a fellelhető példányokat.

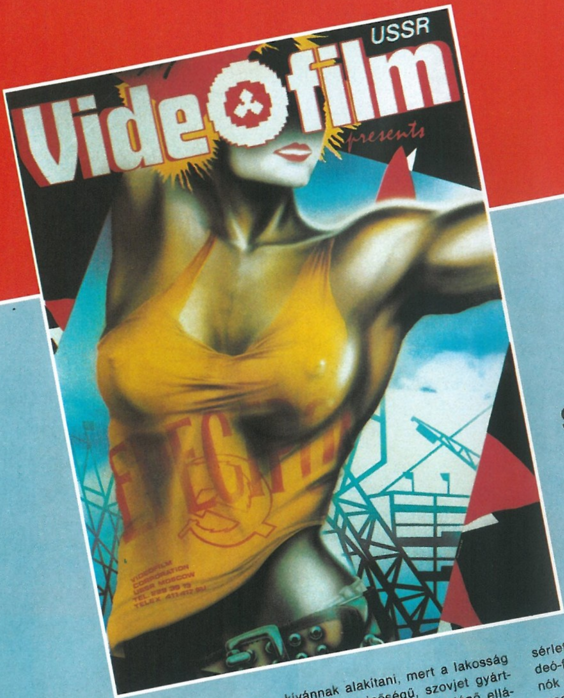
*

Robin Gottesman, az X-Citement Video gyártó és forgalmazó cég vezetője azért került bíróság elé, mert pornográf filmet forgatott a fiatalkorú *Tracy Lords-szal.* A forgalmazó és gyártó azt állította, nem volt tudomása arról, hogy a pornófilm női főszereplője a forgatás idején még nem töltötte be a 18. életévét.

Feketén-fehéren

A Filmproducerek Társaságainak Nemzetközi Szövetsége legutóbbi, 24 ország 44 küldöttének részvételével tartott ülésén úgy határozott, hogy 1990 januárjától közös copyright (szerzői jogi) képviseleti irodát nyit Bécsben. Az új intézménynek jelentős szerepet szánnak az audiovizuális jogbitorlások, így a videókalózkodás visszaszorításában. A kezdeményezést a 14 ország videótársaságaiból alakult Nemzetközi Videószövetség is támogatja.

Jól értesült források szerint Magyarországon az újonnan alakult film- és videóforgalmazók (Dunafilm, Intercom, Vico, Intervideo) határozott lépéseket kezdeményeztek az új típusú, premierre orientált hazai kalózkodás megelőzésére. Míg korábban a hiánygazdálkodás jegyében a régebbi megjelenésű, egy-két éves filmek dominálták a feketepiacon, a videókalózok újabban a nyugati premierrel egyidejű megjelenés előtt próbálnak szert tenni videómatricára.

SZOVJET VIDEÓ:

A LEGNAGYOBB „FEJFÁJÁS"

Nemrégiben azonban megváltozott a helyzet. A goszkino (Szovjet Állami Filmbizottság) részeként létrejött a Videófilm Társulás, amely nevének ellenére nemcsak videóterjesztéssel foglalkozik, hanem gyártással, szolgáltatások nyújtásával, forgalmazással is.

Oleg Usalov, a Goszkino egyik elnökhelyettese, a Videófilm vezetője elismeri, hogy legnagyobb „fejfájásuk" éppen a videó. Az elmúlt néhány évben a „videótudat" jelentősen fejlődött a Szovjetunióban.

A tervek szerint sok vidéki filmszínházat fokozatosan videómozivá kívánnak alakítani, mert a lakosság megfelelő minőségű, szovjet gyártmányú videómagnóval történő ellátása egyelőre lehetetlen. Rendkívül nagy az igény és igen kevés a készülék. A Videófilm a fent említett „kollektív megtekintések" szervezésével (amelyhez természetesen nyilvános bemutatási jog megvásárlása is szükséges) próbálja az igényeket kielégíteni.

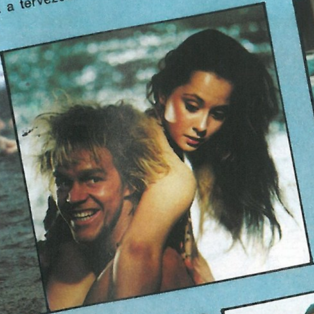
Illegális japán import

Miközben folyik a tervezés és a kísérletezés, már virágzik a szovjet videó-feketepiac és a japán videómagnók illegális behozatala. A nagyvárosokban már működő videókazetta-kölcsönzőkben egy szovjet film kölcsönzési díja 1 rubel 80 kopejka, egy amerikaié pedig 4 rubel. A kazetta-kölcsönzőkben videóvetítőtermek működnek, hogy akinek nincs otthon készüléke, az is megtekinthesse a bérelt kazettát. Eddig már legalább ezer szövetkezeti videómozit nyitottak, menetrendszerű videókocsik, -vonatok indulnak a vidéki falvakba.

A következő években 100 falusi mozit szeretnének videómozivá alakítani. Jelenleg ezer címmel dolgoznak, de a nagy kereslet miatt sürgős az importigény.

Usalov szeretne létrehozni egy olyan videótárat, amelyben a klasszikus filmkínálat mellett népszerű amerikai westernek és vígjátékok csakúgy megtalálhatók, mint mondjuk az olasz neorealizmus alkotásai. A rendkívül erős feketepiac a Szovjetunióban is megnehezíti a videóterjesztést. Nagy az igény az új filmekre, de amint Nyugaton bemutatnak

1

Sokáig csak „videómániáról", „videótébolyról", „videócsapásról" szóló cikkek jelentek meg a szovjet sajtóban. A videót a legutóbbi évekig „a kapitalizmus ragályát terjesztő" eszköznek tekintették, amely csak a pornográfiát, az erőszakot és a szovjetellenességet népszerűsíti.

3

egy filmalkotást, az szinte azonnal
megejelenik a szovjet feketepiacon
is. Az ellenőrzés – mint a Goszkino
elnökhelyettese is bevallja – hatal-
mas problémát jelent. A határ menti
területeken élők például tudják fogni
a külföldi tévéprogramokat. Ha a finn
tévében krimi megy pénteken, szom-
baton már megjelenik a film videón
Moszkvában. A feketepiacon olyan
szovjet filmek is keringenek kazet-
tán, amelyeket sokáig dobozban
őriztek vagy moziban csak néhány-
szor vetítettek. Ilyen például *Elem*
Klimov Agóniája vagy *Tarkovszkij*
egyes filmjei. Usalov érdekes módon
nemcsak a magánszemélyeket hi-
báztatja a videó-feketepiac erősödé-
se miatt, hanem még a Szovjet Film-
művész Szövetséget is, amely saját
„legális" kiskapuin át enged ki kópiá-
kat.

Egy pornókazetta - ezer rubel

A Szovjetunióban PAL rendszert, il-
letve VHS magnókat használnak.
A tervek szerint 1990-re félmillió
szovjet gyártmányú videómagnó ké-
szül majd egy évben. A japán impor-
tot is fejleszteni kívánják. Azonban
annak ellenére, hogy egy szovjet tí-
pus ára körülbelül 1200, egy japáné
pedig 3000–4000 rubel, a minőségi
különbség miatt a vásárlók a nagy
árkülönbséget is szívesen megfize-
tik. A hivatalos adatok szerint
2 millió videómagnó van a Szovjet-
unióban, de a szovjet filmszakmá-
ban dolgozó ismerőseim szerint ez
a szám már tavaly is 3 millió körül
volt... Műsoros videókazettát 50
és 120 rubel között lehet kapni (én
főleg dollárért láttam Moszkvában),
ám egy-egy friss amerikai pornóka-
zettáért feketén 800–1000 rubelt is
adnak.

A Videófilm egyébként megjelent a
külpiacon is: Cannes-ban, a MIP-TV
vásáron 40 címmel vonult fel. Oleg
Usalov egy interjúban azt is elmond-
ta, hogy szeretnének létrehozni egy
önálló kereskedelmi tv-csatornát, és
nem titkolják, hogy bevételeikből tá-
mogatni kívánják a „nem-kereske-
delmi" beállítottságú rendezőket.

Videóbank a színészekről

Eddig a szovjet filmimport és -export
egyaránt a Szovekszportfilm kezében
volt. Most a Videófilm jelentkezésé-
vel megszűnik a Szovekszportfilm mo-
nopóliuma. Usalov azt állítja, hogy a
„monopólium" szó nem jelentett va-
lódi kizárólagosságot. Véleménye
szerint a Szovekszportfilm hagyomá-
nyosan profit-orientációjú cég, olyan
filmeket hoz be külföldről, amelyek
kereskedelmi szempontból kifizető-
dőek. Ezzel ellentétben a Videófilm –
mondja Uralov – világosan megkü-
lönbözteti a videópiacot a filmpiactól.
„Egyik fő feladatunk és célunk,
hogy az emberek igényeinek megfe-
lelően megismertessük őket a világ
filmművészetének klasszikus alkotá-
saival. Ezért keresünk olyan külföldi
partnereket, akik rendelkeznek ilyen
filmek videójogával."

A Videófilm szórakoztató, zenés és
dokumentumfilmeket is szeretne for-
galmazni. Usalov a videóművészetet
külön esztétikai kategóriának tartja,
mely számára speciális műalkotások
készülnek. (A nagyfilmeket egyéb-
ként sok esetben újravágják, amikor
videóforgalmazásra kerülnek.)

Olyan ötletes kezdeményezések is
vannak már, hogy egy-egy moziban
külön gyermek-videóterem is műkö-
dik. Amíg a szülők a „felnőtteknek
való" filmeket nézik, a gyerekek rajz-
filmek, bábfilmek közül válogathat-
nak – videón. A Lenfilm Stúdióban
(Leningrád) pedig létrehozták a szí-
nészek videóbankját. A rendezők így
nemcsak fényképes vagy személyes
színházi, illetve forgatási tapasztala-
taik alapján válogathatnak, hanem
adott esetben videókazetta alapján
választhatják ki filmjük szereplőit.

A Szovekszportfilm számára nagy
konkurencia ugyan a Videófilm meg-
jelenése, de színvonalas, soknyelvű
kiadányaikkal, több évtizedes ta-
pasztalatukkal és kapcsolataikkal
változatlanul versenyképesek – a vi-
deófilm-piacon is.

(A képeket a Szovekszport moszk-
vai filmfesztiválon ajánlott filmjeiből
válogattuk.)

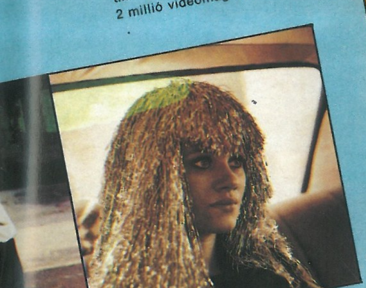
Cs. Havas Ágnes

1. *Két nyíl* (Dve sztreli) – Alla Surikova filmje a régmúltban, egy kis szigeten játszódik, ahol váratlanul két nyíllal megölik a békésen élő törzs egyik tagját. A gyilkos és indítéka a 2516. méter végén kiderül.

2. *A disszidens* (Disszident) – rendező Valerij Zseregi. A fiatal, tehetséges elnyomott író külföldön próbál szerencsét, de ott is csalódnia kell. Ismét visszatér hazájába és videófilmet kezd forgatni önmagáról és barátairól. Egyszer csak rádöbben, hogy saját elvesztett értékeiről készíti filmjét. (A mű a Mafilm és az ausztrál Klinkard-film közreműködésével készült.)

3. *A megfigyelő* (Nabljudatyel) – Arvo Iho alkotásában a fiatal erdőkutató tudós a madarak életét tanulmányozza a távol-keleti vidéken. Egy erdészházban lakik, ahol az erdész egy nő. Bonyolult kapcsolatuk során az erdész előbb fegyvert fog a férfira, idővel szerelem szövődik közöttük, majd a jövevény baleset áldozata lesz.

4. *A Mcenszkij kerület „Lady Macbeth"-je* (Lady Macbeth Mcenszkovo vezda) – A Roman Balajan rendezte filmben a fiatal, s szép Katerina, egy gazdag kereskedő felesége és férje alkalmazottja között szerelem szövődik. Kiderül azonban, hogy az alkalmazottnak inkább a férj pénzére fáj a foga. Miután közösen megölik a férjet és a váratlanul felbukkanó törvényes örököst, szomorú véget ér a történet.

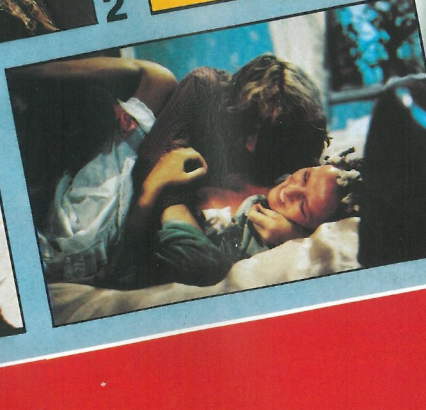

2

4

A MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEÓ VÁLLALAT

magas művészi és technikai színvonalon vállalja:

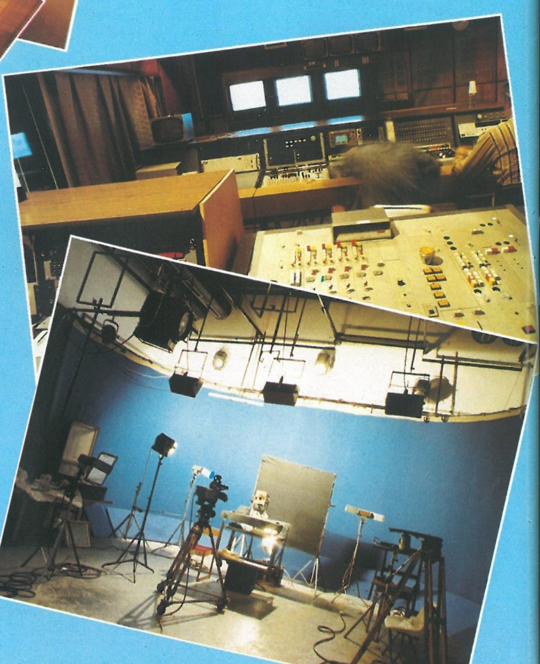
MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

- 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
- videókazetta sokszorosítást VHS Pal rendszerben,
- NTSC rendszerű kazetták átírását Pal vagy/és SECAM rendszerbe,
- magyar és idegen nyelvű hangosítást,
- film- és videótechnikai eszközök kölcsönzését (kamerák, rekorderek, monitorok stb.),
- videóvetítő-kölcsönzést nagyobb rendezvények, konferenciák, tanácskozások részére,
- zártláncú hálózatok telepítését,
- reklámkampány szervezését, vállalati arculatterv készítését,
- zenei anyagok készítését – videóklippel vagy önállóan,
- hangkazetta és hanglemez készítését, kiadását.

1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.
Telefon: 176-3333, 176-7943
Telex: 22 68 23
Postafiók: 58

- idegen nyelvű filmek szinkronizálását, feliratozását,
- idegen nyelvű filmszöveglista készítését magyar filmekhez, illetve videóprogramokhoz,
- videóanyagok számítógépes feliratozását magyar és idegen nyelven,
- referencia-, reklám-, termékpropaganda-, oktató-, dokumentum-, film- és videóműsorok gyártását,
- helyszíni közvetítések lebonyolítását,
- 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax rendszerben,

Einstein és a Tasmán Ördög

– avagy egy nukleáris serfőzde veszedelmei

Hűha, de komoly! – így fordíthatnánk magyarra Greg Pead művésznevét (Jahoo Serious), amelyen megalkotta (írta, rendezte és főszerepét játssza) az *Ifjú Einstein* című filmet. Az ausztrál fenegyerek brazíliai kalandozásai során találkozott egy fényképnyomatú trikót viselő benszülöttel. A kép az a közismert Einstein-fotó volt, amelyen a 72 éves világhírű elméleti fizikus ráölti nyelvét a világra. A XX. század egyik legnagyobb gondolkodója legendás különc egyéniség volt. Nem csoda tehát, hogy időnként olyan megdöbbentő produkciók főszereplője, mint például ez a film is.

Az Ifjú Einstein fittyet hány minden logikának és tudománytörténeti ténynek. Inkább emlékeztet valami óriási popvideóba oltott diákcsínyre, szürrealista tiniburleszkre. Serious azzal a feltevéssel indítja filmjét, hogy születhetett volna Einstein egy tasmániai almatermelő farmercsalád gyermekeként, s nagyszerű ötleteit pásztorkodás közben fabrikálhatta volna össze. Láthatjuk is, amint rugalmas ágakból készített katapultjáról kirepülve, a rozzant családi viskó épségét veszélyeztetve, kísérletileg igazolja téridő és sebesség összefüggéseit.

Ihletben nincs hiány – szaporán koppan az alma az ifjonc bozontos fején, s mint tudjuk, a hulló almának nagy szerepe volt a gravitációs gyorsulás felfedezésében. A nevezetes képlet ($E = mc^2$) azonban egészen más típusú befolyásoltság állapotában született meg. Einstein papája elérkezettnek látta az időt, hogy egy férfivá avató szertartás keretében elvezesse az ifjút a családi sörszentélybe, ahol alaposan a korsó fenekére néz a két Einstein. A nedű eléggé bódító hatású, és a Tasmán Ördög sugallatára megszállottként kezd dolgozni az ifjú Einstein a sör habosításán. Kísérletei óriási eredménnyel jártak; az egész kalyiba levegőbe repül, s a parázsló üszkök felett az atomrobbanás jellegzetes gombafelhője izzik fel. A csetlő-botló fiatalember talán rágógumiját ejtette a sörbe, mert a katasztrófa nyomán semmi nem marad a műhelyből, csak a megperzselődött papírlap a képlettel; $E = mc^2$. No meg a bizonyosság, hogy a maghasadás és a sörhab összefügg egymással.

Ekkora tudást már nem lehet elrejteni, még a tasmán ősbozótosban sem – útnak indul tehát az ifjú titán. Irány a sidneyi egyetem. Addig azonban hosszú és kalandos út vezet tengeren és sivatagon át. Még szerencse, hogy a végeláthatatlan homokmezőn is van egy vasútállomás. Igaz, hogy a korábban érkezett utasoknak már csupán csontváza várja a vonatot, de Einsteinnek mázlija van; alig omlik össze mellette egy korhadó utasjelölt, már fel is tűnik a járgány. Mindjárt akad két utasa is; a szépséges Marie Curie, akivel hamarosan meghitt atomfizikai csevejbe merülnek, meg a kimért modorú vetélytárs, Preston Preston, aki később majd sok borsot tör a „tudós" orra alá.

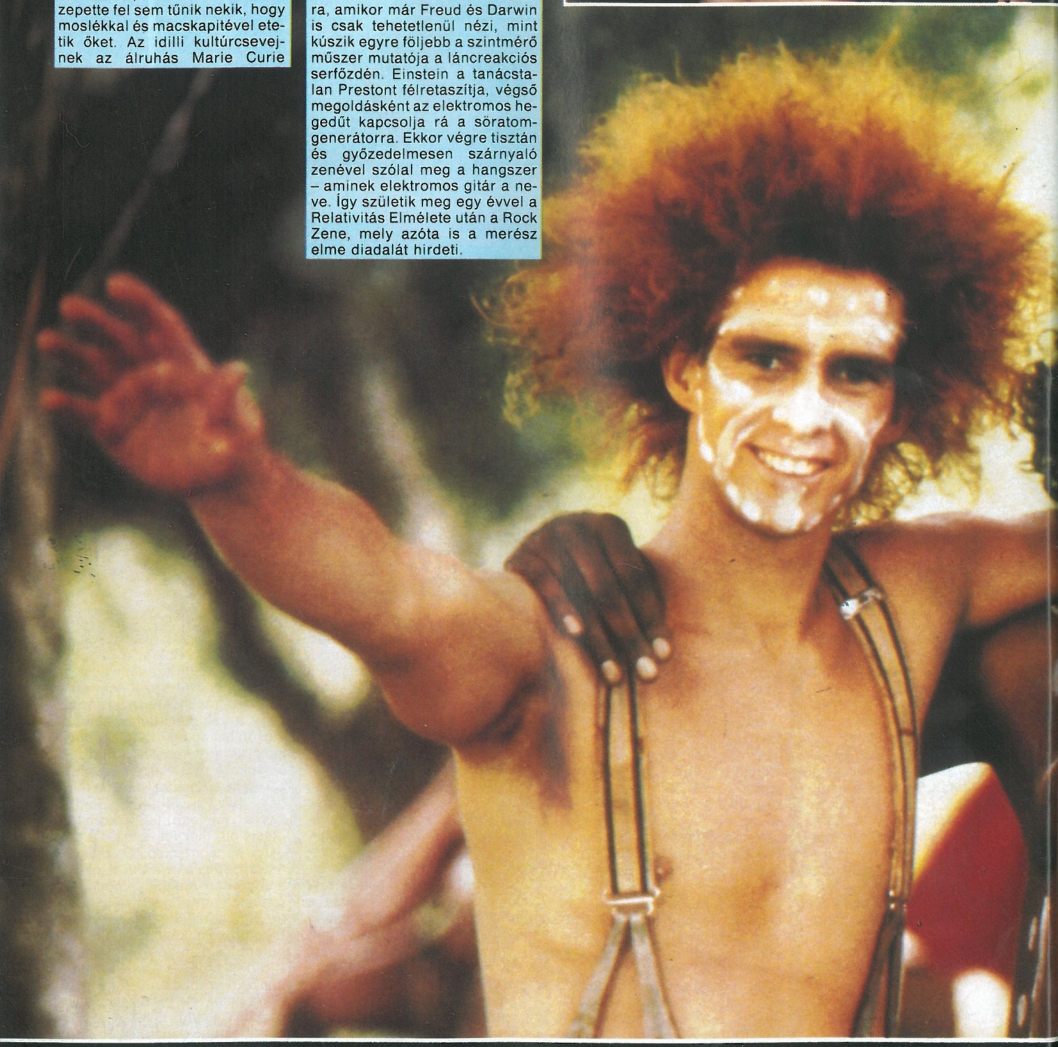
Sidneybe érve a naiv Einstein mindjárt szabadalmaztatni akarja képletét, de páros lábbal kirúgják. Ugyanez lesz az osztályrésze az egyetemen is. Preston ▶

Preston ármányos módon ellopja a képletet és ellene hangolja a Curie lányt is. Hősünknek nem marad más vigasza, mint kedvenc hangszere, a hegedű. (Tudjuk, Einstein valóban hegedült.) A hangszer tökéletesítése során rájön, hogy elektromos energiával jobban szól a húr, mint a vonóval, csupán az a bökkenő, hogy e különösen magas technológiai kultúra mindig kicsapja a biztosítékot, mivel pillanatok alatt leszippantja a hálózatot.

A zenei kísérletek – no meg Preston ármánykodásai – végül is diliházba juttatják. Itt szerfölött jól érzi magát, mivel egy zárkában kap helyet a kor legkiválóbb fizikusával, s az alkotó viták közepette fel sem tűnik nekik, hogy moslékkal és macskapitével etetik őket. Az idilli kultúrcsevejnek az álruhás Marie Curie megjelenése vet véget. Ő hozza a hírt, hogy a galád Preston Párizsban egy hatalmas nemzetközi ceremónia keretében akarja bemutatni – méghozzá saját találmányaként – az einsteini atomsörgépet. A recepttolvaj nem is sejti, hogy a rekonstruált nukleáris sörfőző milyen pusztító energiákat szabadíthat fel. Az emberiség létéről van szó, tehát percnyi vesztegetni való idő sincs. Az elektromos hegedű erejével kitör az ifjú Einstein a bolondokházából, hogy leleplezze csaló vetélytársát, s megmentse az emberiséget.

Kalandos módon, sok viszontagság után épp az utolsó percben érkezik a Párizsi Akadémiára, amikor már Freud és Darwin is csak tehetetlenül nézi, mint kúszik egyre följebb a szintmérő műszer mutatója a láncreakciós serfőzdén. Einstein a tanácstalan Prestont félretaszítja, végső megoldásként az elektromos hegedűt kapcsolja rá a söratomgenerátorra. Ekkor végre tisztán és győzedelmesen szárnyaló zenével szólal meg a hangszer – aminek elektromos gitár a neve. Így születik meg egy évvel a Relativitás Elmélete után a Rock Zene, mely azóta is a merész elme diadalát hirdeti.

A fiatal író-rendező-színész Jahoo Serious (avagy Greg Pead) filmje a vártnál nagyobb sikert hozott Ausztráliában. A 16 mm-es rövid változat elkészítése után egy lelkes bankcsoport támogatta a mozifilm gyártását, s az egyik legnagyobb hollywoodi forgalmazó, a Warner vállalta külföldi terjesztését. Minden különösebb reklámkampány nélkül Amerikában is tiszta hasznot hozott a produkció, s amikor ezek a sorok megjelennek, lehet, hogy már Európában is ezen a filmen szórakoznak a diákok.

A darab varázsát az a bizarr amerikai ötletparádé adja, amelynek megvalósítása a némafilmek hőskorára emlékeztet. Greg Pead, a nyakigláb, suhanc alkatú színész nem kímélte magát a forgatáson; a poénok kedvéért akár életveszélyesen nyaktörő mutatványokra is vállalkozott a kamerák előtt.

„A némafilmek idején a főszereplőket valóban életveszélyben látta a közönség. Ez a kockázat csak növelte a komédiák hatásosságát" – mondja a 26 éves főszereplő. Akrobatikus mozgása valóban emlékeztet Chaplin és Buster Keaton szereplésére, de nem idegen az olyan rajzfilmpoénoktól sem, amilyeneket a Tom és Jerryben vagy a Kengyelfutó Gyalogkakukkban látunk. A szürrealitás határát súrolóan abszurd mozdulatsorok egyébként sem idegenek az újabb filmektől. Gondoljunk csak Roger nyúlra vagy Tim Burton (aki ugyancsak a Disney-stúdió animátora volt) Beetlejuice (Rovarszörp) vagy Batman (Denevérember) című filmjére.

A közönségfilmek és az alkalmazott vizuális művészetek (például a videóklip vagy a reklám) egyre távolabb kerülnek a realitástól, a hétköznapi képektől. Lehetőséget ad erre a gyors ütemben fejlődő látvány- és trükktechnika, a közönség meseéhsége pedig annak ütemében nő, ahogy a mozi rászoktatja őket. Az elmúlt évtized mozisikereinek története az abszurd meséhez és a blődlihez kapcsolódik. (Csillagok háborúja, E. T., Indiana Jones, Szellemirtók, Denevérember stb.)

Nincs mit csodálkozni tehát azon, hogy az új generációk – filmkészítők s mozirajongók egyaránt – felrúgják a hagyományos műfaji kereteket, semmibe veszik a történeti hitelességet, a cselekményvezetés logikáját, és kizárólag arra törekednek, hogy minél eredetibb módon vigyék vászonra vagy képernyőre legképtelenebb ötleteiket.

Csörögi István

